

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA HISTORIE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

POHŘEBNÍ KOMPONENTY V OBDOBÍ LT B–D V JIŽNÍCH ČECHÁCH

Vedoucí práce: Mgr. Miloš Hlava, Ph.D.

Autor práce: Martina Maršíčková

Studijní obor: jednooborová archeologie

Kombinované studium

Olomouc 2022

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Univerzitou Palackého v Olomouci na jejích internetových stránkách, a to se zachováním autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Olomouci dne 18. 08. 2022

M. Maršíčková

.....

Martina Maršíčková

Poděkování

V první řadě bych velice ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce, Mgr. Miloši Hlavovi, Ph.D., za cenné rady a postřehy. Také bych ráda poděkovala PhDr. Janu Johnovi, PhD. za množství konzultací, které mi věnoval. Obrovské poděkování patří Mgr. Jiřímu Bumerlovi, za jeho nesmírnou podporu a pomoc při tvorbě bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala Mgr. Regině Kozákové a Mgr. Tereze Šálkové za cenné podněty a pomoc při jazykových korekcích, Bc. Petru Žažovi za rady při překladech zahraničních odborných článků a v neposlední řadě Bc. Pavlu Chalupovi za významnou pomoc při vzniku této práce. Ráda bych touto cestou poděkovala všem pracovníkům oslovených muzeí za laskavou pomoc při hledání archeologického materiálu a zpřístupnění k jejich fotodokumentaci.

Závěrem bych ráda poděkovala svým přátelům, kteří mi byli vždy důležitou oporou a kterých si nesmírně vážím.

Anotace

Předkládaná práce se věnuje poznatkům o pohřebním ritu mladší doby laténské se zaměřením na jižní Čechy. Byl vytvořen aktuální soupis pohřebních komponent LT B–C v regionu jižních Čech, který byl následně prostorově vyhodnocen. Výsledky byly porovnány s ostatními současnými komponentami. Dále autorka práce komparuje laténský pohřební ritus v jižních Čechách, se situací v jiných regionech. V následné části práce je sledován fenomén dodatečných „pohřbů“ do starších mohyl. Na základě rešerše odborné literatury jsou shrnuty dosavadní poznatky, možné interpretace a vytvořen soupis těchto lokalit v regionu jižních Čech. Poslední blok je věnován deficitu pohřebních areálů na konci doby laténské a jsou zde prezentovány teoretické modely s nakládáním lidských pozůstatků.

Annotation

Presented work focuses on burial rite of the late La Tène Period, mainly in southern Bohemia. A latest catalog of burial components of the LTB–LTC phases in the south Bohemian Region, which was consequently spatially analyzed. The results were compared with other contemporary components. The author also compares La Tène Period burial rite in southern Bohemia with different regions. The phenomenon of secondary burials in earlier burial mounds is then observed. Based on literature research, the up-to-date knowledge, possible interpretations, and a list of these sites was gathered and synthesized for the southern Bohemian Region. The final part of this work is dedicated to the shortage of burial districts at the end of the La Tène Period, and theoretical models on human remains treatment are presented here.

Obsah

1. Úvod	1
2. Metody	2
3. Pohřební ritus doby latéské.....	3
4. Pohřbívání v jižních Čechách	5
4.1. Dějiny bádání.....	5
4.2. Syntéza informací o latéském pohřebním ritu v jižních Čechách.....	6
4.3. Soupis lokalit jihočeských pohřebních komponent.....	9
4.3.1. Kategorie A	9
4.3.2. Kategorie B	34
4.3.3. Kategorie C	53
5. Prostorové rozložení pohřebních komponent mladší doby latéské	70
6. Porovnání latéského pohřebního ritu v jižních Čechách a situací v jiných regionech.....	74
7. Dodatečné latéské aktivity ve starších mohylách	79
7.1. Soupis lokalit s dodatečnými aktivitami na starších mohylách v jižních Čechách.....	82
8. Pohřební ritus na konci doby latéské	97
8.1. Kobylská skupina	98
8.2. Lidské ostatky v sídlištních kontextech	98
8.3. Teoretický model pohřebního ritu	100
9. Závěr	103
10. Seznam obrazových příloh v textu	105
11. Seznam použité literatury	108
12. Internetové zdroje.....	113
13. Přílohy.....	114

1. Úvod

Doba laténská, nejmladší úsek doby železné. Byla pojmenována podle eponymní lokality La Tène nacházející se ve Švýcarsku. Období je datované do 5.–1. století před naším letopočtem. Původní území osídlení laténské kultury se rozprostíralo ve Švýcarsku, severovýchodní Francii a jihozápadním Německu (Čižmářová 2004, 10).

Hlavním cílem předkládané práce je shrnout dosavadní poznatky o pohřebním ritu v jižních Čechách v období LT B–D. První blok práce podává shrnutí informací o pohřbívání v době laténské se zaměřením na jižní Čechy. Byl vytvořen aktuální soupis lokalit s pohřebními komponentami (např. obytnými). Následně byly komponenty prostorově vyhodnoceny a srovnány s ostatními komponentami. V závěru bloku autorka práce porovnává laténský pohřební ritus v jižních Čechách a situací v okolních regionech.

Sledováním fenoménu dodatečného ukládání předmětů do starších mohyl je věnován blok následující. Mnoho odborníků se doposud nemůže shodnout na jednotné interpretaci (např. Jansová 1962, 306–329; Waldhauser 1999, 219; Čižmářová–Stuchlík 2014, 471–484; a další). Nabízí se myšlenky o dodatečných pohřbech, votivních darech, či se jedná o jiné kultovní praktiky. Pro ucelení dosavadních poznatků byl zformován soupis lokalit s těmito dodatečnými aktivitami pro jižní Čechy.

V posledním bloku se autorka práce zabývá deficitem pohřebního ritu na konci doby laténské. Nejsou známá žádná pohřebiště tohoto období a odborníci si lámou hlavu, jak tento jev vysvětlit. Následné kapitoly podávají úvodní informace, poznatky o pohřebním ritu tzv. kobylské skupiny (i když zde není přesně stanovená etnická příslušnost) a lidských ostatků v sídlištních kontextech. Poslední kapitola uvádí teoretické modely s nakládáním lidských pozůstatků na konci doby laténské.

Práci doplňují přílohy v podobě map, obrázků a tabulek.

2. Metody

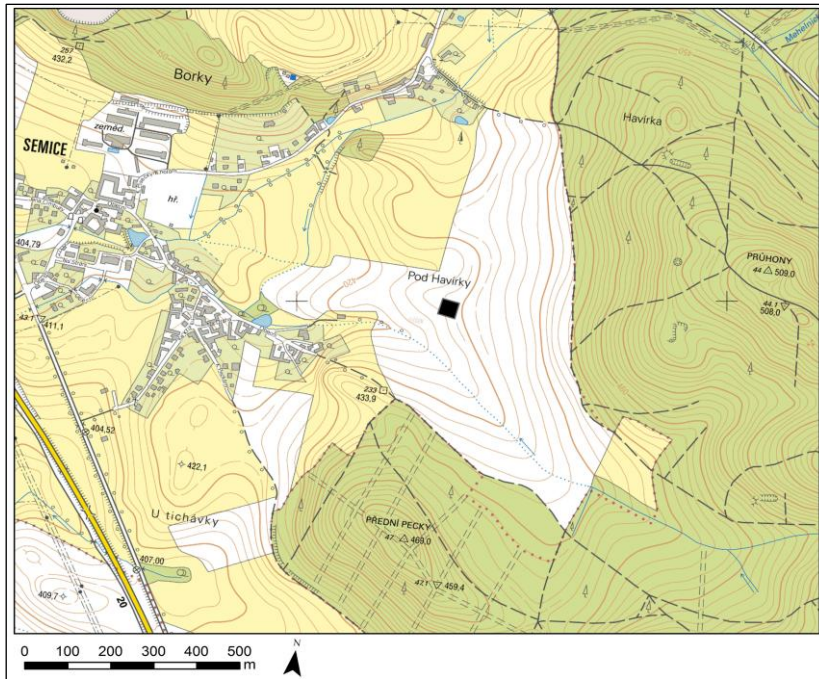
Předkládaná práce vychází zejména z rešerše odborné literatury a dalších pramenů (Archeologická databáze Čech, nálezové zprávy) a následného kritického zhodnocení. Pro potřeby vyhodnocení získaných informací byla vytvořena databáze. Shromážděná data byla rozdělena podle příslušných kategorií (název lokality, okres, typ komponenty, datace) a byly k nim dodány geografické informace. Pohřební komponenty byly rozděleny ještě zvlášť do tří kategorií podle kvality archeologických pramenů a míry spolehlivosti jejich interpretace ve smyslu pozůstatků pohřbívání. Pro přehled prostorového rozložení byla získaná data dále vizualizována v geografickém informačním systému ArcGis 10.3, kde byly vytvořeny mapy.

Další částí práce je nedestruktivní průzkum, který byl proveden 25. listopadu 2015 autorkou práce a J. Johnem. Cílem tohoto průzkumu bylo zjistit, zda se v okolí nálezů hrobu ze Semic, nenacházejí další pohřební aktivity. Bylo provedeno vytyčení plochy pro geofyzikální průzkum pomocí GPS (Trimble Pathfinder) s polohovou přesností přibližně 0,5 m (

Obr. 1). Po zaměření následovaly detektorová prospekce a magnetometrické měření pomocí Fluxgate gradiometru FM256 (Geoscan Research).

V neposlední řadě došlo k pokusu o fyzické dohledání archeologických nálezů ze zkoumaných lokalit pro účely fotodokumentace a ověření uložení.

Obr. 1: Semice, zaměřená plocha pomocí GPS (autor J. John).

3. Pohřební ritus doby latéské

Pohřební zvyky doby železné procházely postupnými proměnami, které mohou poodhalovat významné zvraty odehrávající se v tehdejší společenské a duchovní sféře. Ve vývoji pohřebního ritu doby železné je možné pozorovat jak společenské rysy, tak i rozdíly mezi západní a východní Evropou (*Chytráček 2021, 578*).

Ve střední a západní Evropě se pohřební ritus doby latéské výrazně mění a vyvíjí. Pro časnou dobu latéskou je nejčastější žárový pohřební ritus, v menší míře se objevuje i kostrový ritus či ukládání ostatků pod mohyly (*Waldhauser 2001, 86*). Tento ritus ustupuje během 5. století př. n. l. a končí již na počátku 4. století př. n. l., kdy nákladně vybavené pohřby uložené v mohylách ustupují a objevují se ploché kostrové hroby. Od této doby nebyly doloženy žádné tzv. knížecí hroby obsahující drahé šperky, importy a vůz (*Chytráček a kol. 2021, 598*).

Nástup komplexu plochých kostrových pohřebišť v LT B1 je možné chápat jako odraz změny vládnoucí vrstvy. Ta pravděpodobně určovala domácím obyvatelstvu nový model sociální struktury a také nové ideologické směry (*Chytráček a kol. 2021, 597*).

Pohřebišť z mladší doby latéské se nacházela na mírných svazích, většinou ve vzdálenosti do tří set metrů od sídliště. Na území České republiky nejsou známy příliš rozsáhlé pohřební areály, spíše jde rozlohou a počtem hrobů o menší pohřebišť. Jedno z největších se nachází v Jenišově Újezdě, které dosahuje počtu 138 hrobů. Většina lokalit nepřesahuje ani padesátku pohřbených. Největší pohřebiště v Evropě se nachází v Münsingenu (Švýcarsko) s počtem okolo tří set hrobů (*Drda–Rybová 1998, 103*). V mladší době latéské byl uplatňován kostrový i žárový ritus.

Kostrové hroby byly ploché bez mohyl. Ve většině případů respektovaly již starší uložené pohřby, což vede k domněnkám o možném povrchovém označení (postavený kámen, dřevěná konstrukce apod.). Pohřbený ležel v anatomické poloze na zádech s rukama podél těla. Na území České republiky je nejčastější orientace S–J, ale různé oblasti se mohou lišit – např. ve Švýcarsku se pohřbívalo ve směru J–S (*Waldhauser 1999, 35*). Podle sociální příslušnosti se pohřby dělí na mužské bojovnické, mužské prosté a ženské. Bojovníci byli pohřbíváni se svojí válečnou výzbrojí a osobními věcmi. Členové nevojenských skupiny byli pohřbíváni s osobním šperkem či byli dokonce bez výbavy. Ženské hroby obsahovaly nejčastěji kruhové šperky. Hroby dětí jsou na latéských pohřebištích vzácností. Plochý kostrový ritus je typický pro období stupně L TB (*Bouzek 2009, 58*).

Od 2. poloviny 3. století př. n. l. se v Čechách významně snižuje počet kostrových pohřebišť a začíná se uplatňovat ritus žárový, který postupem doby zcela převládá. Žárové pohřby se sporadicky objeví již ve stupni LT B2 a jejich nástup je možné spojovat se zásadním vlivem z jihovýchodní Evropy (*Chytráček a kol. 2021, 599*).

Zemřelí jsou po kremaci uloženi do země buď v popelnici, nebo jen v prosté jámě. Pohřební jáma je orientována ve směru S–J, stejně jako u pohřbů kostrových. Shodně je i odstupňovaná výbava podle společenského postavení. Teplota spalování většinou nepřesáhla 500 °C, výjimku tvoří hrob z Velkého Zboží, kdy tělo prošlo žárem kolem 550 °C (*Sankot–Sedláček 2012, 408*).

Pohřební ritus na konci doby laténské není zatím známý. Od stupně LT C2 mizí hrobové nálezy. Neděje se tak po celé Evropě, například v oblasti laténské kultury jihovýchodním směrem od Rýna či ve východním Německu stále pohřebišť existovala (*Chytráček a kol. 2021, 601*). Lidé v tomto období pravděpodobně pohřbívali zemřelé způsobem, který není archeologicky zjištělný (více o tématu je pojednáno v kapitole „Pohřební ritus na konci doby laténské“).

4. Pohřbívání v jižních Čechách

4.1. Dějiny bádání

Osídlení jižních Čech v době laténské začíná, podle aktuálního stavu výzkumu, ve stupni LT B. Hlavní příčinou pronikání obyvatel do této oblasti byla zřejmě nalezená ložiska nerostných surovin, grafit, zlato, železná ruda (*Michálek 1990*, 63).

První zmínky o nálezích pohřebního charakteru v jižních Čechách pocházejí již z 2. poloviny 19. století. Z tohoto období pochází i první doklad nálezu žárového hrobu z Plíškovic (okr. Písek) (*Michálek 1985*, 289). Bohužel ve většině případů jsou informace nepřiliš dochované a kompletní. Nejsou známy přesné nálezové okolnosti a mnoho nálezů nebylo dochováno – jsou nezvěstné, např. bronzový náramek a soubor skleněných korálů z Milenovic (*Fröhlich 1997*, 82) či údajný soubor dodatečně uložených mincí v mohyle z Hradiště u Písku (*Michálek 1985*, 278). Největší nárůst nastal v 1. polovině 20. století. Byly objeveny lokality jako Černíkov (okr. Strakonice) (*Jansová 1962*, 312), Čimelice (okr. Písek) (*Dubský 1949*, 384–385), Třešovice (okr. Strakonice) (*Dubský 1949*, 261–262) a první pohřebiště, které čítá víc jak jeden pohřeb, Strakonice (*Dubský 1930*, 291–293), to vše díky působení strakonického učitele a amatérského archeologa Bedřicha Dubského.

Velký nárůst nalezených lokalit ustává koncem čtyřicátých let minulého století a po dlouhou dobu nejsou v jižních Čechách objeveny nové pohřební lokality. Zlom nastává až téměř po třiceti letech, kdy začíná aktivně působit Jan Michálek a spolu s ním i Jiří Fröhlich. Jejich aktivita zejména na Strakonicku a Písecku v 70.–90. letech 20. století přinesla řadu nových objevů. Roku 1974 jsou nalezeny bronzové nánožní kruhy ve Strunkovicích nad Blanicí (okr. Prachatice) (*Kudrnáč 1998*, 18), pravděpodobně hrob bojovníka ve Veřechově (okr. Klatovy) (*Michálek 1985*, 291) a žárový hrob bojovníka v Semicích (okr. Písek) (*Fröhlich 1974*, 187–193) z roku 1982. V těchto letech je objevováno mnoho nálezů pohřebního, ale i sídlištního charakteru.

Na dlouho dobu poslední nález hrobového charakteru je z Modlešovic (okr. Strakonice) (*Michálek 1995*, 95–104). Učiněn byl v roce 1994, kdy bylo objeveno druhé pohřebiště, které obsahuje více jak dva pohřby (jeden bojovnícký). Po tomto nálezů nastává další období „sucha“, a to až do roku 2012. Kdy byly objeveny předměty snad z porušeného hrobu v Milenovicích (okr. Písek) (*Michálek at al. 2014*, 151–163) a snad dodatečně uloženého hrobu do halštatské mohyly v Rovné (okr. Strakonice) (*Chytráček at al. 2014*, 39–50). Zajímavostí je, že obě lokality byly nalezeny pomocí detektorových průzkumů.

Nejnovější a zatím poslední objevenou lokalitou jsou Netolice (okr. Prachatice) (*John at al. 2015*, 10–14) z roku 2013, kdy byl v přírodním útvaru připomínajícím mohylník nalezen žárový pohřeb. Díky aktivitám badatelů, kteří působili po většinu na území Strakonicka a Písecka, je tudíž nejvíce nálezů právě z těchto oblastí. V oblastech jako Českobudějovicko, Českokrumlovsko či Jindřichohradecko jsou nálezy hrobového charakteru sporadické až žádné. Je otázkou, do jaké míry za tuto situaci může stav výzkumu či možnost, že pohřby nejsou již zachované. Budoucí archeologické prospekce snad napoví více.

4.2. Syntéza informací o laténském pohřebním ritu v jižních Čechách

Z dosavadních poznatků vyplývá, že lidé tohoto období na území jižních Čech preferovali žárový pohřební rítus, jelikož chybí primární doklady po kostrových hrobech. Tento jev může být ovšem ovlivněn půdními podmínkami nevhodné pro uchování osteologického materiálu. Ve většině případů byli zemřelí ukládáni do prosté země. Popelnicové hroby se našly pouze na dvou lokalitách, Strakonice (*Dubský 1930*, 291–293) a Želenov (*Beneš 1966*, 38). Pohřby jsou umístěny ve většině případů na mírných návrších či teras vodních toků. Hroby na pohřebištích se navzájem neporušovali, je možné uvažovat o povrchovém označení hrobu. Ve většině případů měla hrobová jáma nepravidelně oválný tvar. Úpravy hrobové jámy pomocí kamenného či dřevěného obložení jsou ojedinělé (více o tom v kapitole Porovnání laténského pohřebního ritu v jižních Čechách a situací v jiných regionech).

Podle inventáře hrobových výbav se dá soudit, že většina nalezených pohřbů nenáležela sociálně vyšším příslušníkům, pouze ve čtyřech případech náleží hroby příslušníkům bojovnické elity (předměty z lokality Plav by mohly náležet k chudému bojovnickému inventáři, ale s jistotou se to tvrdit nedá).

Pro lepší přehlednost byla vytvořena tabulka s přehledem hrobového inventáře lokalit jižních Čech (*Tab. 1*). V tabulce jsou zahrnuty všechny artefakty s výjimkou keramiky, která byla nalezena prakticky na každé lokalitě. Inventář ve všech jihočeských bojovnických hrobech obsahoval železný dvojsečný meč. Součástí meče byl i dřík, který se bohužel ani v jednom případě nedochoval. K meči náleží též pochva. Ta byla nalezena ve dvou případech a jen zlomkovitě, v Semicích (*Fröhlich 1974*, 187–193) a Třebohosticích (*Pleiner 1974*, 461–463).

Další důležitou součástí pohřební výbavy bojovníka je železný hrot kopí, nalezený ve všech hrobech kromě Modlešovic (*Michálek 1995*, 95–104). Dřevěné ratiště nebylo dochováno ani v jednom případě. Zemřelí byli pravděpodobně po vložení do hrobu překryti

svým štítem. Štít byl většinou zhotoven ze dřeva a měl železné kování po obvodu či puklici. Kovové části jsou také to jediné, co se ze štítu většinou dochová. Z jižních Čech je doklad uložení bojovníka se štítem pouze v Semicích (*Fröhlich 1974*, 187–193), kde bylo nalezeno železné štítové kování.

Jak již bylo řečeno výše, většina nalezených pohřbů byla chudšího charakteru. Z tabulky vyplývá, že nejčastějším hrobovým inventářem byly bronzové spony a bronzové kruhové šperky. Bronzová spona zcela převládala nad sponou železnou, která byla nalezena pouze ve čtyřech případech. Sloužily k připínání svrchních částí oděvů a patří k jednomu z nejčastěji nalezených předmětů v hrobech. Ze šperků byl velice oblíbený bronzový náramek a v závěsu za ním bronzový nánožník. V šesti případech se nedalo přesně určit, o jaký druh kruhového šperku se jedná. Šperky nebyly pouze výsadou žen, ale zdobili se s ním i muži.

K ojedinělejším nálezům na jihočeských lokalitách patřil železný nůž. Z celkového počtu 34 lokalit byl objeven pouze na třech – Plav (*Michálek 1985*, 289), Černíkov (*Jansová 1962*, 312) a Netolice (*John at al. 2015*, 10–14). Železný nůž byly nalezeny jen ve dvou případech, v Plavu (*Michálek 1985*, 289) a Třebohosticích (*Pleiner 1974*, 461–463). Nůžky nejsou obvyklým artefaktem, který byl přidáván na cestu zesnulým.

Neobvyklé jsou i předměty z jiných materiálů, než je kov nebo keramika (v případě keramických nádob). Za zmínku stojí jistě zlatá mince z Hradiště u Písku (*Michálek 1985*, 27), železná sekerka z Kadova (*Siblík 1924*, 119) či kamenná deska drtidla z Mutěnic (*Michálek 1985*, 283–287).

Ke zcela neobvyklým lokalitám, co se týká výbavy hrobu v jižních Čechách, patří žárový hrob z Netolic. K inventáři náležely železný sekáč s hákovitou rukojetí, bronzový náramek, železný nůž, železná tyčinka, kamenná sekera s otvorem („amulet“) a kamenný brousek. Neobvyklý je i počet keramických nádob – sedm. Předměty z této lokality jsou zcela atypické a vymykají se inventářům pohřebních komponent jižních Čech (*John at al. 2015*, 10–14).

Přehled hrobových inventářů z lokalit jižních Čech		
<i>Předmět</i>	<i>Materiál</i>	<i>Počet</i>
Spona	Bronz	14
Spona	Železo	4
Náramek	Bronz	13
Nánožník	Bronz	7
Kruhový šperk	Bronz	6
Meč	Železo	5
Pochva	Železo	2
Hrot kopí	Železo	3
Kování štítu	Železo	1
Nůž	Železo	3
Záponka	Železo	1
Sekáč	Železo	1
Tyčinka	Železo	1
Sekera	Kámen	1
Brousek	Kámen	1
Opaskový řetěz	Železo	1
Knoflík	Bronz	1
Sekera	Železo	1
Korál	Sklo	4
Deska drtidla	Kámen	1
Závaží	Keramická hlína	1
Žulový valounek	Kámen	1
Nůžky	Železo	2
Opaskový kroužek	Bronz	2
Záponka	Bronz	1
Mince	Zlato	1

Tab. 1: Přehled předmětů z hrobových inventářů z jižních Čech.

4.3. Soupis lokalit jihočeských pohřebních komponent

Jedním z cílů této práce je vytvoření aktuálního přehledu pohřebních komponent LT B–C v regionu jižních Čech. Nový seznam lokalit je rozšířenou verzí soupisu J. Michálka publikovaného v Archeologických rozhledech roku 1985 (*Michálek 1985*, 95–106) a obsahuje 34 lokalit. Vzhledem k faktu, že se v mnoha případech jedná o komponenty, u kterých není vždy jasné, zda náleží k pohřebním, byly lokality rozděleny do tří kategorií označených písmeny A, B, C. Toto rozdělení je umělé a u některých komponent bylo obtížné přesně určit příslušnou kategorii.

4.3.1. Kategorie A

Do kategorie A byly zařazeny lokality, které nepochybně náleží k pohřebním. Mají všechny atributy, které by hrob z období LT B–C měl obsahovat. Jde o ostatky pohřbeného, celá kostra u plochých kostrových hrobů, popel či nespálené kůstky u hrobů žárových. Ostatky se nacházejí v hrobové jámě spolu s příslušnými milodary. Do této kategorie spadá devět lokalit.

1. Černíkov (okr. Strakonice)

V roce 1924 Bedřich Dubský a Karel Buchtela prozkoumali laténský hrob, nacházející se v poloze „Na drahách“. Tento žárový hrob měl být podle B. Dubského uložen pod mohylou (*Dubský 1926*, 229; 1949, 263). Hrob byl obložen kameny do relativně pravidelného čtvercového půdorysu (*Michálek 1985*, 276). Ve středu plochy se v popelovité vrstvě nacházely nedopálené kosti, zlomky keramických nádob, pravděpodobně zlomek železného nože a zlomek železné záponky (*Obr. 3–10*). Hrob je datován do konce středního latěnu, přibližně do 2. století př. n. l. (*Jansová 1962*, 312). Nálezy jsou uloženy v Muzeu středního Pootaví ve Strakonici pod inventárním číslem A 52.

Obr. 2: Černíkov, zlomek keramické nádoby (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 3: Černíkov, zlomek keramické nádoby (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 4: Černíkov, zlomek keramické nádoby (Foto: Bumerl, Maršíčková).

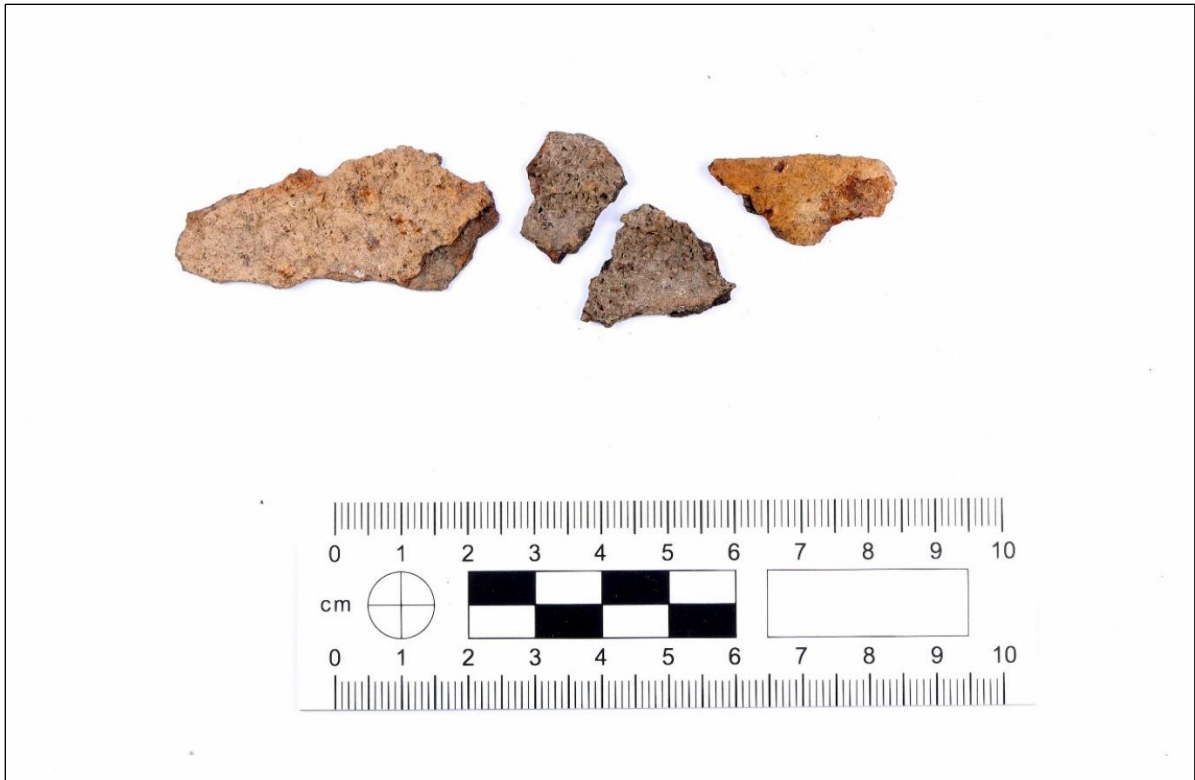
Obr. 5: Černíkov, zlomek keramické nádoby (Foto: Bumerl, Maršíčková).

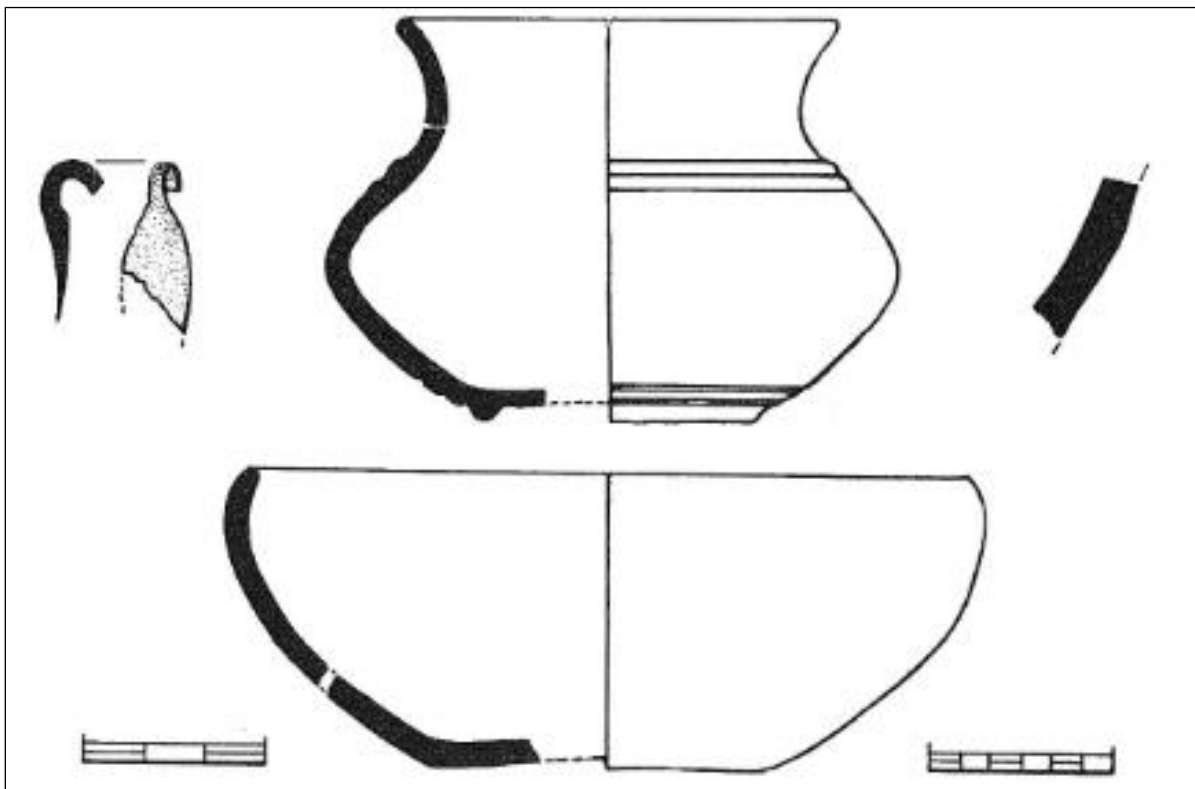
Obr. 6: Černíkov, zlomek keramické nádoby (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 7: Černíkov, zlomek železné záponky (Foto: Bumerl, Maršíčková).

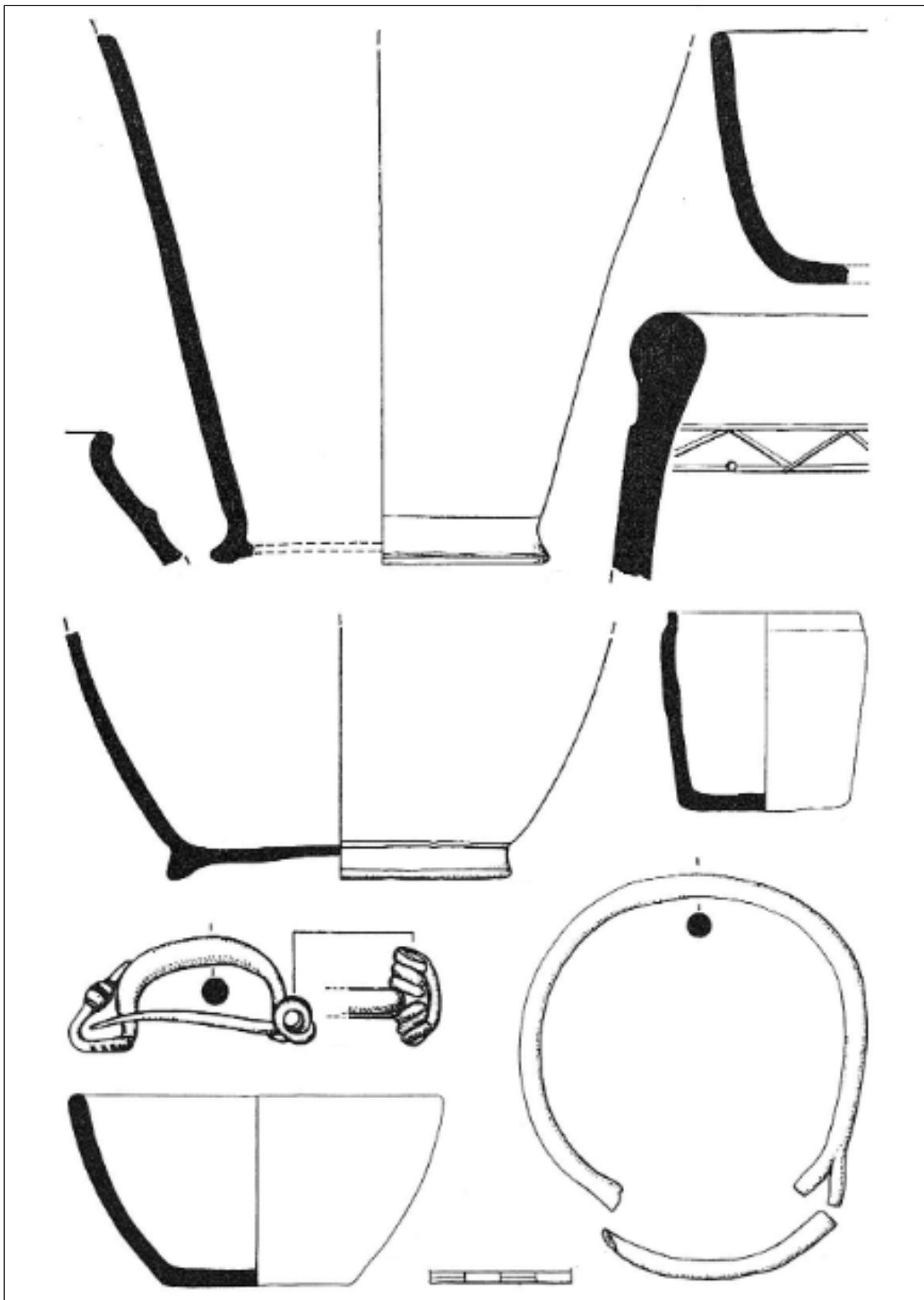
Obr. 8: Černíkov, fragment železného nože (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 9: Černíkov, keramické nádoby a železná záponka (Foto: Bumerl, Maršíčková).

2. Čimelice (okr. Písek)

V roce 1924 byl nalezen v základech rodinného domu manželů Kulhavých středolatský žárový hrob. Nacházel se na návrší Větrov. Pohřeb byl uložen u nápadně velkého kamene v hloubce 30 cm a obsahoval nedopálené kosti, keramiku, bronzovou sponu duchcovského typu a dva zlomky bronzového kruhu (*Obr. 11–12*). Z analýz vyplývá, že hrob náležel pravděpodobně dospělé osobě. Pohřeb byl uložen pravděpodobně okolo roku 300 př. n. l. (*Dubský 1949, 384–385; Fröhlich 1997, 20; Michálek 1985, 276; Waldhauser 2001, 186*). Nálezy jsou uloženy v Prácheňském muzeu v Písku pod inventárním číslem 441–449.

Obr. 10: Čimelice, inventář hrobu (Michálek 1985, 285).

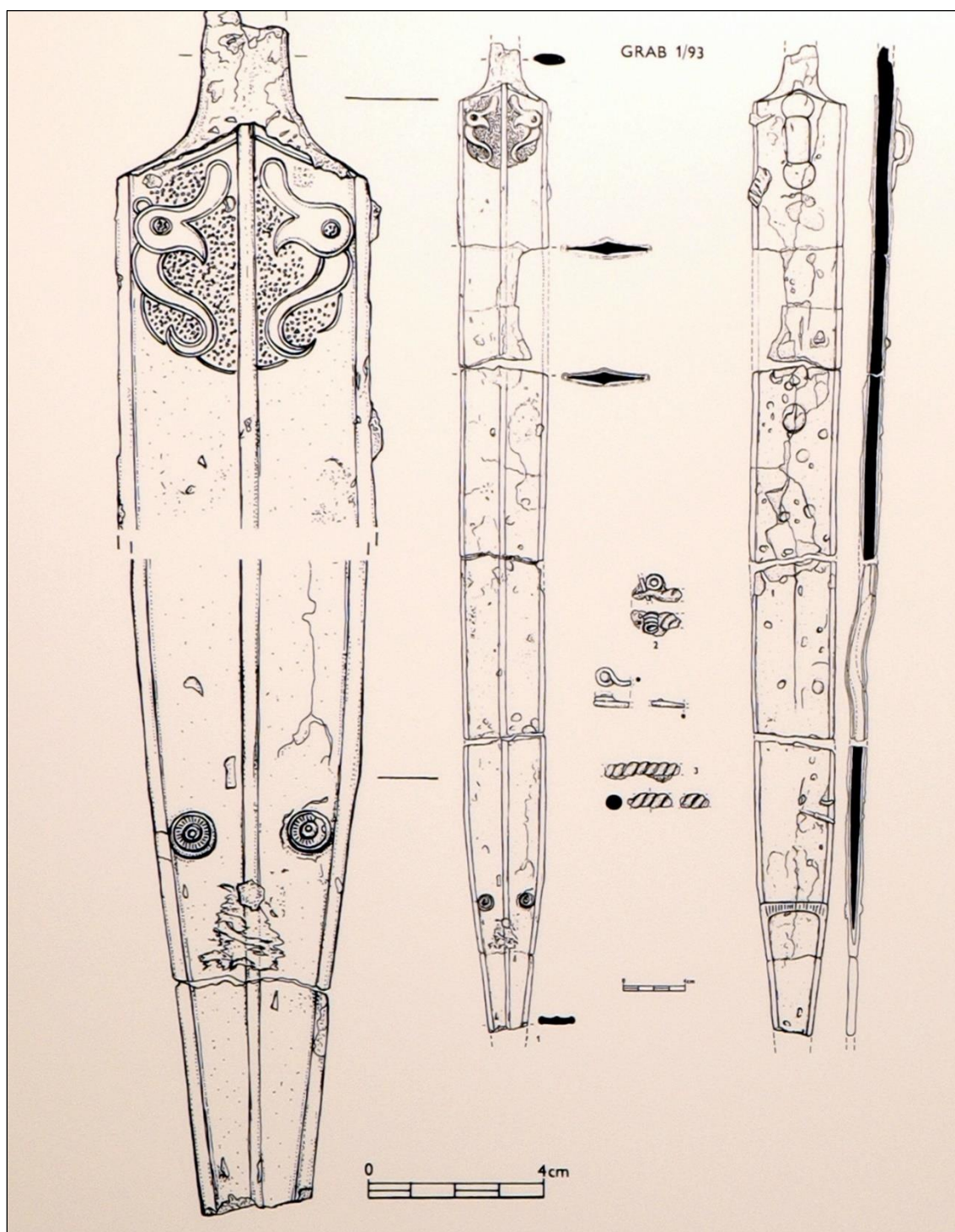

Obr. 11: Čimelice, bronzová spona a bronzový kruh (Foto: Bumerl, Maršíčková).

3. Modlešovice (okr. Strakonice)

Asi 6 km jižně od Strakonice byly na nízké říční terase objeveny hroby a sejpy (celkem 52 sejpů). Nacházejí se ve výšce 382,5 m n. m. přibližně 500 m od sídliště (dvorce) objeveného v roce 1992. Jedná se o žárové pohřebiště se dvěma hroby. První hrob prozkoumal již B. Dubský v roce 1940. Nalezl keramické zlomky mísy a dva bronzové náramky. B. Dubský nález interpretoval jako relikv sídlištního charakteru. V roce 1993

v rámci projektu „Pravěké a keltské zlato v bavorsko – českém prostoru“ byl ve vzdálenosti asi 24 m západně od prvního hrobu nalezen druhý. Pohřební jáma byla oválného tvaru ve směru S–J. Obsahovala nedopálené lidské kůstky, uhlíky, keramické střepy, zlomek železné spony a sedm zlomků železného dvojsečného meče (*Obr. 13–17*). Oba hroby jsou datované do stupně LT C1–C2 stejně jako přilehlé sídliště (*Michálek 1995, 95–104*). Nálezy jsou uloženy v Muzeu středního Pootaví ve Strakoncích.

Obr. 12: Modlešovice – inventář hrobu (*Michálek 1995, 101*).

Obr. 13: Modlešovice, zlomek meče (Foto: <https://www.cesonline.cz/>).

Obr. 14: Modlešovice, zlomky meče (Foto: <https://www.cesonline.cz/>).

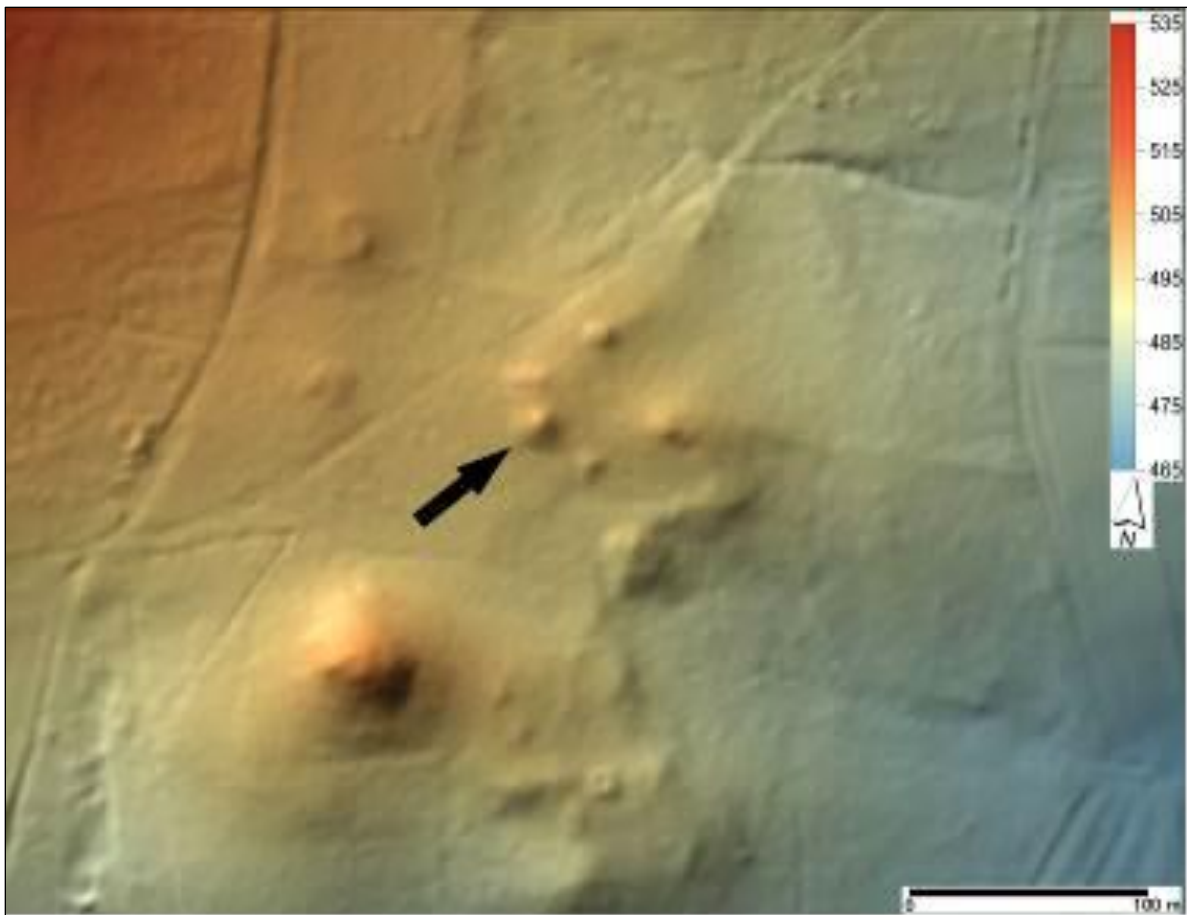
Obr. 15: Modlešovice, keramické zlomky (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 16: Modlešovice, nespálené kůstky (Foto: Bumerl, Maršíčková).

4. Netolice (okr. Prachatice)

V roce 2013 byl v lese Doubrava nedaleko Netolic prozkoumán žárový hrob, datovaný do 4.–3. století př. n. l. Pohřeb byl uložen do konvexního objektu připomínajícího mohyly, avšak přírodního původu (*Obr. 18*). Na lokalitě se těchto přírodních úkazů nalézají po víceru. Z hrobového inventáře se dochovalo minimálně sedm keramických nádob, železný sekáč s hákovitou rukojetí, bronzový náramek, železný nůž, zlomky železné tyčinky, železná struska, malá kamenná sekera s provrtaným otvorem (zřejmě sloužila jako amulet či ozdoba) a kamenný brousek (*Obr. 19–24*). V hrobu se nalézaly též nedopálené kůstky patřící juvenilní či dospělé osobě a několik málo zlomků náleželo blíže neurčenému zvířeti (*John et al. 2015, 10–14*). Nálezy jsou uloženy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.

Obr. 17: Netolice – místo nálezu (John at al. 2015, 10).

Obr. 18: Netolice – kamenná sekerka (John at al. 2015, 13).

Obr. 19: Netolice–Doubrava, bronzový kruh a laténská nádoba (Foto: M. Pták).

Obr. 20: Netolice–Doubrava, laténská nádoba (Foto: M. Pták).

Obr. 21: Netolice–Doubrava, laténská nádoba (Foto: M. Pták).

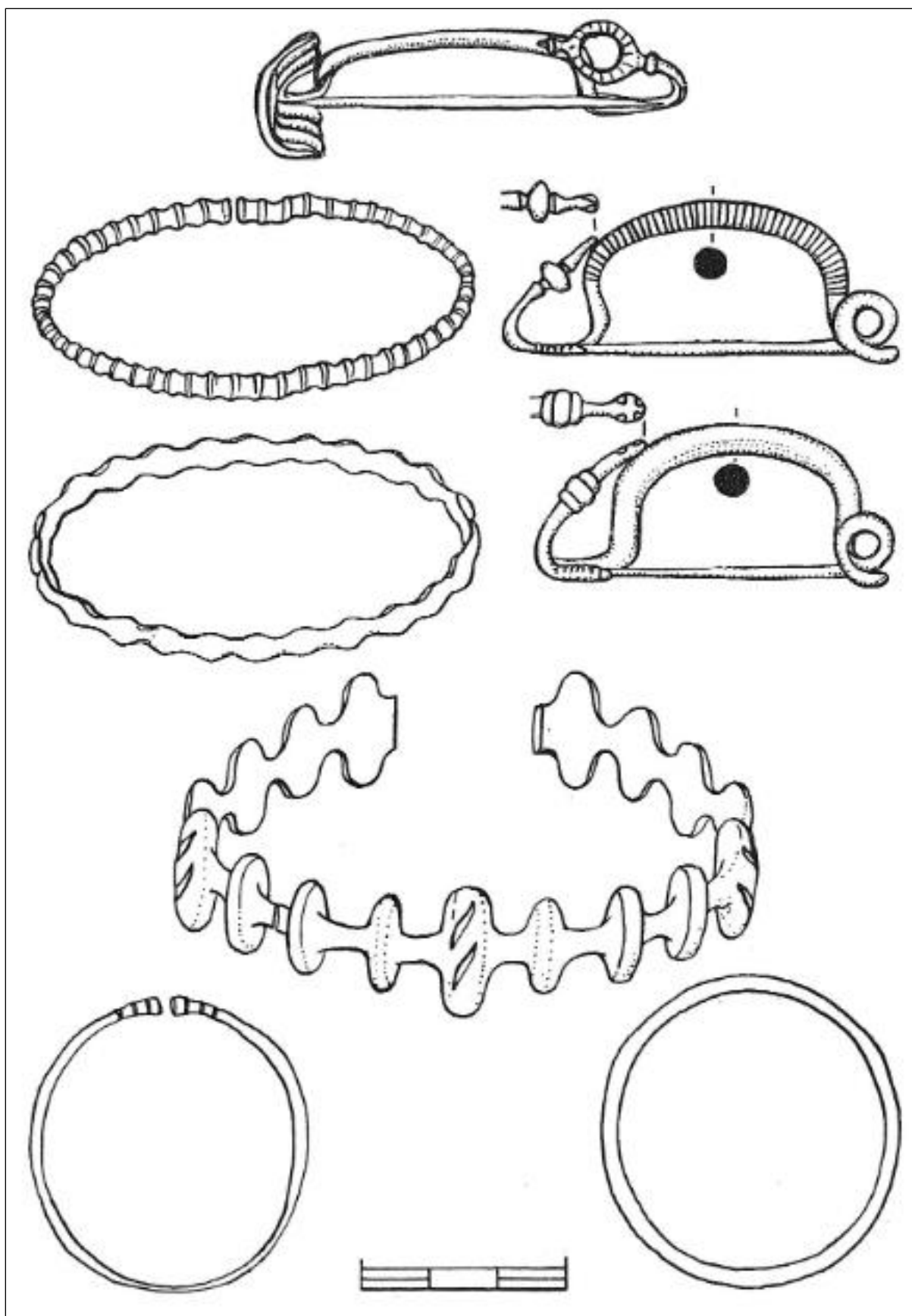
Obr. 22: Netolice–Doubrava, železný nůž (Foto: M. Pták).

Obr. 23: Netolice–Doubrava, železný sekáč (Foto: M. Pták).

5. Plíškovice (okr. Písek)

Roku 1878 byl v poloze „Na hůrce“ objeven žárový hrob patrně ze 4. století př. n. l. V jámě, hluboké 50 cm, se nacházela popelovitá vrstva s milodary. Inventář hrobu tvořily tři bronzové duchcovské spony, bronzový vývalkovitý náramek, bronzový náramek s vlnovitě profilovanými okraji, bronzový kruh s vývalky, další dva bronzové kruhy a jeden bronzový hráněný náramek (Obr. 25) (Michálek 1985, 289-290; Waldhauser 1999, 272). Nálezy jsou uloženy v Národním muzeu v Praze pod inventárním číslem 65920–65925.

Obr. 24: Plíškovice – inventář hrobu (Michálek 1985, 277).

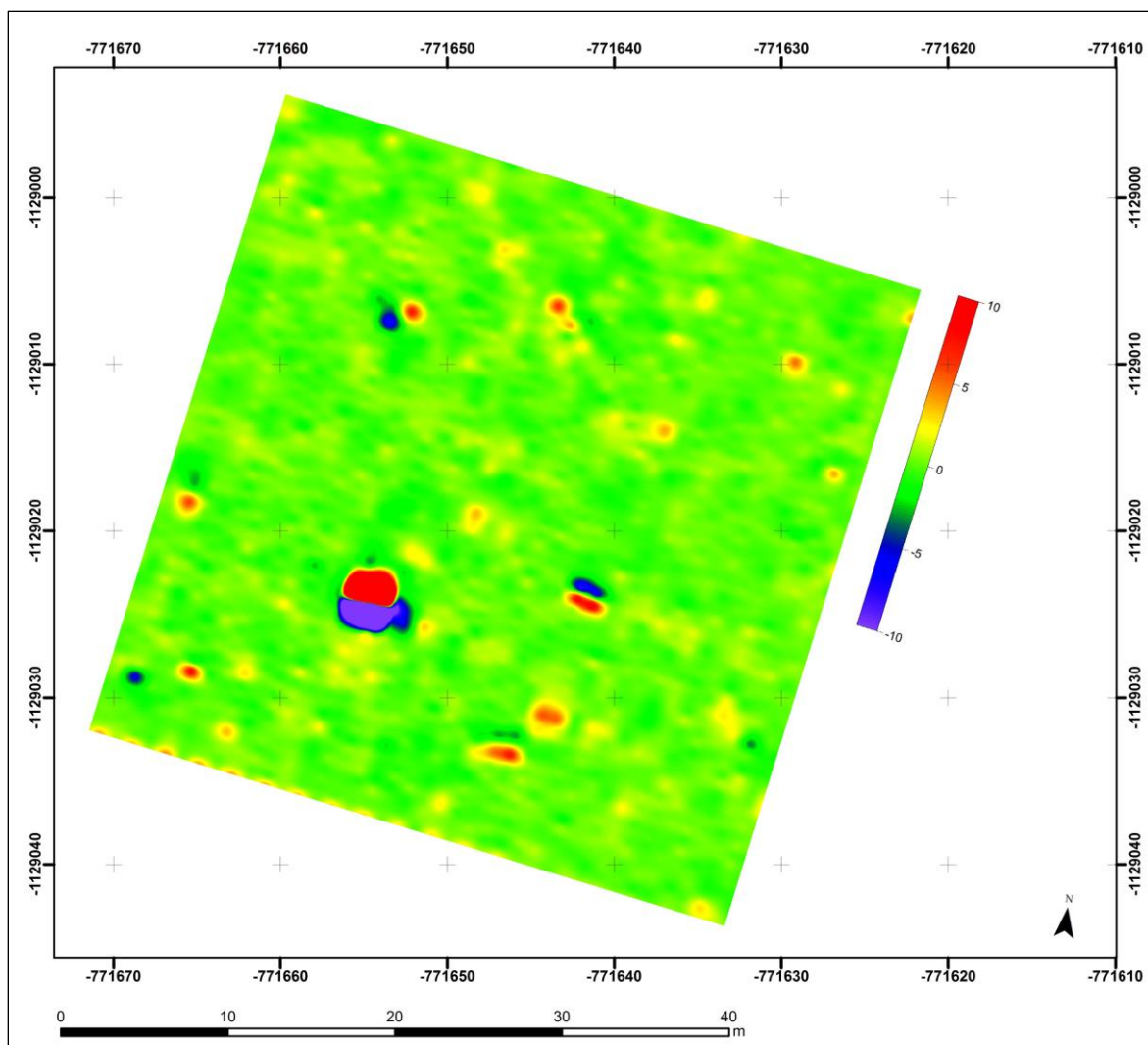

6. Semice (okr. Písek)

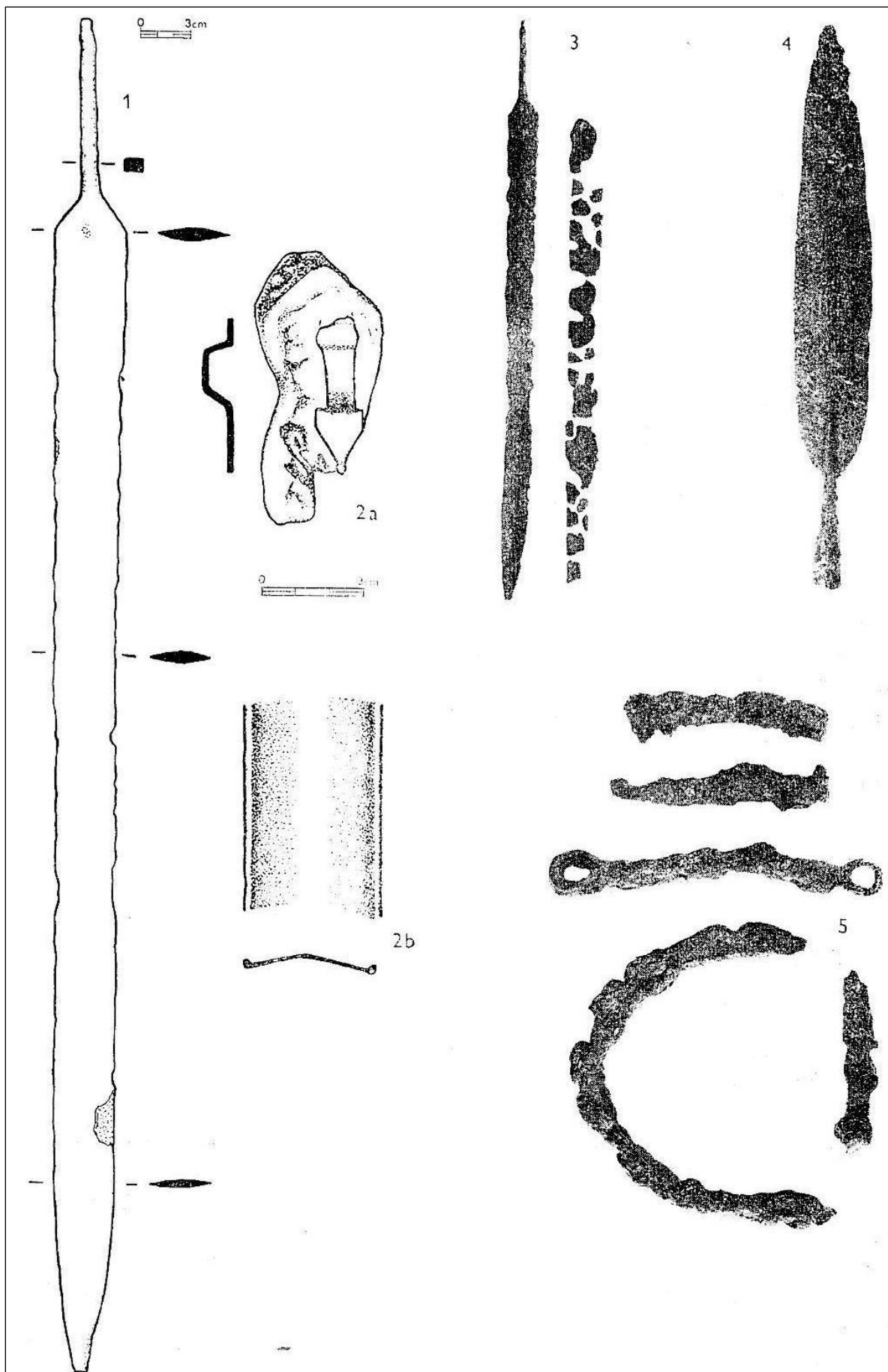
V roce 1982 objevil Jindřich Kurz při sledování melioračních prací na západním svahu návrší Havírky porušený žárový jámový hrob. Hrob byl porušen meliorační rýhou, které projela středem hrobové jámy. V pohřební jámě oválného tvaru a orientací S–J se nacházela tmavá výplň s uhlíky. K hrobové výbavě náleží železný dvojsečný meč v plechové pochvě, železný hrot kopí s tvarem vrbového listu, zlomky železného kování štítu, železný opaskový řetěz, železná dvojkuličková spona spojené konstrukce a několik zlomků keramických nádob (*Obr. 26–33*). Jedná se o mužský bojovnícký hrob z konce 3. st. př. n. l. (*Fröhlich 1974, 187–193*). Nálezy jsou uloženy v Prácheňském muzeu v Písku pod inventárním číslem 8/84.

25. listopadu 2015 byl proveden autorkou práce a J. Johnem nedestruktivní archeologický průzkum. Cílem tohoto průzkumu bylo zjistit, zda se v okolí nálezu hrobu ze Semic, nenacházejí další pohřební aktivity. Bylo provedeno vytyčení plochy pro geofyzikální průzkum pomocí GPS (Trimble Pathfinder) s polohovou přesností přibližně 0,5 m (

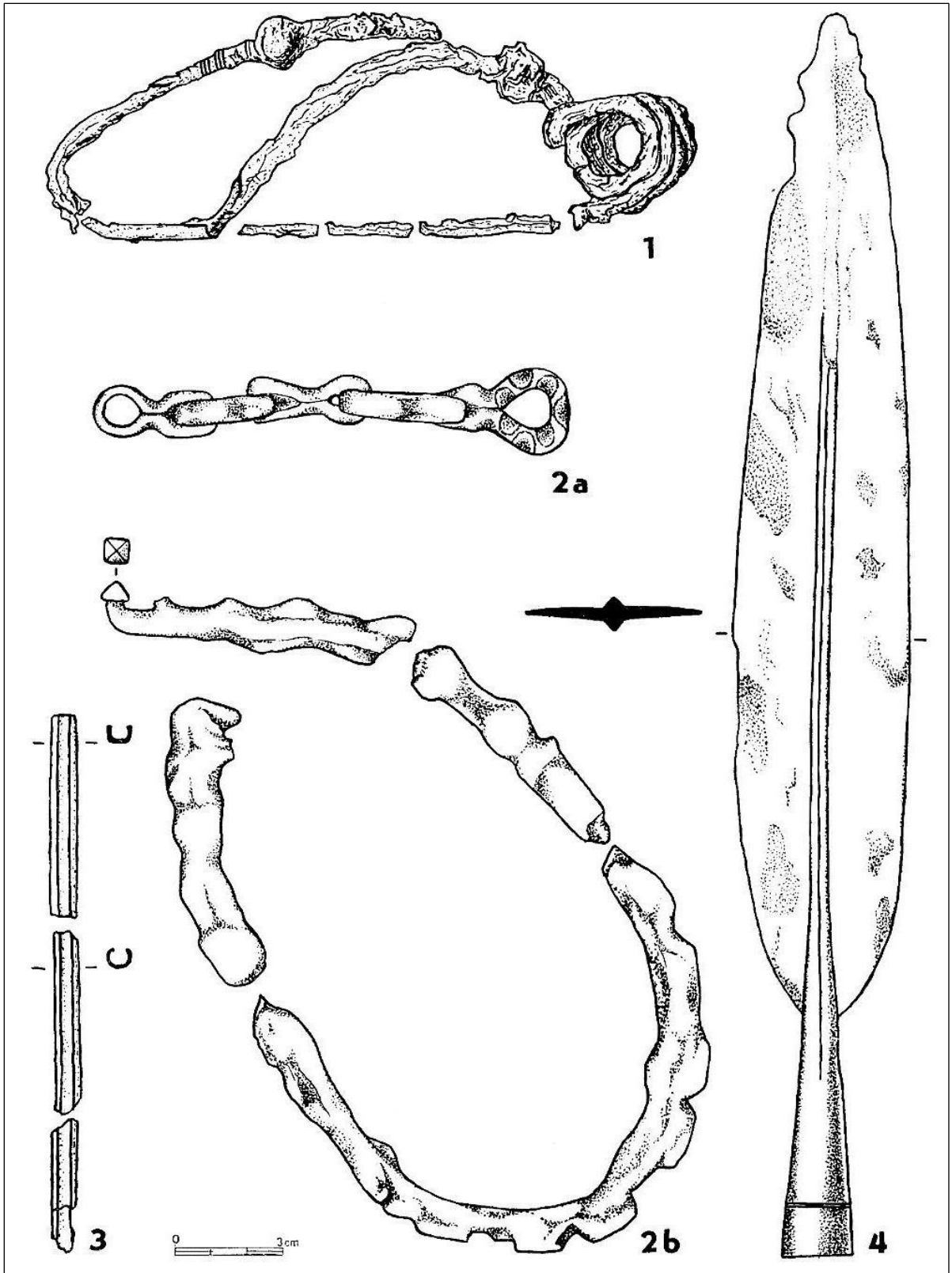
Obr. 1). Po zaměření následovaly detektorová prospekce a magnetometrické měření pomocí Fluxgate gradiometru FM256 (Geoscan Research). Měřená plocha byla 40 x 40 m, profily ve vzdálenosti 1 m, hustota měření na profilu 0,25 m, orientace profilů S–J. Následná interpretace dat byla provedena v programu Surfer, zobrazena ve škále ± 10 nT. Výsledky průzkumu nepřinesly žádný jednoznačný výsledek a nepodařilo se objevit další zahloubené objekty, jednoznačně interpretovatelné jako hrobové jámy (*Obr. 2*). Konkrétní zjištění, zda se v tomto případě jedná o solitérní hrob nebo o součást pohřebiště, by mohlo být předmětem budoucí archeologické prospekce.

Obr. 25: Semice – výsledek magnetometrické měření pomocí Fluxgate gradiometru FM256 (autor J. John).

Obr. 26: Semice, inventář hrobu (Fröhlich 1974,189).

Obr. 27: Semice, inventár hrobu (Fröhlich 1974, 191).

Obr. 28: Semice, zlomky železného meče (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 29: Semice, část hrobového inventáře (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 30: Semice, železný hrot kopí (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 31: Semice, železná spona (Foto: Bumerl, Maršíčková).

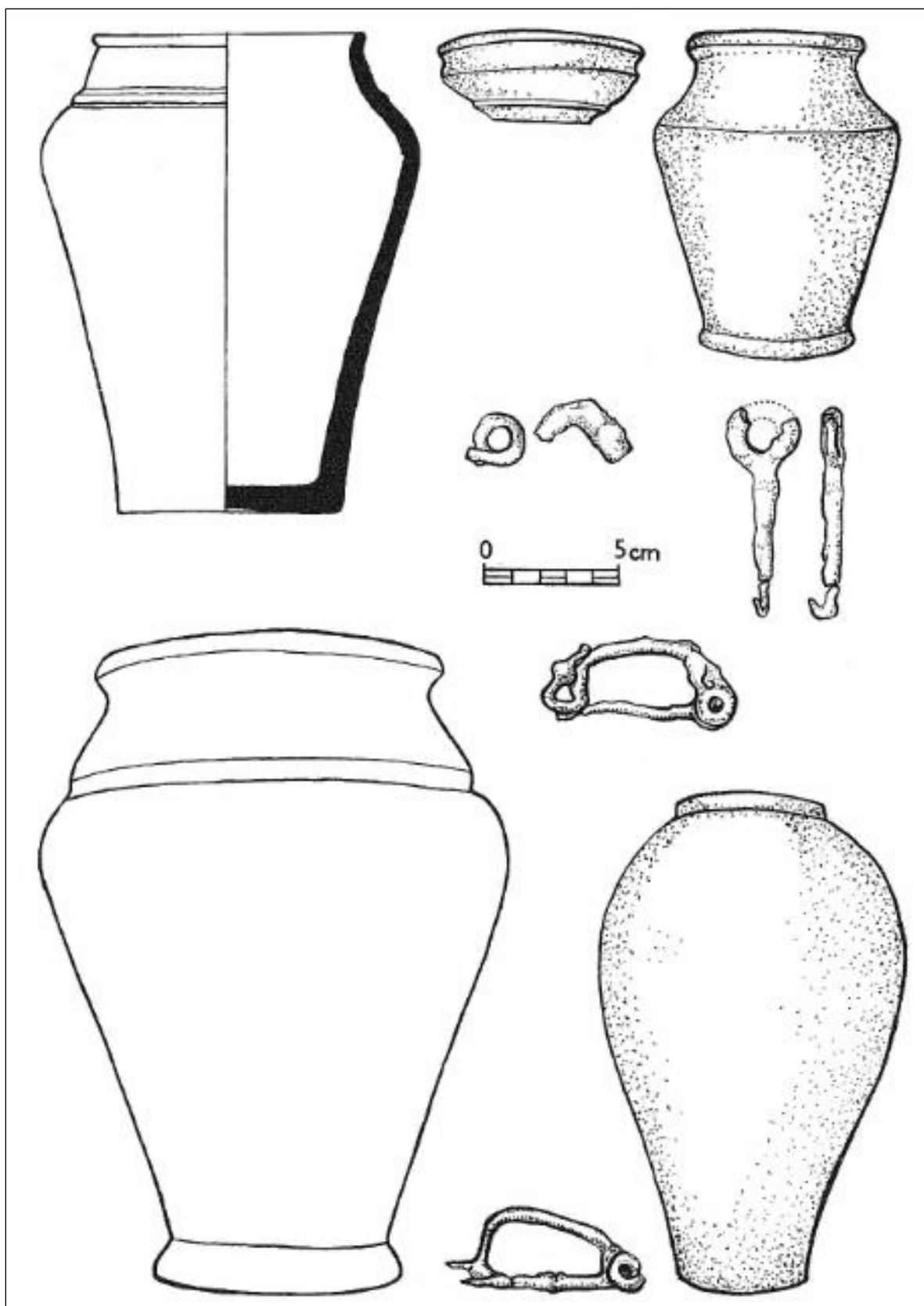
Obr. 32: Semice, část hrobového inventáře (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 33: Semice, železný meč (Foto: Bumerl, Maršíčková).

7. Strakonice (okr. Strakonice)

Roku 1929 provedl Bedřich Dubský v trati „Častvín“ v lomu na písek záchranný archeologický průzkum. Objevil zde čtyři žárové popelnicové hroby z přelomu 4. a 3. století př. n. l. Popelnice jsou vázovitého tvaru točené na kruhu z jemně plavené hlíny a dvě jsou natřené červenou engobou na žlutém podkladu. V prvním hrobě se našla také keramická miska (Obr. 34). V nádobách se nacházel popel a značně nedopálené kosti a ve dvou milodar, v podobě železných spon duchcovského typu. Spálené ostatky ve všech nádobách náležely dospělým osobám. Je pravděpodobné, že hroby mohly být povrchově označené, jelikož vzdálenost mezi jednotlivými pohřby je poměrně malá (Dubský 1930, 291–293; Michálek 1985, 290; Waldhauser 1999, 287). Podle J. Michálka by měly být nálezy uloženy v Národním muzeu v Praze. Dle sdělení muzea tomu tak není a bohužel se nenacházejí ani v žádném jihočeském muzeu. Uložení je neznámé.

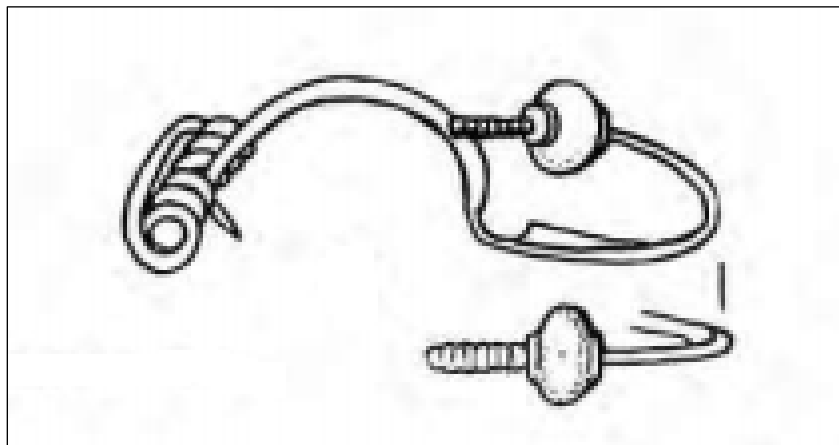

Obr. 34: Strakonice – inventář žárových hrobů (Michálek 1985, 286).

8. Třešovice (okr. Strakonice)

Bedřich Dubský roku 1917 našel v kuželu mohyly (z doby halštatské) laténský žárový hrob. V sondě se našly nedopálené kosti, bronzová duchcovská spona (*Obr. 35*) a keramika. Keramický inventář tvořila mísa točená na kruhu, zlomky nádoby zdobené svislým šrafováním a střep z nádoby se svislou rytou výzdobou. Pohřeb pochází z druhé poloviny 3. století. Lokalita je publikovaná v odborné literatuře i pod názvem Cehnice (*Dubský 1949, 261–262; Michálek 1985, 276; Waldhauser 2001, 490–491*). Nálezy jsou uloženy v Národním muzeu v Praze pod inventárním číslem 25617–25701 a 25879.

Obr. 35: Třešovice, bronzová duchcovská spona (Michálek 1985, 284).

9. Želenov (okr. Klatovy)

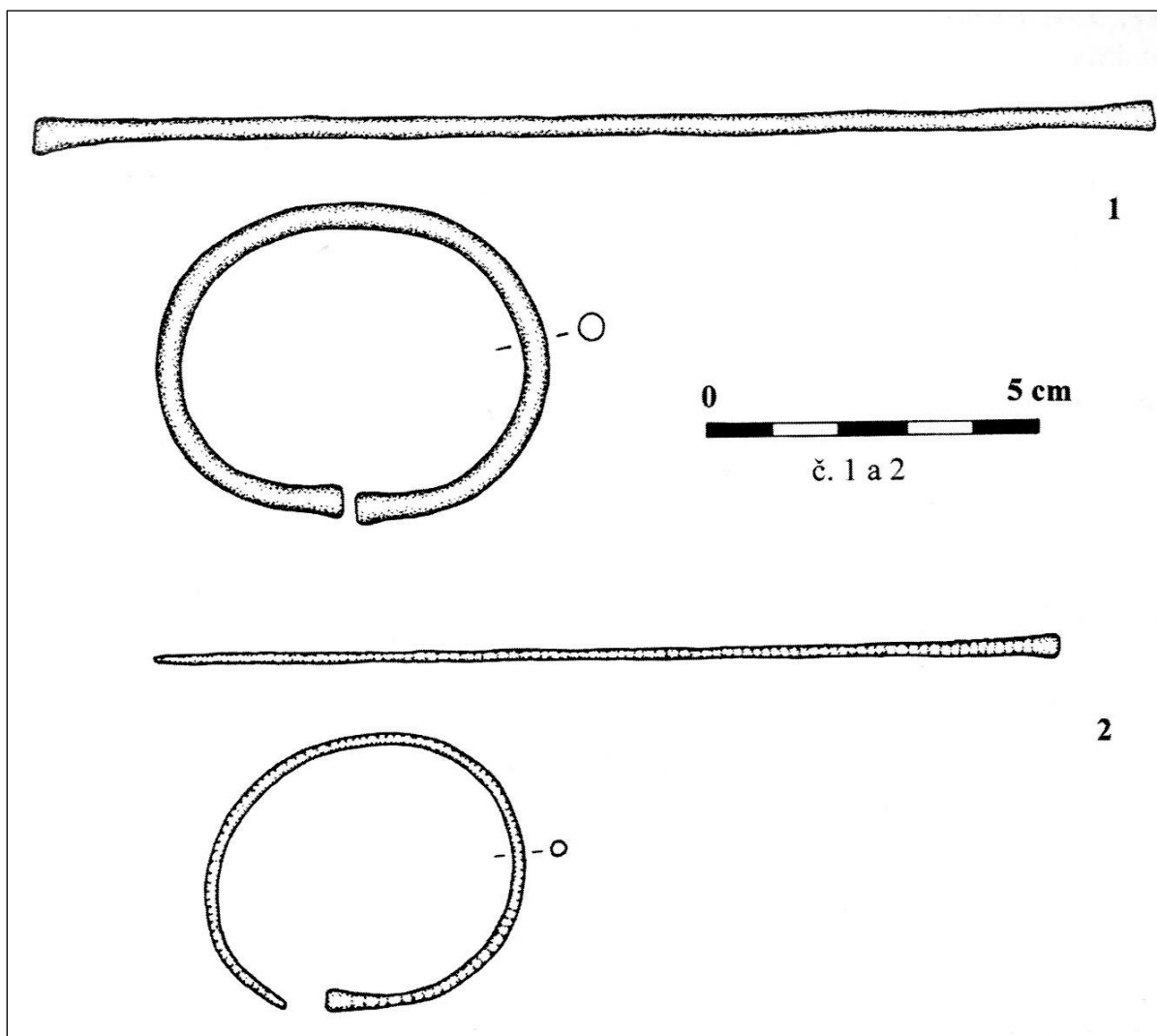
Na svahu poblíž obce byl po 2. světové válce objeven žárový hrob uložený v popelnici. Nádoba se nacházela pod plochým kamenem a obsahovala popel, spálené kůstky a bronzové náramky. Do dnešní doby se zachovaly pouze zlomky náramků (s příčnými vývalky na těle), neboť se nádoba při vyzvedávání rozpadla (*Beneš 1966, 38; Michálek 1985, 292*). Podle literatury by nálezy měly být uloženy v Muzeu Šumavy v Sušici. Dle sdělení kurátora sbírky měly být nálezy po roce 1989 převezeny do Národního muzea a keramické zlomky se nepodařilo v současnosti dohledat.

4.3.2. Kategorie B

Lokality, na kterých byla nalezena „pohřební“ jáma a v ní uložené předměty, ale chybí primární doklad pohřebního ritu – ostatky zesnulého, byly zařazeny do kategorie B. Artefakty, zejména bronzové šperky a keramika, jsou většinou interpretovány jako milodary nezachovaného pohřbu. Kategorie obsahuje devět lokalit.

10. Horní Záblatí (okr. Prachatice)

Dva bronzové náramky byly uloženy bez jakýchkoliv nálezových okolností v archeologické sbírce Jihočeského muzea v Českých Budějovicích (*Obr. 36*). Podle záznamů je nalezl pan Straka pravděpodobně v okolí Horního Záblatí někdy ve druhé polovině 19. století. Podle analogií jsou náramky datované do 4.–3. století př. n. l. Nelze vyloučit, že předměty mohly být součástí hrobového inventáře. Avšak je nutné brát na zřetel, že není dosud jasné, zda předměty pochází z jednoho či vícero nálezových kontextů (*Chvojka–Parkman 2004, 169–174*). Nálezy jsou uloženy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.

Obr. 36: Horní Záblatí, bronzové náramky (*Chvojka–Parkman 2004, 171*).

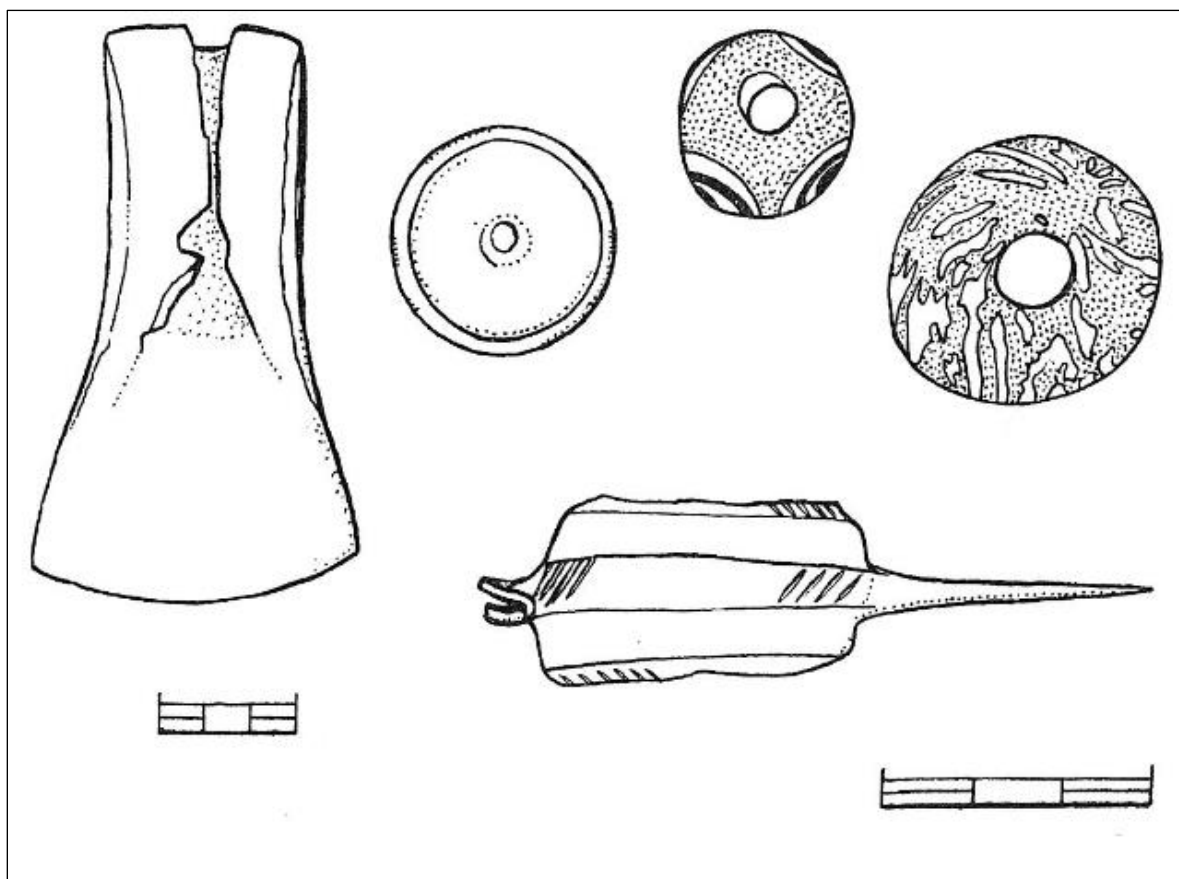
11. Hvožd'any (okr. Tábor)

V roce 1985 nalezl Josef Ladislav Píč soupravu dvou nánožníků a dvou bronzových náramků s vývalky. Nález učinil v lese Hemery v trati „Na Hoškové“, kde se nachází

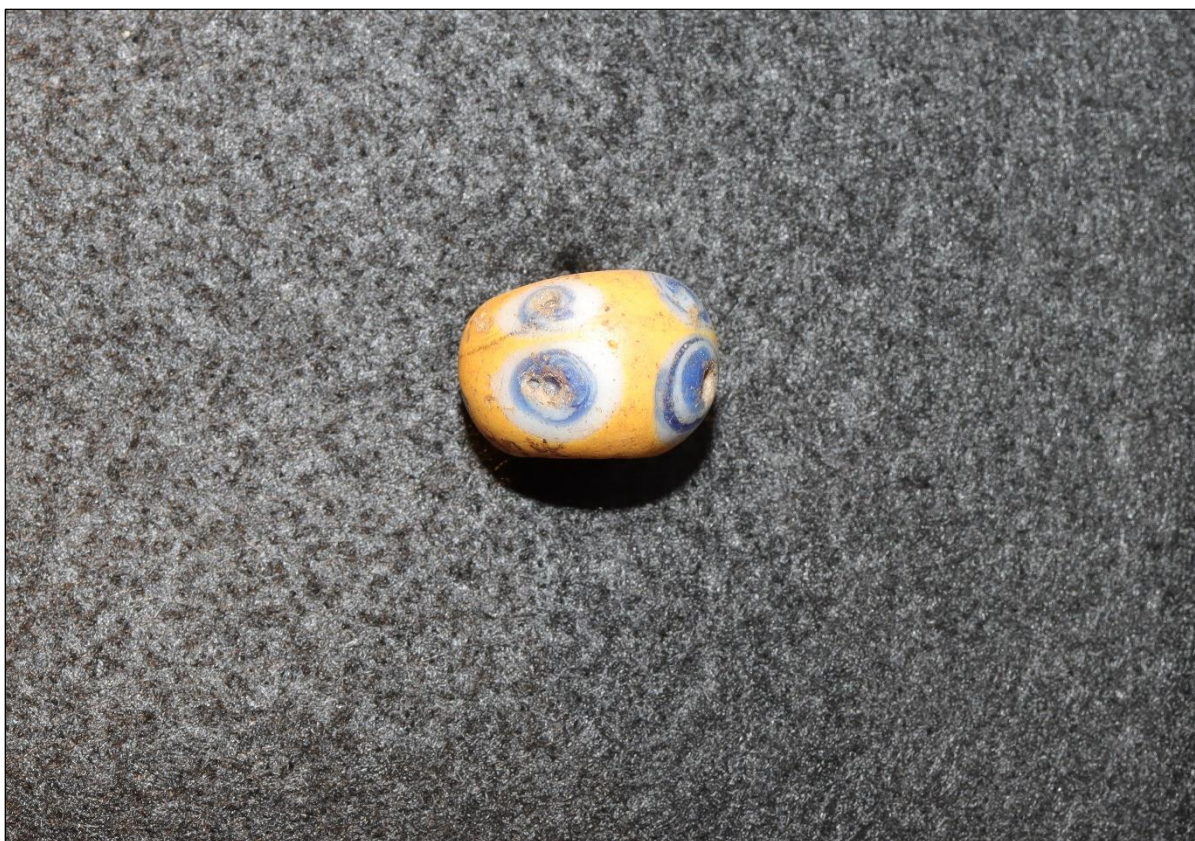
mohylový komplex z období střední doby bronzové a mladší doby halštatské. Soubor bronzových předmětů byl uložen v mohyle č. 10 (Michálek 1985, 278; Sklenář 1994, 93). Nálezy jsou uloženy v Národním muzeu v Praze pod inventárním číslem 57552–57555.

12. Kadov (okr. Strakonice)

V roce 1919 v trati „Na Stezkách“ našel František Klíma při planýrování pahorku předměty umístěné mezi kameny. Jednalo se o bronzový knoflík, železnou sekeru s tulejí, bronzovou štítkovou sponu, skleněný korál s očky a další s prstenci (Obr. 37–41) a dvě kosti (Michálek–Venclová 1994, 560). Dále Josef Siblík, který danou lokalitu prozkoumal, uvádí, že byl nalezen železný nůž a hrot oštěpu. Tyto předměty byly ovšem nálezci zahozeny a nepodařilo se je zpětně dohledat (Siblík 1924, 119). J. Siblík interpretuje nálezy z přelomu 2. a 1. století př. n. l. (Waldhauser 2001, 254–255) jako inventář laténského kostrového hrobu, avšak mohlo se také jednat o votivní dary (Jansová 1962, 329). Nálezy jsou uloženy v Městském muzeu Blatná pod inventárním číslem B 224–226 a B 558. Štítková spony byla v roce 1976 odepsána a její uložení je neznámé.

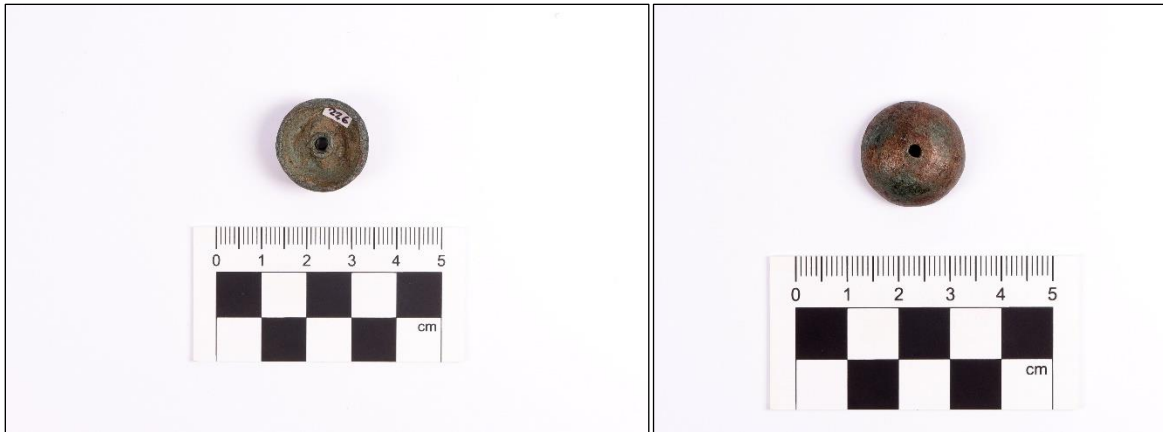
Obr. 37: Kadov, soubor nalezených předmětů (Michálek 1985, 291).

Obr. 38: Kadov, skleněný korál (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 39: Kadov, skleněný prstencový korál (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 40: Kadov, bronzový knoflík (Foto: Bumerl, Maršíčková).

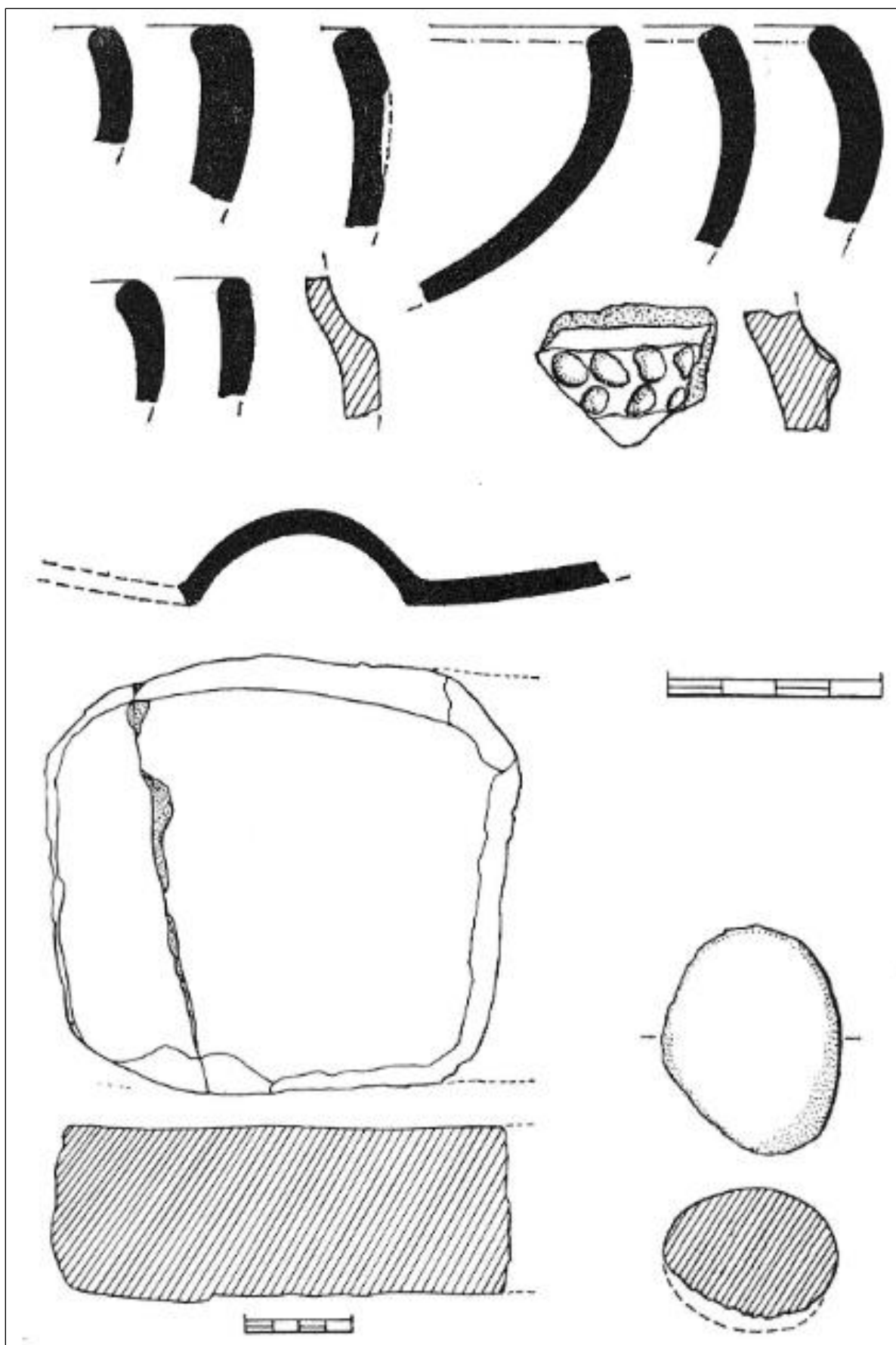
Obr. 41: Kadov, železná sekerka (Foto: Bumerl, Maršíčková).

13. Milenovice 2 (okr. Písek)

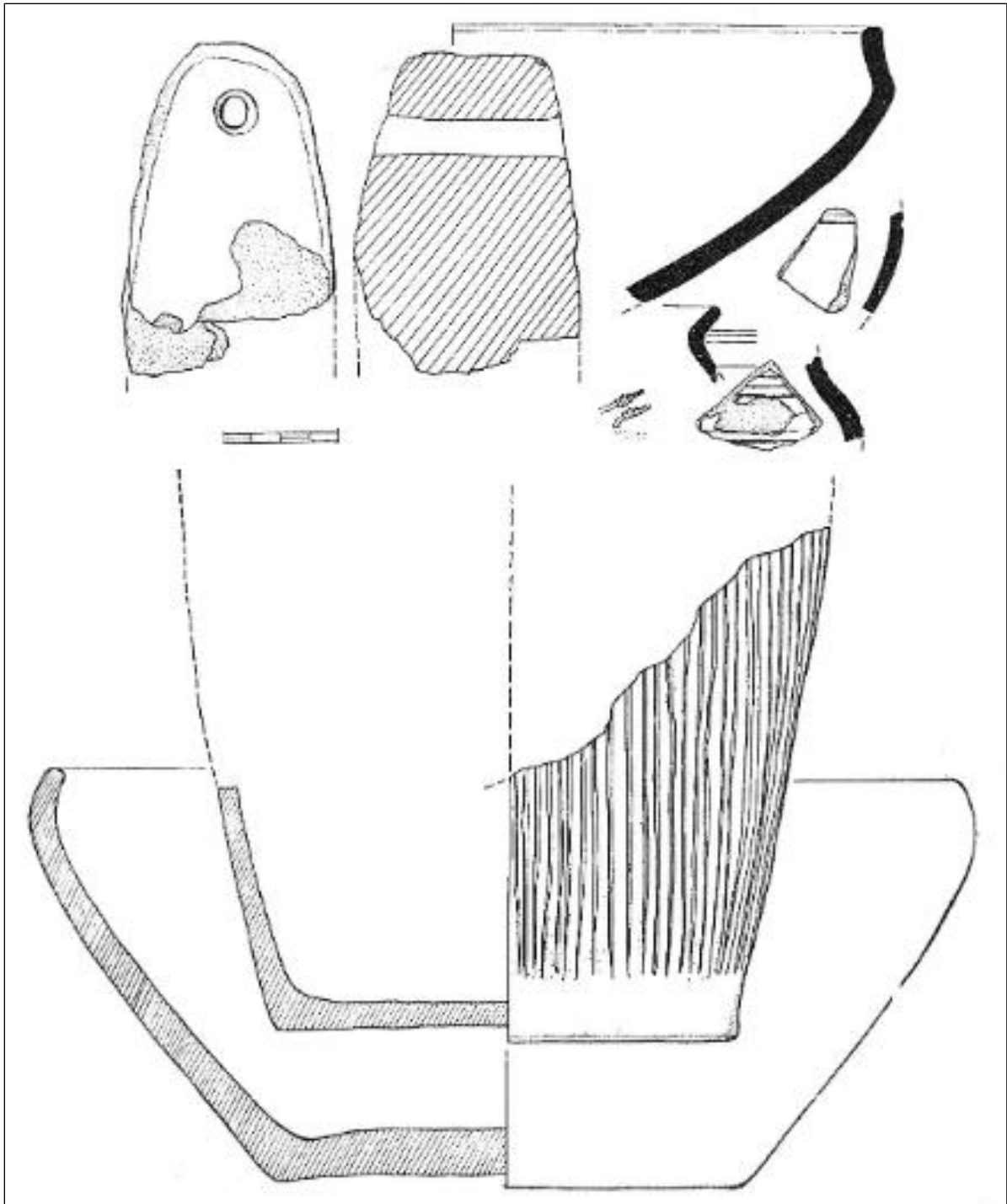
V lednu 2012 našel pan Pícha při detektorovém průzkumu předměty, které by mohly náležet k inventáři dnes již zničeného hrobu. Jde o zploštělou kulovitou patku bronzové spony středolátské konstrukce s plastickými esíčky a zlomek bronzového náramku. Soubor dvou předmětů má analogicky blízko k hrobovému inventáři z kostrových hrobů nacházejících se v Čechách, na Moravě, ale i v Karpatské kotlině (Michálek *at al.* 2014, 151–163). Nálezy jsou uloženy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích pod inventárním číslem A 27956.

14. Mutěnice (okr. Strakonice)

V roce 1981 byl na ostrožně levé straně řeky Volyňky prozkoumán žárový hrob. Hrob byl uložen 25 cm pod ornicí spolu s dalším inventářem v podobě velké mísy se zataženým okrajem, dnem hrncovité nádoby a několik dalších zlomků nádob. Dále se ve výkopu nalézaly kamenná deska drtidla na mletí obilí, hliněné závaží, žulový valounek, část bronzové spony duchcovského typu a nedopálené kosti (*Obr. 42–51*). Z výsledků analýz, které provedl J. Chochol, vyplývá, že se jedná o kosti zvířecí (*Michálek 1985, 283–287*). Podle názoru J. Waldhausera se jedná o pozůstatek sídlištního charakteru. (*Waldhauser 2001, 347*). Nálezy jsou uloženy v Muzeu středního Pootaví ve Strakonicih pod inventárním číslem A 1146–1155.

Obr. 42: Mutěnice, nálezový soubor (Michálek 1985, 287).

Obr. 43: Mutěnice, nálezový soubor (Michálek 1985, 288).

Obr. 44: Mutěnice, zlomek laténské mísy (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 45: Mutěnice, zlomky laténské keramiky (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 46: Torzo nádoby se svislým hřebenováním (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 47: Mutěnice, torzo laténské mísy (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 48: Mutěnice, kamenná deska drtidla (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 49: Mutěnice, nespálené kůstky (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 50: Mutěnice, žulový valounek (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 51: Mutěnice, bronzová patka spony (Foto: Bumerl, Maršíčková).

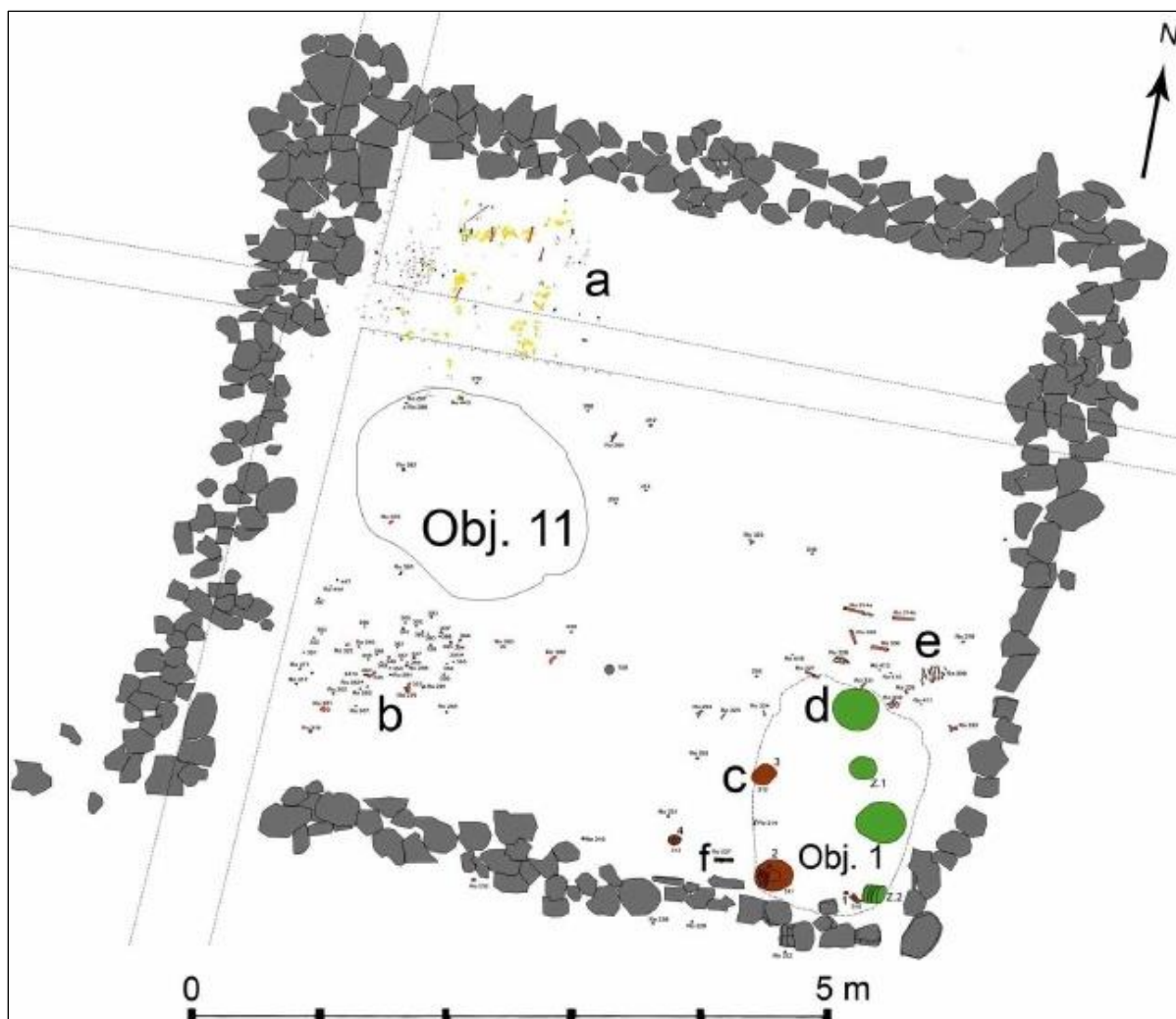
15. Rovná (okr. Strakonice)

V letech 2012–2013 byl prováděn systematický archeologický výzkum v lese Sedlina u obce Rovná. Jednalo se o průzkum pozdně halštatské mohyly na základě nelegálního vyzvednutí pěti bronzových nádob z roku 2009. V mohyle byl zjištěn bohatý mužský hrob z pozdní doby halštatské. V severozápadní části pohřební komory se v násypu nacházela sekundárně uložená keramika a kosti (Obr. 52). Ve čtvrté dokumentační úrovni na dně hrobové komory se nacházela nápadná koncentrace kamenů, která tvořila výplň objektu 11. Kameny zasahovaly až ke dnu jámy mísovitěho tvaru, která se nacházela v hloubce 45 cm pod úrovní dna hrobové komory. Z jámy byly odebrány fragmenty nespálených lidských ostatků, roztroušené části milodarů náležejících k výbavě hrobové komory náležející do doby halštatské a keramika a kovové artefakty z doby laténské. Při samotném výzkumu mohyly z doby halštatské bylo zaznamenáno ve všech dokumentačních úrovních velké množství keramiky datované do stupně LT C/D. Ve spodní úrovni výplně jámy se nacházely zlomky železné spony spojené konstrukce, fragment šatního spínadla s mírně klenutým silným lučičkem náležející sponě typu Kostrzewski Var. A (Chytráček a kol. 2021, 580–583).

Podle analýz P. Stránské se v mohyle nacházely ostatky nejméně tří jedinců, přičemž největší soubor kosterních pozůstatků náleží muži z doby halštatské, jemuž byla mohyla primárně vystavěna. Kosterní pozůstatky dalších dvou jedinců (dospívající a novorozenec) nebyly dosud datovány. Je možné, že jeden či oba mohli být sekundárně uloženi do mohyly v

období mladší doby laténské, neboť se v okolí kosterních pozůstatků nacházela keramika z téhož období (Chytráček *et al.* 2014, 39–50).

Z nových výsledků radiokarbonových dat vyplývá, že některé lidské ostatky z druhé dokumentační úrovně spadají do střední až pozdní doby laténské (Chytráček *a kol.* 2021, 583). Nálezy jsou uloženy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.

Obr. 52: Rovná – laténské nálezy v obj. 11 (Chytráček 2014, 44).

16. Strunkovice nad Blanicí (okr. Prachatice)

Při stavbě základů rodinného domu v roce 1974 byly nalezeny dva bronzové nánožní kruhy (Obr. 53). Jde o žebrovitě vroubkované nánožníky s pečetítkovými konce datované do první poloviny 3. století př. n. l. Předměty se nacházejí ve sbírce pana Salajky. Nelze vyloučit, že pochází z rozrušeného hrobu, neboť se tento typ nánožních kruhů nachází zejména v kostrových ženských hrobech na severozápadě České republiky (Kudrnáč 1998, 18; Waldhauser 2001, 471).

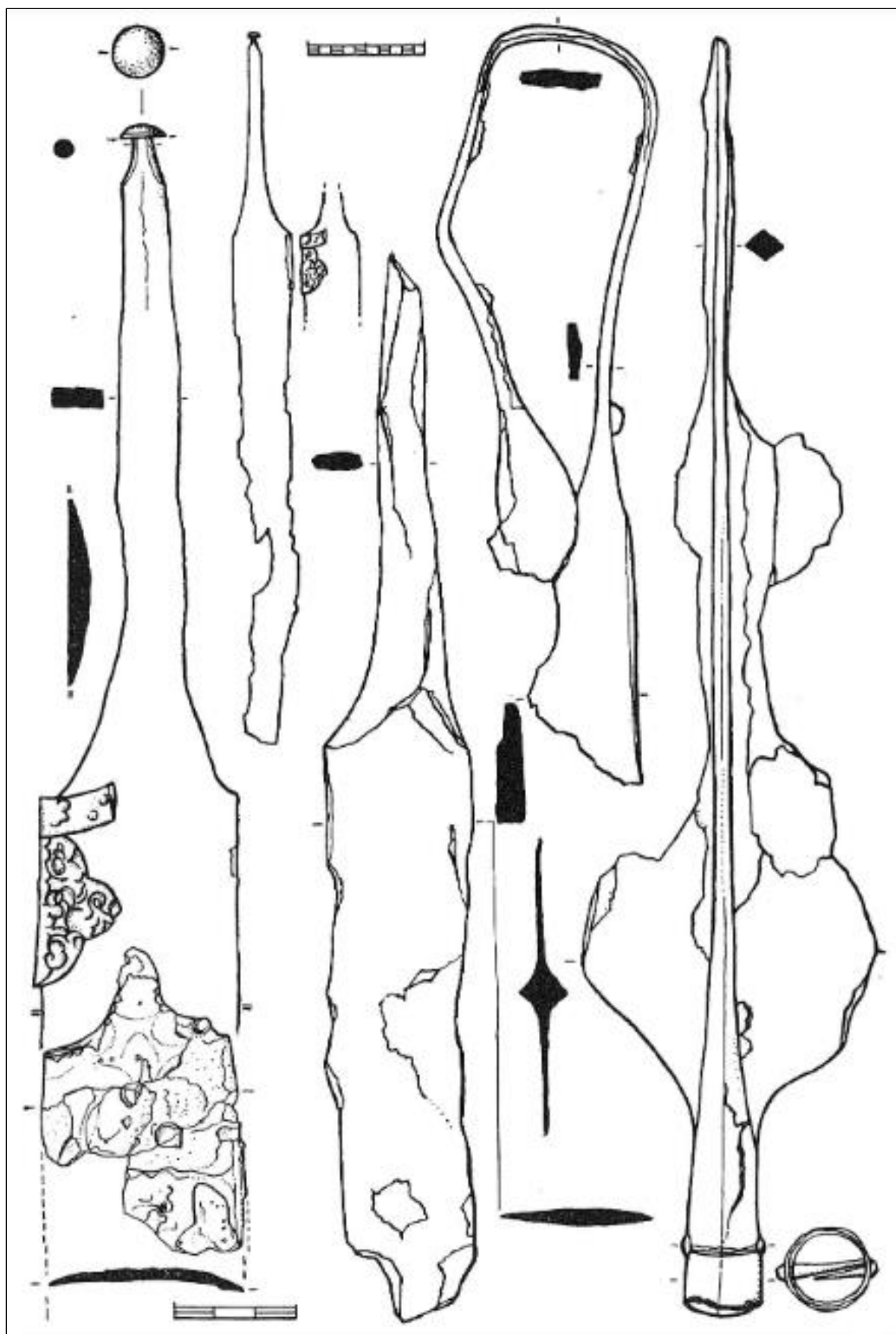

Obr. 53: Strunkovice nad Blanicí, bronzové nánožní kruhy (Waldhauser 2001, 471).

17. Třebohostice (okr. Strakonice)

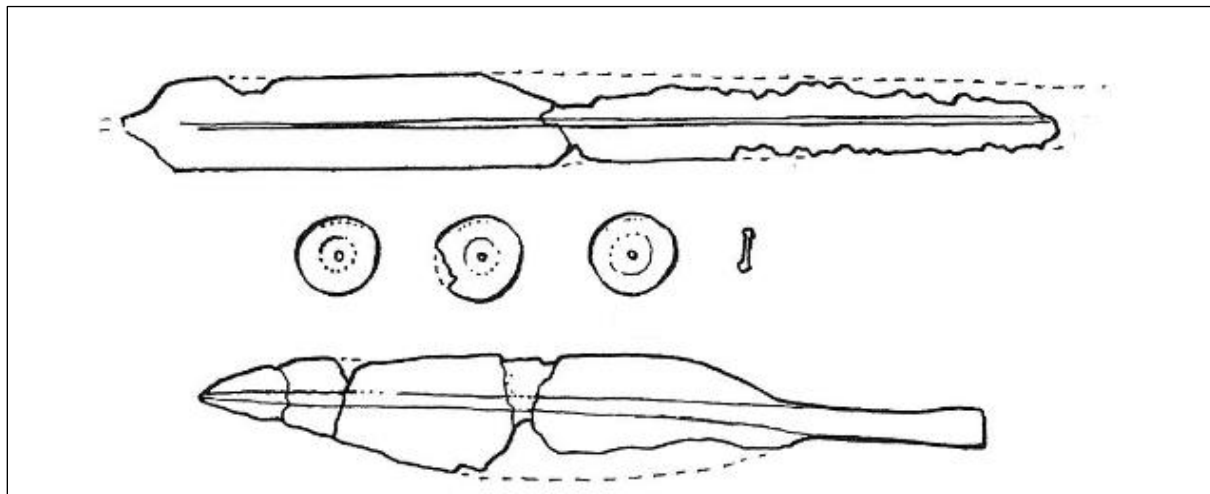
Severně od obce v trati „Za Jesenem“ byl nalezen žárový bojovnícký hrob údajně krytý mohylou. Pohřeb byl uložen v hloubce 35 cm a našly se zde železný dvousečný meč se zlomkem železné vybité pochvy, železný hrot kopí, železné pérové nůžky a železný nůž (Obr. 54). Dále se v jámě nacházely bronzové náramky, které se však nedochovaly (Michálek 1985, 290). Železný soubor předmětů je datován k roku 200 př. n. l. Čtyři předměty (meč, hrot kopí, čepel nože a nůžky) byly podrobeny metalografickým analýzám v laboratoři AÚ v Praze. Výsledky rozborů ukazují, že kvalita zbraní nebyla nijak vysoká. Byly vykovány z příliš měkkých druhů uhlíkové ocele, což mělo za následek tupení a ohýbání čepelí a hrotů (Pleiner 1974, 461–463; Waldhauser 1999, 290). Nálezy jsou uloženy v Muzeu středního Pootaví ve Strakonici pod inventárním číslem A 30.

Obr. 54: Třebostice – hrobový inventář (Michálek 1985, 282).

18. Veřechov (okr. Klatovy)

Roku 1962 při pracích na geologických sondách byly v hloubce 54 cm nalezeny železný dvousečný meč s nýty, železný hrot kopí a bronzové kroužky z opasku (*Obr. 55–58*). Soubor předmětů patrně pochází ze zničeného pohřbu datovaného do doby kolem roku 300 př. n. l. (*Michálek 1985, 291; Waldhauser 2001, 515*). Nálezy jsou uloženy v Městském muzeu Horažďovice pod inventárním číslem A 47–49.

Obr. 55: Veřechov, hrobový inventář (*Michálek 1985, 291*).

Obr. 56: Veřechov, železný hrot kopí (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 57: Veřejchov, železný dvousečný meč (Foto: Bumerl, Maršíčková).

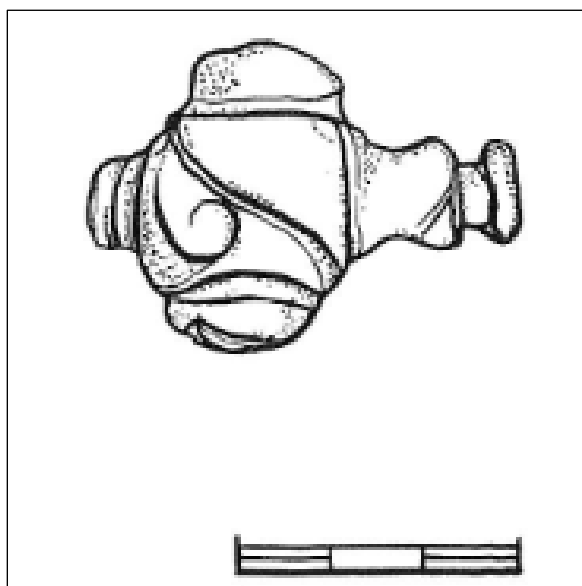
Obr. 58: Veřejchov, kroužky z opasku (Foto: Bumerl, Maršíčková).

4.3.3. Kategorie C

V kategorii C jsou zařazeny lokality, které jsou v odborné literatuře publikovány jako pohřební komponenty, ale je velmi pravděpodobné, že se může jednat o jiné lidské aktivity. Jedná se většinou o ojedinělé nálezy, o předměty bez bližších nálezových okolností nebo o lokality, kde nejsou k dispozici ucelené informace. V této kategorii se nachází šestnáct lokalit.

19. Blatná (okr. Strakonice)

V roce 1922 byl v Koubkově ulici čp. 14, při hloubení studny na zahradě Bedřicha Zajíčka, nalezen článek náožníku z dutých, plasticky zdobených polokoulí (*Obr. 59*). Jedná se o koncový článek zhotovený z bronzu. Tento typ náožníku byl nošen ve 2. polovině 3. století př. n. l. Po nalezení předmětu byla zahrada z části prokopána pracovníky z Národního muzea. Bohužel se nepodařilo nalézt další články tohoto náožníku a ani jiné předměty z této doby. Náožník nalezený v Blatné má analogii v laténských kostrových hrobech (*Dubský 1949, 358; Siblík 1924, 123–124; Waldhauser 2001, 154*). Předmět byl uložen v Městském muzeu Blatná pod inventárním číslem B 569, ale v roce 1976 byl odepsaný. Místo uložení je v současnosti neznámé.

Obr. 59: Blatná, článek náožníku (*Michálek 1985, 280*).

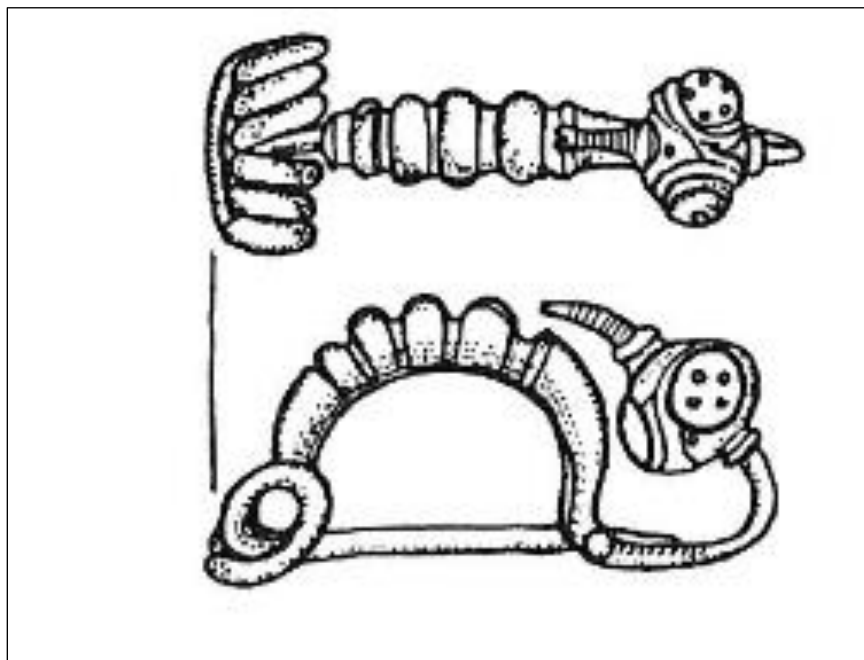
20. Čížová (okr. Písek)

Bedřich Dubský zmiňuje nález bronzové spony duchcovského typu (*Dubský 1932, 40; 1949, 261*), která měla být nalezena údajně v hrobě na dnes již neznámém místě. Spona je datovaná do 4. až počátku 3. století př. n. l. a má analogii ke sponám pocházejících ze žárových hrobů (Třešovice, Čimelice, Strakonice). Spona je uložena na neznámém místě či ztracena (*Michálek 1985, 278; Waldhauser 2001, 187*).

21. Dobronice u Bechyně (okr. Tábor)

V roce 1869 byla nalezena bronzová spona s odlomenou patkou (*Obr. 60–61*). Sponu našel nedaleko obce hostinský F. Měřička a nejsou známy další nálezové okolnosti. Datačně

spadá nález do 3. století př. n. l. (Michálek 1985, 278; Waldhauser 2001, 191). Spona je uložena v Městském muzeu Bechyně pod inventárním číslem 2524.

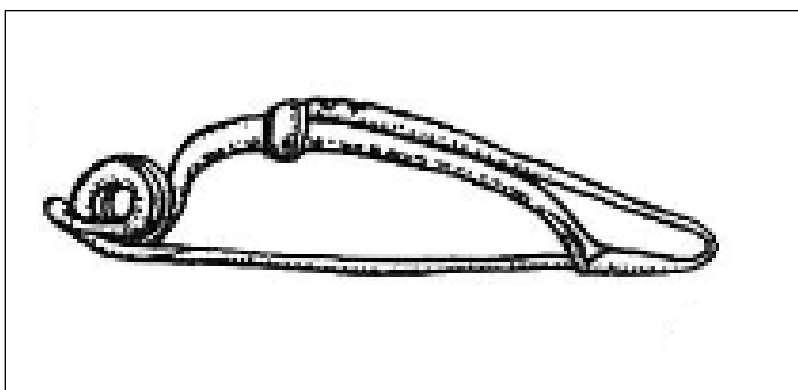
Obr. 60: Dobronice u Bechyně, bronzová spona s odlomenou patkou (Michálek 1985, 279).

Obr. 61: Dobronice u Bechyně, bronzová spona s odlomenou patkou (Foto: Bumerl, Maršíčková).

22. Držov (okr. Písek)

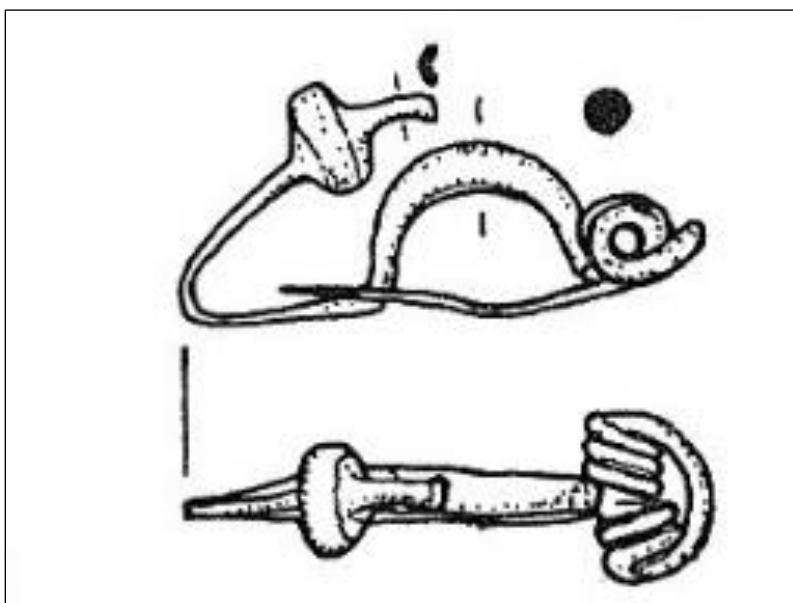
Poblíž obce byla nalezena bronzová mötschwilská spona spojené konstrukce (*Obr. 62*) datovaná do 2. století př. n. l., avšak bez jakýchkoliv nálezových okolností (*Michálek 1985, 278; Waldhauser 2001, 203*). Spony byla uložena v Muzeu východních Čech v Hradci Králové pod inventárním číslem 3488. Dle sdělení kurátora sbírky se již spona ve sbírce nenachází. Její uložení je neznámé.

Obr. 62: Držov, bronzová mötschwilská spona (*Michálek 1985, 279*).

23. Holušice (okr. Strakonice)

V Sedlecké oboře nedaleko obce byla nalezena bronzová spona se souměrně klenutým lučíkem a zploštělou kuličkou z první poloviny 3. století (*Obr. 63–64*). Spona údajně pochází z mohyly, ale nejsou známy žádné další okolnosti nálezu (*Michálek 1985, 278; Waldhauser 2001, 211*). Spona je uložena v Prácheňském muzeu v Písku pod inventárním číslem A 1079.

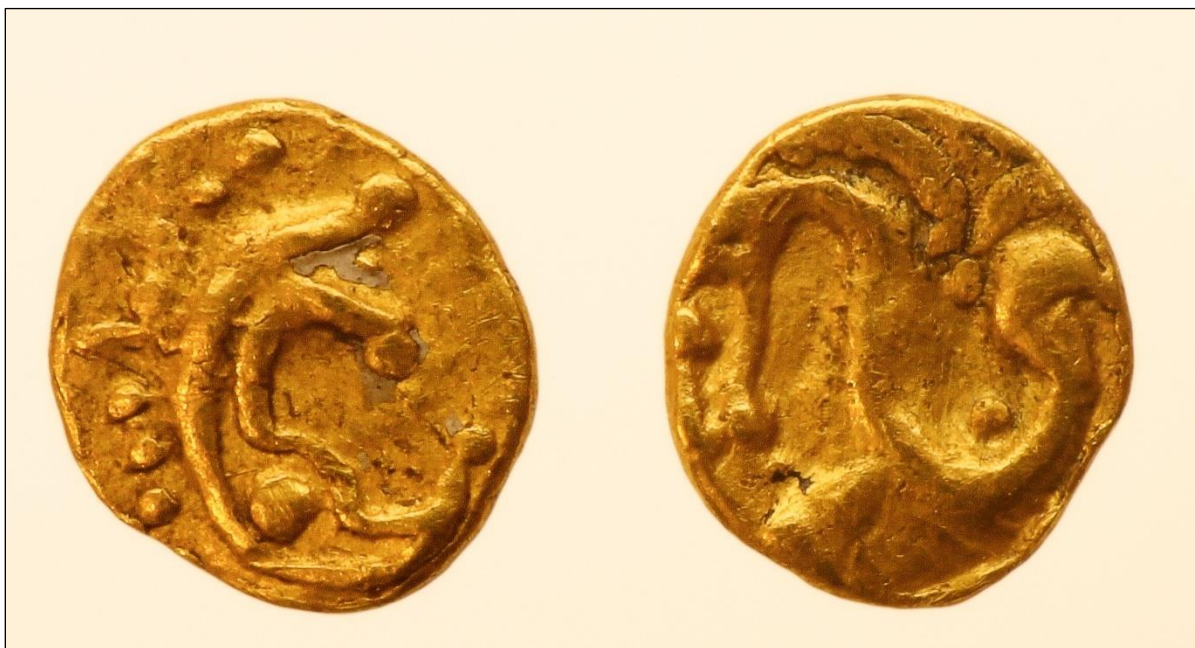
Obr. 63: Holušice, bronzová spona (*Michálek 1985, 279*).

Obr. 64: Holušice, bronzová spona (Foto: Bumerl, Maršíčková).

24. Hradiště u Písku (okr. Písek)

V trati „Na Dolinách“, roku 1858, byla v časně laténské mohyle nalezena čtyřiadvacetinka statéru. Nález byl učiněn při rozvázání náspu mohyly 1/1858 (*Militký 1995*, 35). Jedná se o zlatou bójskou minci nejspíše z 2. století př. n. l., která na lící straně vyjevuje obraz kance a na rubové straně se nachází postava s roztaženýma rukama (*Obr. 65*). Hmotnost mince je 0,281 g a její průměr činí 6,5 mm. Údajně mělo být v mohyle nalezeno mincí daleko více, ale neexistují žádné zprávy, jak s nimi bylo naloženo (*Michálek 1985*, 278; *Waldhauser 2001*, 228). Mince je uložena v Národním muzeu v Praze pod inventárním číslem H1 27284.

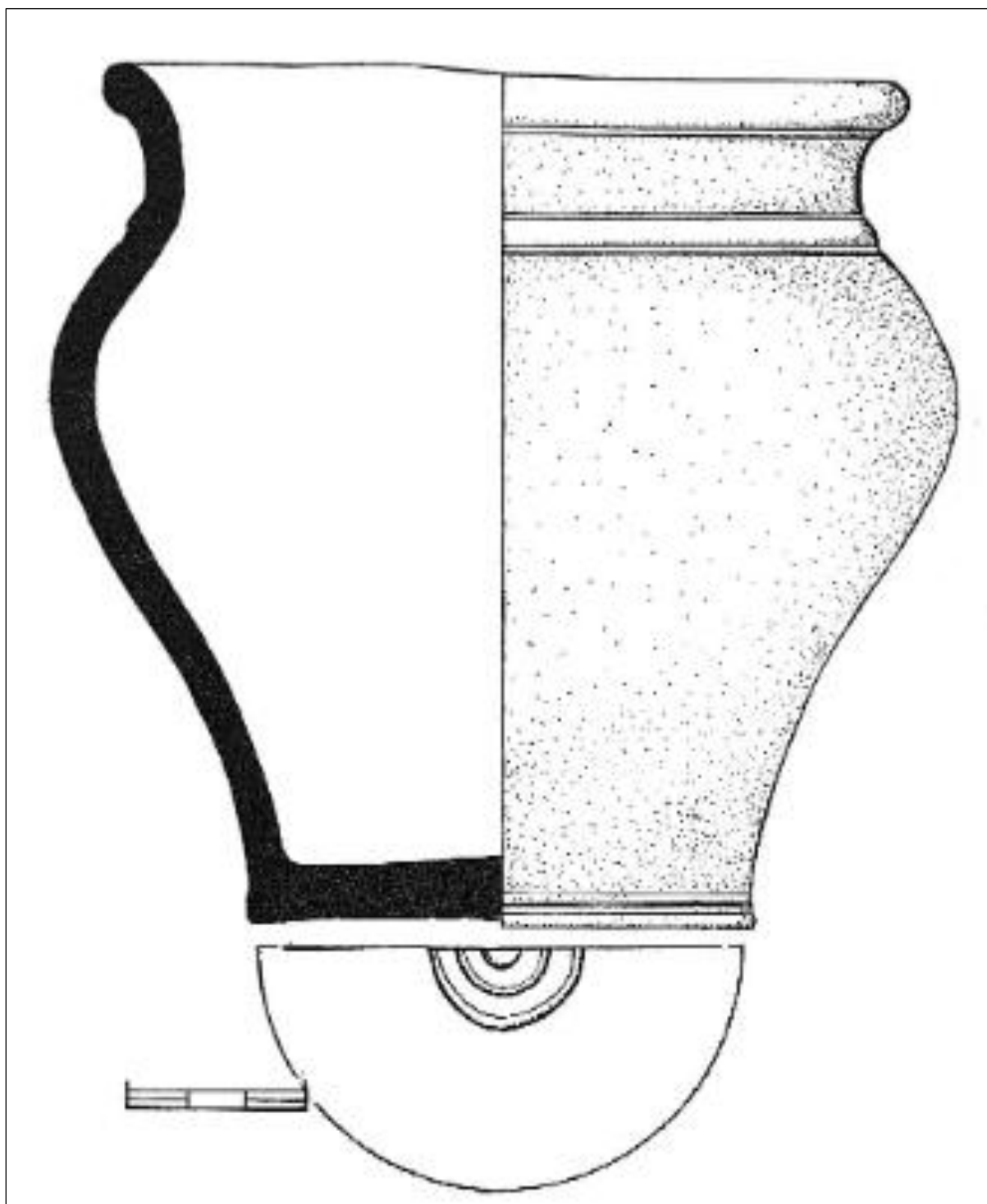

Obr. 65: Hradiště u Písku, 1/24 statéru (Foto: Bumerl, Maršíčková).

25. Mačkov (okr. Strakonice)

Bez jakýchkoliv bližších nálezových údajů byla nalezena v trati „Vrtišov“ na poli pana Bouše pohárovitá nádoba z jemně plavené hlíny (Obr. 66–67). Nádoba je zdobená vodorovným žebrem v podhrdlí a třemi rytými kružnicemi na dně. Nádoba pravděpodobně spadá do 3.–2. st. př. n. l. (Michálek 1985, 278; 1999, 82–83; Waldhauser 2001, 322). Nález je uložen v Městském muzeu Blatná pod inventárním číslem B 586.

Obr. 66: Mačkov, pohárovitá nádoba (Michálek 1985, 279).

Obr. 67: Mačkov, pohárovitá nádoba (Foto: Bumerl, Maršíčková).

26. Milenovice I (okr. Písek)

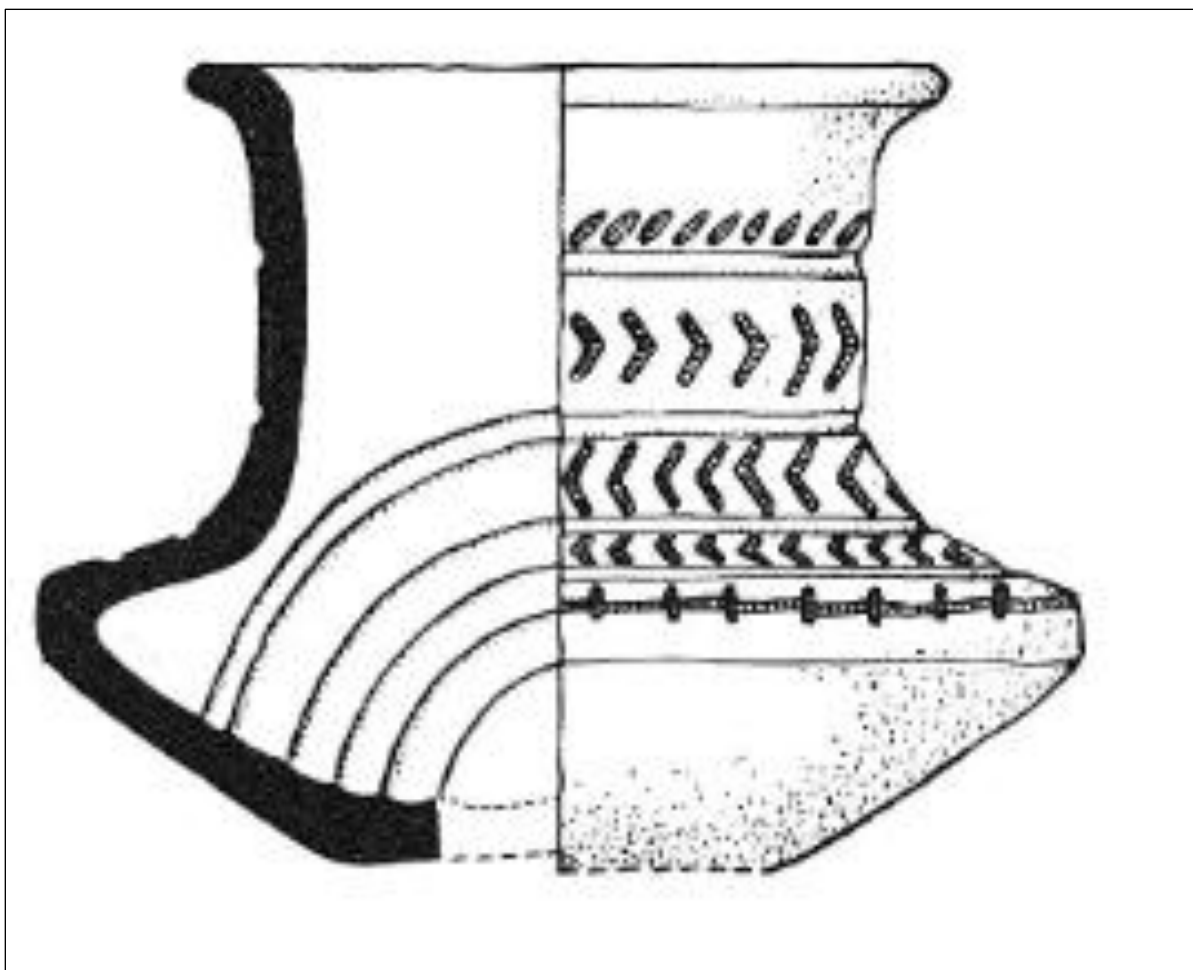
V roce 1917 na návrší „Skalka“ byly údajně z mohyly vyzvednuty korále s modrobílými očky. Soubor obsahoval 30 uvedených korálů a další bronzové předměty. Z nalezených předmětů se dochovaly pouze tři korále (Obr. 68). Na stejné lokalitě našel Jaroslav Boušek bronzový náramek menší velikosti tvořený vývalky a ukončený plastikou v podobě hadích hlaviček, dnes bohužel nezvěstný (Fröhlich 1997, 82; Michálek 1985, 278). Korále jsou uloženy v muzeu v Protivíně pod inventárním číslem 18.

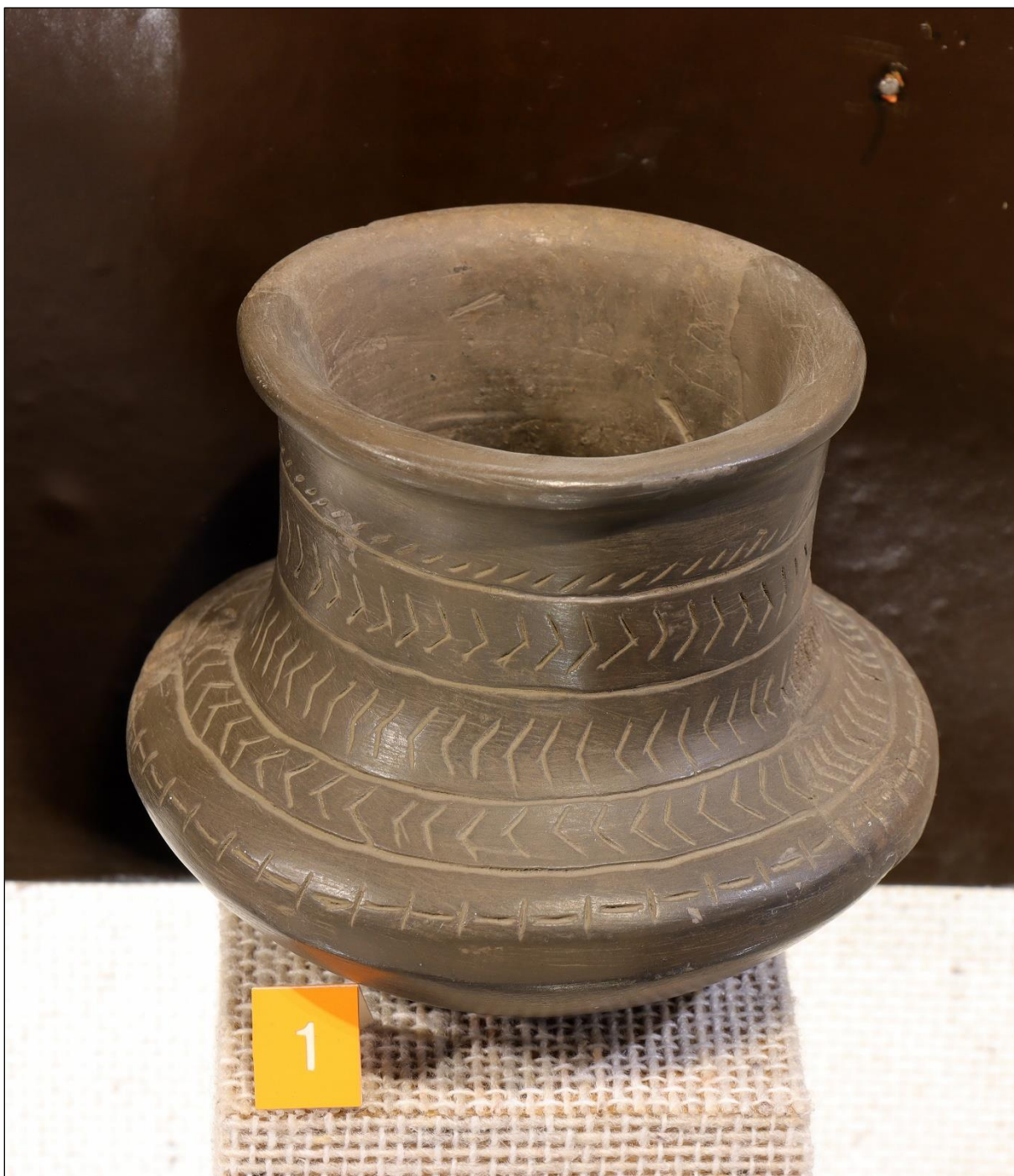
Obr. 68: Milenovice, skleněné korále (Foto: Bumerl, Maršíčková).

27. Mirotice (okr. Písek)

V roce 1970 byla vyzdvižena při hloubení jámky pro rodinný dům lahvovitá nádoba zdobená kolky. Dále byly ve výkopu objeveny tři keramické zlomky amforovité nádoby (Obr. 69–70). Podle názorů uvedených v odborné literatuře se nejspíše jedná o inventář zaniklého hrobu než o pozůstatek sídlištního objektu (Fröhlich 1997, 90; Michálek 1985, 278). Nálezy jsou uloženy v Prácheňském muzeu v Písku pod inventárním číslem A 1743–1744.

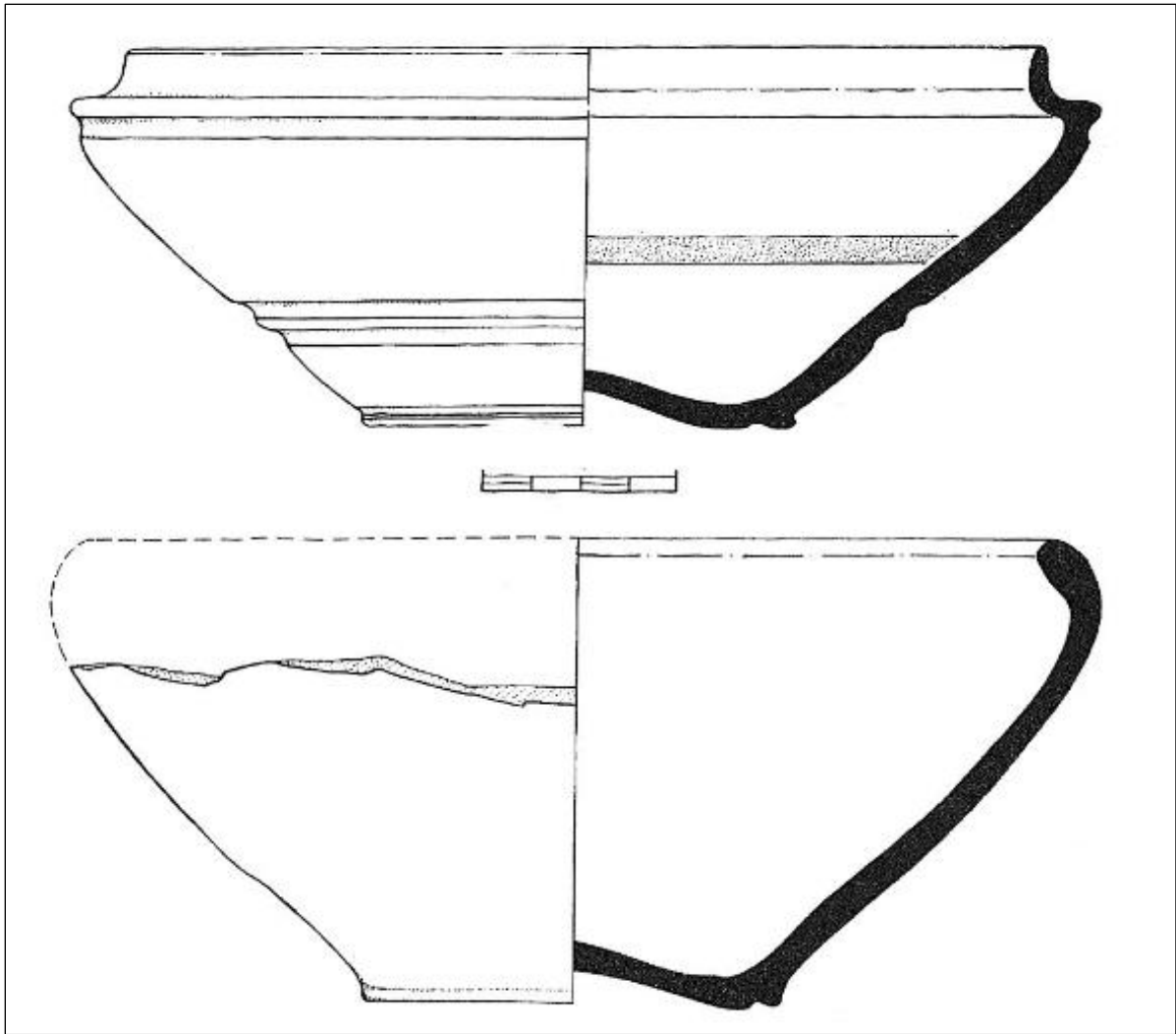
Obr. 69: Mirovice, lahvovitá nádoba (Michálek 1985, 279).

Obr. 70: Mirovice, lahvovitá nádoba (Foto: Bumerl, Maršíčková).

28. Nišovice (okr. Strakonice)

V roce 1982 byly vyzvednuty dvě misky patrně z 3.–2. století př. n. l. V roce 1983 byl proveden dodatečný záchranný výzkum, ale bez většího úspěchu. V odborné literatuře je nález interpretován jako pohřební keramika (Obr. 71–73), ale může se též jednat o relikv keramiky sídlištní (Michálek 1985, 289; Waldhauser 2001, 360). Mísy jsou uloženy v Muzeu středního Pootaví ve Strakonici pod inventárním číslem A 1474 a, b.

Obr. 71: Nišovice, laténská keramika (Michálek 1985, 289).

Obr. 72: Nišovice, laténská keramika (Foto: Bumerl, Maršíčková).

Obr. 73: Nišovice, laténská keramika (Foto: Bumerl, Maršíčková).

29. Plav (okr. České Budějovice)

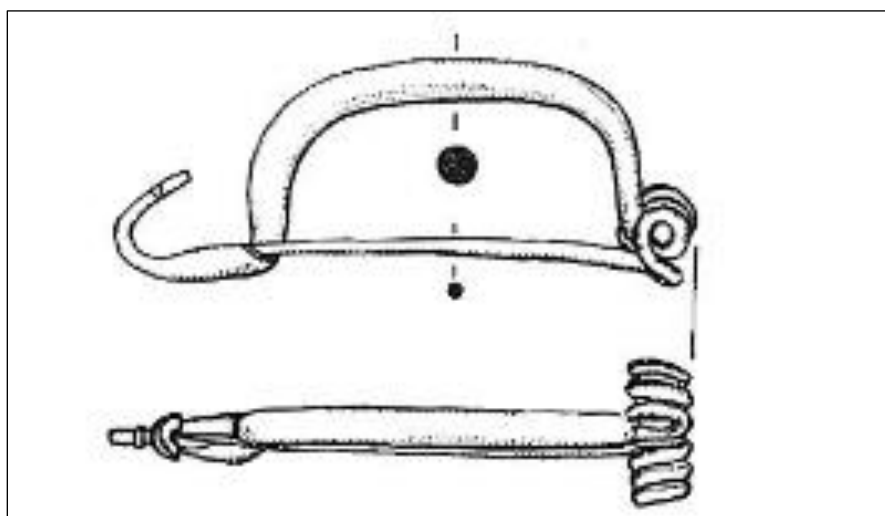
Bez bližších nálezových okolností byly v 19. století vyzvednuty předměty, které byly původně dodatečně uloženy do mohyl ze střední doby bronzové a doby halštatské. Jedná se o zlomek železného meče, zlomek železných nůžek a bronzový kruh s vypuklinami. Soubor předmětů by mohl náležet k inventáři již nedochovaného hrobu (*Michálek 1985, 289; Waldhauser 2001, 383*). Nálezy jsou uloženy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích pod inventárním číslem J. II 41.

30. Přečovice (okr. Strakonice)

V roce 1893 našel pan Čejka bronzové předměty údajně z porušeného hrobu nacházejícího se mezi 9. a 10. kilometrem silnice vedoucí ze Strakonice do Vimperku. Bronzový nánožní kruh z dutých polokoulí a zlomek blíže neidentifikovatelného předmětu prodal posléze do vídeňského muzea. Soubor je datován do doby po roce 250 př. n. l. (*Michálek 1985, 290; Waldhauser 2001, 420*). J. Waldhauser se domnívá, že nálezy pravděpodobně nepatří do hrobového inventáře, ale spíše o ztracené předměty při dálkové komunikaci (*Waldhauser 2001, 420*). Nálezy jsou uloženy v Natur historische Museum ve Vídni pod inventárním číslem 28218.

31. Radomyšl (okr. Strakonice)

Při hloubení jímky na zahradě domu čp. 6 nacházejícího se nedaleko místního kostela, byla nalezena v hloubce 75 cm bronzová duchcovská spona (*Obr. 74*). Jedná se o ojedinělý nález datovaný do 4. století př. n. l. (*Michálek 1985, 290; Waldhauser 2001, 426*). Spona je uložena v Muzeu středního Pootaví ve Strakonici pod inventárním číslem A 1446.

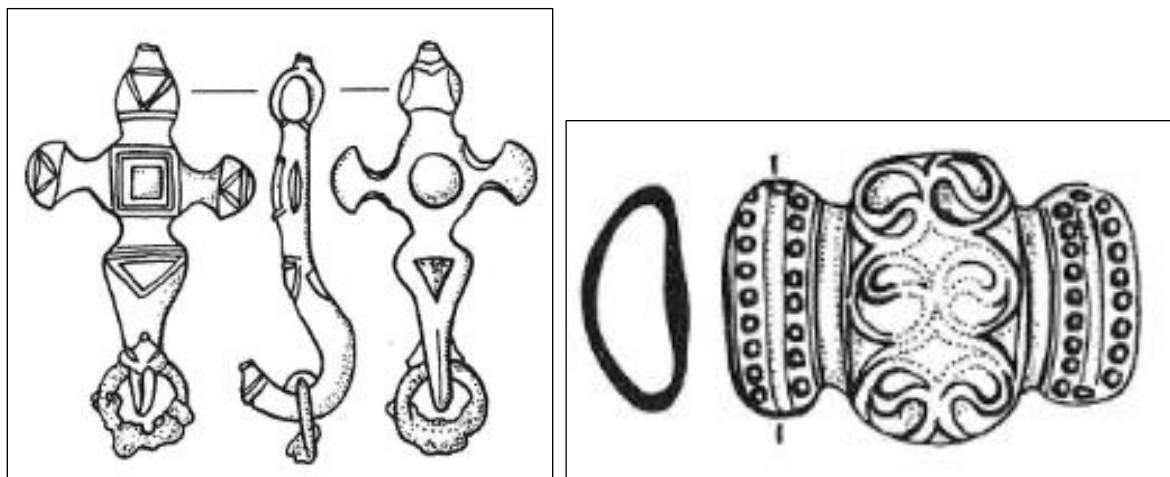
Obr. 74: Radomyšl, bronzová spona duchcovského typu (*Michálek 1985, 289*).

32. Těšínov (okr. Písek)

V roce 1942 prováděl Bedřich Dubský výzkum na mohylovém pohřebišti v trati „Sýkavka“. V sondě vedle mohyly č. 1 našel bronzovou záponku křížového schématu se dvěma rameny. Záponka je zdobena žlábkami v trojúhelníkovitých sestavách a ukončena ptačími. Na záponce se nacházel bronzový kroužek z opasku (Obr. 75–77). V zářezech záponky se dochovaly zbytky červeného emailu. Nález je datován na přelom 3. a 2. století př. n. l. (Jansová 1962, 319; Michálek 1985, 290; Waldhauser 2001, 479).

Roku 1954 našel František Kovařík v trati „Bílý vrch“ u samoty Fanfíry koncový článek bronzového náožníku z dutých, plasticky zdobených, polokoulí. Předmět pochází z doby okolo roku 200 př. n. l. (Michálek 1985, 290; Waldhauser 2001, 480). Nálezy jsou uloženy v muzeu v Protivíně.

Obr. 75: Těšínov, bronzová záponka s ptačí hlavičkou a článek náožníku (Michálek 1985, 280).

Obr. 76: Těšínov, bronzová záponka (Foto: Bumerl, Maršíčková).

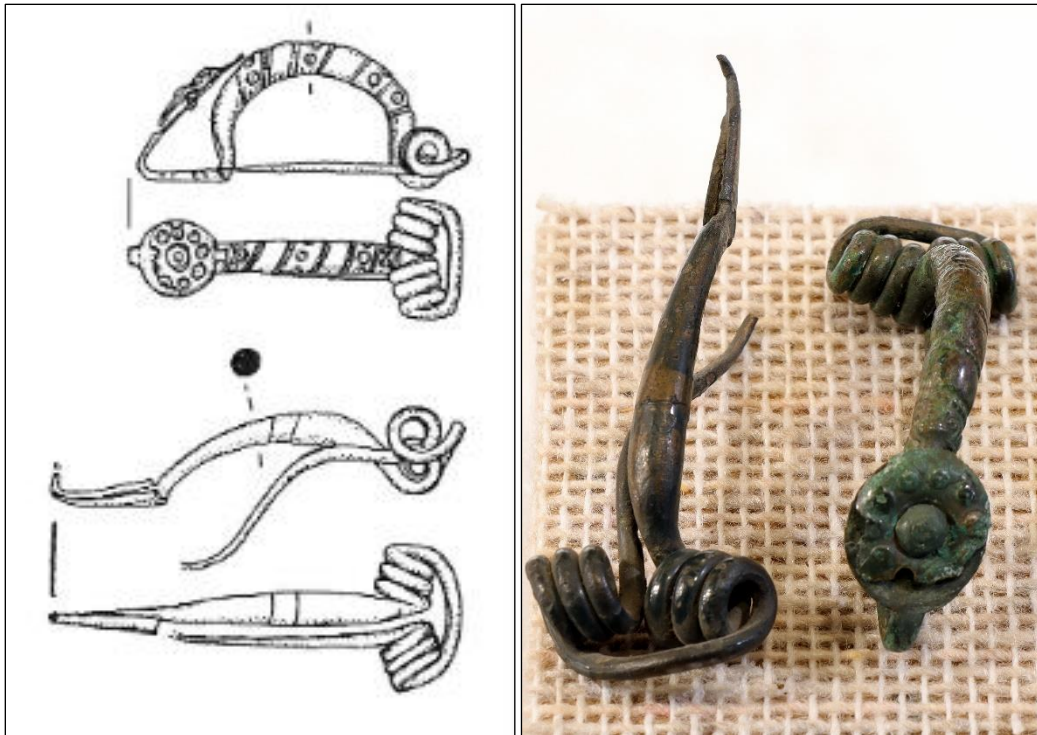
Obr. 77: Těšínov, koncový článek nánožníku (Foto: Bumerl, Maršíčková).

33. Velká Turná (okr. Strakonice)

Stručná informace v monografii Bedřicha Dubského ukazuje na lokalitu, kde měly být údajně nalezeny „stradonické“ střepy a zejména nedopálené kosti. Nález měl být učiněn na louce pana Jirsy. V dnešní době není možné z tohoto druhu informace místo nálezů dohledat (Dubský 1949, 385; Waldhauser 2001, 510). Uložení nálezů není v současnosti známé.

34. Zbonín (okr. Písek)

V roce 1888 byly údajně v Jelecké strouze poblíž obce nalezeny dvě bronzové spony, mötschwilská a münsingenská (Obr. 78), spolu s dalšími předměty z doby bronzové a halštatské. Soubor předmětů byl nalezen panem Novotným pod pařezem (Fröhlich 1997, 227–228; Michálek 1985, 291; Waldhauser 2001, 534). Nálezy jsou uloženy v Prácheňském muzeu v Písku pod inventárním číslem A 1344–1345.

Obr. 78: Zbonín, bronzové spony (Foto: Bumerl, Maršíčková).

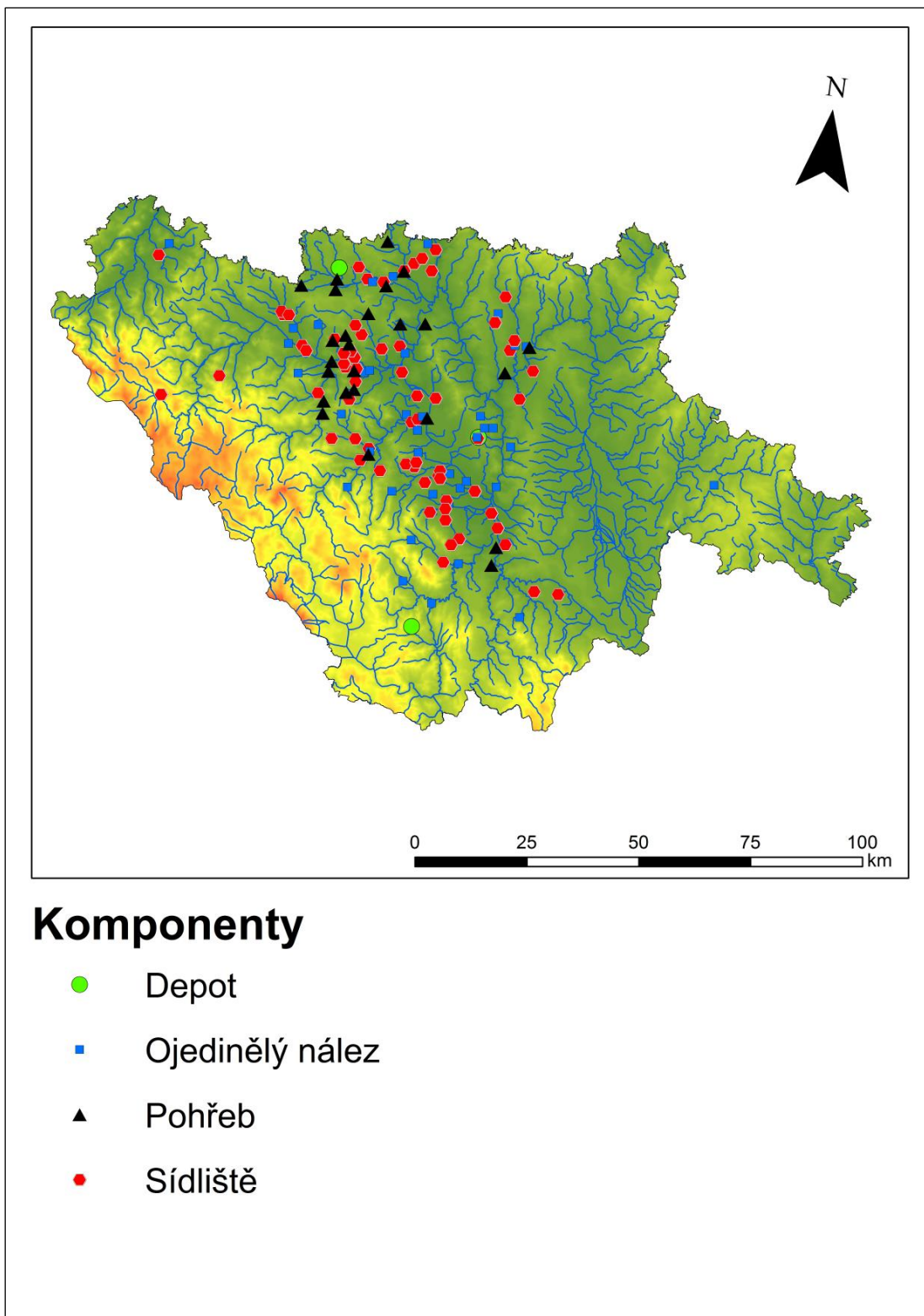
5. Prostorové rozložení pohřebních komponent mladší doby latéské

Osídlení regionu jižních Čech v období LT B–C je značně nerovnoměrné. Některé oblasti jsou lidmi tohoto období preferovány před jinými a některé jsou naopak zcela opomenuty. Lidé z období střední a mladší doby latéské osidlovali zejména nížinné oblasti podél řek, kde nalézali příhodné podmínky pro život. Z mapy (*Mapa 1*) je patrné, že osídlení se soustředilo především do oblasti kolem Strakonicka, Písecka, Blatenska a Pootaví. Menší zájem o osídlení je zřejmý na Českobudějovicku, Prachaticku a už jen minimálně na Českokrumlovsku. Zdá se, že zcela bez zájmu zůstala oblast Jindřichohradecka. Je otázkou, do jaké míry je to zapříčiněno stavem výzkumu.

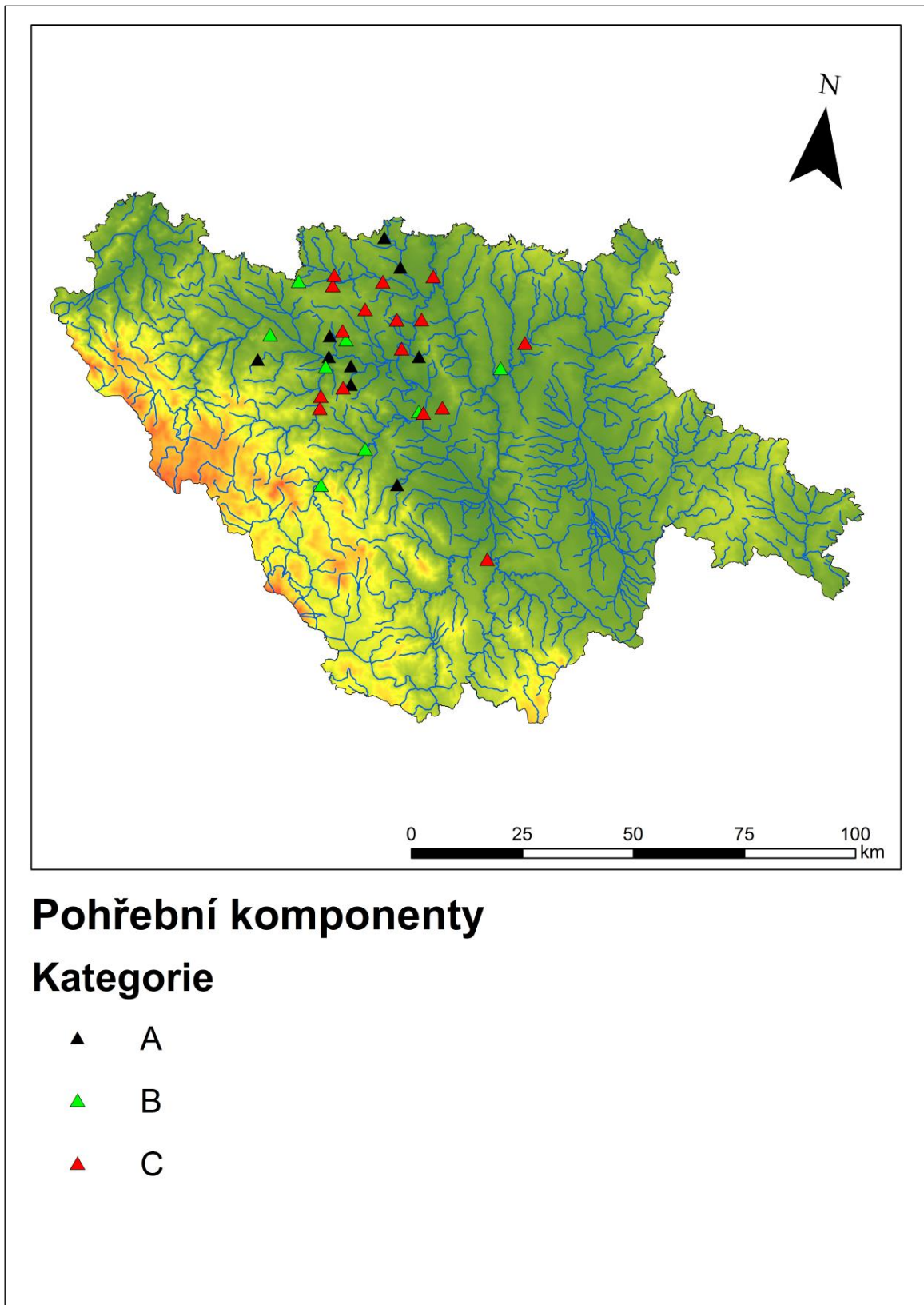
Prostorové rozložení pohřebních komponent koreluje s celkovým osídlením Jižních Čech (*Mapa 2*). Také ojedinělé nálezy se vesměs rozprostírají ve výše zmíněných oblastech. Depoty železných předmětů jsou známy z tohoto období pouze čtyři. V roce 1997 byl nalezen soubor železných předmětů v Bezdědovicích (okr. Strakonice). Soubor obsahoval 182 předmětů (zlomků i celých) ze stupně LT D a jedná se o největší depot z tohoto období v jižních Čechách (*Michálek 1999*). Druhý depot byl nalezen v roce 2012 v Bohdalovicích u Větrní (okr. Český Krumlov). Soubor tří železných předmětů (kosa, srp, sekera) byl uložen ve skalní dutině (*Michálek at al. 2014, 710*). Další depot pochází z Podolí (okr. Písek), kde byla nalezena sekera, hrot menšího oštěpu a šipka, která se nedochovala. Soubor je datován do stupně LT C/D (*Michálek at al. 2014, 710*). Poslední depot byl objeven na lokalitě Vlastec – Temešvár (okr. Písek) a obsahoval kopí, zlomek hrotu kopí, dvě malé sekerky, malý srp, 5 osmičkovitých článků řetězu a hřeb. Předměty jsou datované do období LT C/D (*Michálek at al. 2014, 710*). Příklad depotu mincí v jižních Čechách pochází z lokality Knín (okr. České Budějovice), kde byly nalezeny stříbrné tetradrachmy. Depot byl objeven v roce 2012 při orbě pole. Mince jsou datované do období LT C (*John at al. 2015, 139-146*). Na katastru obce Knín byly odhaleny také sídlištní aktivity a jeden dodatečný zásah do starší mohyly.

V případě početního rozložení se však objevují nesrovnalosti. V ideálním případě by ke každému sídlišti mělo náležet pohřebiště, kam byla ukládána těla zesnulých. Latéská pohřebiště se většinou nacházela 200 až 300 metrů od sídliště a ležela na mírných svazích orientovaných k jihu či severu (*Waldhauser 1999, 165*). Z dosavadních výsledků výzkumů známe s jistotou pouze dvě pohřebiště s více pohřby v jižních Čechách – Strakonice (*Dubský 1930, 291-293*) a Modlešovice (*Michálek 1995, 95-104*). Pravděpodobná sídliště by se dala přiřadit k pohřebním lokalitám v Modlešovicích, Strakonících, Rovné a Černíkovu. Na katastrech těchto obcí se nacházejí jak pohřební, tak sídlištní aktivity (*Tab. 2*).

Sídlištních komponent jsou známy přes tři desítky, zatímco pohřební komponenty se omezují pouze na osamocené hroby. Na sídlišti žilo určité množství obyvatel, které muselo být po své smrti nějakým způsobem pochováno. Je tudíž otázkou, kde je možno tyto hroby najít a zdali existují metody jejich nalezení. Příčinou nenalezení odpovědi může být do jisté míry stav výzkumu (od posledního soupisu z roku 1985 bylo nalezeno jen velmi malé množství lokalit s pohřebními komponentami) či specifické nakládání s ostatky zemřelého, které jsou archeologicky těžko zachytitelné. Pouze budoucí výzkumy mají potenciál k objasnění tohoto problému.

Mapa 1: Prostorové rozložení komponent LTB-LTC v jižních Čechách.

Mapa 2: Prostorové rozložení pohřebních komponent LTB – LTC v jižních Čechách.

6. Porovnání laténského pohřebního ritu v jižních Čechách a situací v jiných regionech

Ve 4. století př. n. l. dochází ke společenským změnám a nastupuje období plochých kostrových hrobů. V průběhu času se začínají vedle kostrových hrobů objevovat pohřby žárové, které nakonec ve stupni LT C1 zcela převládou (*Bouzek 2009, 69*). Základní atributy pohřebního ritu jsou dodržovány prakticky v celé střední Evropě, avšak liší se v detailech, které jsou specifickými znaky pro určité oblastní skupiny. Odlišnosti jsou patrné zejména v orientaci pohřbeného, v úpravě hrobové komory a v neposlední řadě také ve složení milodarů, které měly doprovázet zesnulého na jeho posmrtné pouti (*Filip 1956, 64*).

Naleziště hrobů ze stupně LT B–C jsou na území českého státu rozmístěna nerovnoměrně. V severozápadních Čechách se pohřby koncentrují v oblasti pod Krušnými horami a na středním až dolním toku řeky Ohře. Další střediska se kumulují v nivních oblastech řeky Labe a jejích přítocích. Značné uskupení lokalit se nachází v pražské kotlině a jejím širším okolí. Koncentrace pohřbů v severovýchodních Čechách je omezena na území nalézající se zejména na Královéhradecku až po Chrudimsko. Nejméně lokalit s pohřebními aktivitami se nachází v západních a jižních Čechách. Velké množství hrobových nálezů se vyskytuje na jižní Moravě, zejména na Brněnsku a jeho širším okolí až po Prostějovsko. Ve Slezsku se objevují pohřební aktivity v Poohří (*Filip 1956, 65–69*). Bez výskytu laténských hrobů jsou zcela horské oblasti jako například Krušné hory, Krkonoše, Šumava a jiná pohoří, dále Českomoravská vrchovina a další vyvýšeniny přesahující nadmořskou výšku 400 metrů. Obyvatelé doby LT B–C si jako místa odpočinku pro své zesulé nevybírali též mokřinaté terény, jako je tomu například na Třeboňsku v jižních Čechách (*Waldhauser 1999, 20*).

Na celém území Čech a Moravy převládají nálezy plochých kostrových pohřbů nad žárovým. Jedinou výjimku tvoří jižní Čechy, kde chybí primární doklady kostrových hrobů. Tento jev můžou mít za následek specifické půdní podmínky, ve kterých se osteologický materiál špatně dochovává. Také je možné, že etnikum žijící na jihu Čech preferovalo spalování svých zesnulých a následné uložení do země. Jsou známy lokality, kde se nalézají celá pohřebiště s žárovými pohřby, např. Podmokly na severu Čech (*Drda – Rybová 1998, 111*) na jihu Čech to jsou Strakonice (*Michálek 1985, 290*) nebo Ponětovice na Moravě (*Meduna 1962, 93*). Některá větší pohřebiště jsou birituální, kde se vedle kostrových hrobů objevují v menší míře i pohřby žárové. Zajímavostí jsou na moravských pohřebištích dvojhroby, a to jak kostrové, tak i birituální. Tento jev je dokladem určité vzájemné vazby zemřelých (*Podborský 1993, 400*).

Uložení kostrových hrobů do země se ve většině případů nijak nevymykalo pohřebním zvyklostem ve všech regionech. Zemřelí byli uloženi v natažené poloze na zádech, ruce měli složené podél těla a byli orientováni ve směru S–J. Odlišná orientace těla je na našem území spíše výjimkou. U některých hrobů na Moravě jsou zemřelí uloženi ve směru V–Z, přičemž se jedná většinou o pohřby bojovníků (*Čižmářová 2004*, 14). Ojediněle jsou objeveni jedinci v jiné než natažené poloze, a to většinou ve skrčené. Tento jev je častější na Moravě, např. Brankovice (okr. Vyškov) (*Lutovský 2005*, 730) a ve středním Podunají (*Podborský 2006*, 386).

Regionální odlišnosti jsou patrné v úpravách hrobových jam zemřelých. V některých případech jsou jedinci uloženi do předem vykopané prosté jámy a jiní jsou uloženi do hrobu, který byl z určitého důvodu upraven. Nejčastějším materiálem pro úpravu hrobů na našem území bylo dřevo. Dřevěné desky sloužily jako výztuha hrobových stěn, na dřevěné latě byli pokládáni zesnulí nebo byli uloženi do dřevěných rakví, nejčastěji zhotovených z prken. Na Moravě jsou z lokality Blučina doloženy rakve z dlabaných kmenů (*Podborský at al. 1993*, 400). Doklady dřevěných konstrukcí v hrobech byly nalezeny například na lokalitě Praha – Čakovice (*Lutovský 2005*, 730), Praha–Hostivař (*Lutovský 2005*, 730), Kralovice v západních Čechách (*Čechura 2013*, 77) a na mnoha místech na Moravě, např. Hrušky v okrese Vyškov (*Čižmář–Lečbych 2013*, 102).

Vzácně byly do hrobu ukládány kameny. V ulici Ve Struhách v Praze–Bubenči byly objeveny hroby s kamenným obložením. Na dalších pražských lokalitách se nacházely pohřby, kde ležel kámen za hlavou či dokonce pod hlavou, jinde se na dně hrobové jámy nacházely kamenné desky (*Lutovský 2005*, 730). V Praze–Roztokách se několik kamenů nalézalo podél těla a ve spodní části u nohou a pravděpodobně sloužily jako těsnicí materiál pro výdřevy stěn hrobu (*Kuna–Sankot 2015*, 30).

Ukládání kamenů do hrobových jam není obvyklé ani u pohřbů žárových. Doklady takto umístěných kamenů jsou známy například v jižních Čechách, na lokalitě Černíkov (okr. Strakonice), kde byl objeven žárový pohřeb, který byl obložen kameny do pravidelného čtvercového půdorysu (*Jansová 1962*, 312). Pohřeb z Čimelic (okr. Písek) se nalézal u nápadně velkého kamene (*Michálek 1985*, 276) a popelnice nalezená v Želenově ležela pod plochým kamenem (*Michálek 1985*, 292). Naopak v Dolním Rakousku je tento jev velmi běžný a kameny se nacházejí prakticky v každém hrobě (*Waldhauser at al. 1999*, 36).

Drobné odlišnosti jsou patrné také v hrobové výbavě – milodarech. Tyto předměty mají ve většině případů vypovídací hodnotu o pohlaví a sociální příslušnosti zemřelého (mužské hroby, mužské bojovnické hroby, ženské hroby a dětské). Základní atributy pohřební výbavy

jsou ve všech českých o moravských regionech totožné. Bojovníci jsou do hrobu ukládáni se svojí výzbrojí (meč s pochvou, kopí, štít) a osobními předměty (náramek, spona). V Čechách jsou zcela postrádány doklady přilbic. Jedinou výjimkou je hrob bojovníka v Praze–Bubenči, kde byla nalezena kožená přilbice ozdobená kančími kly (*Drda–Rybová 1998*, 106).

Ženy jsou ukládány se šperkovými garniturami (náramky, spony, nákrčníky, prsteny apod.). Šperky jsou většinou zhotoveny z bronzu, ale v některých hrobech byly nalezeny i ze železa, zejména spony, švartny a vzácně též ze zlata (prsteny; *Lutovský 2005*, 730). Dále se v hrobech nalézají keramické nádoby, jejichž účel je nejasný. V Čechách se nevyskytují hojně, v Podkrušnohoří jsou hroby zcela akeramické (*Waldhauser 1999*, 77), na Moravě je jejich přítomnost v hrobech běžná (*Podborský 1993*, 400). Vzácněji se nachází předměty i z jiných materiálů, než je kov, například z kamene (*Kuna–Sankot 2015*, 29).

Nežřídka byly k pohřební výbavě přidávány zvířecí kosti, zejména kančí (*Sus scrofa*) či prasete domácího (*Sus scrofa f. domestica*). Objevují se v hrobech mužských, ženských, kostrových i žárových. V Čechách jsou výskyty zvířecích kostí spíše ojedinělé (*Kuna–Sankot 2015*, 29). Pouze na jedné lokalitě v jižních Čechách byly nalezeny zvířecí kosti – Netolice (okr. Prachatice) (*John at al. 2015*, 10–14). V žádném dalším, doposud objeveném pohřbu, se nenacházely žádné kančí a ani jiné zvířecí kosti (nejasná je situace v Mutěnicích v okrese Strakonice, kde není zcela jasné, zda se jedná o pohřební či sídlištní aktivitu). Tento zvyk je charakteristický pro moravské lokality, dále Rakousko, Maďarsko a mnohé lokality po celé střední Evropě (*Filip 1956*, 299–300). V mytologii tohoto období byl kanec považován za symbol síly a odvahy. Je připisován jako atribut typický pro několik významných božstev (např. Taranis či Mokos). Je možné, že kančí či prasečí ostatky byly dávány do hrobů, aby zemřelého chránily na jeho posmrtné pouti (*Podborský 2006*, 350–356) nebo mohou být pouze pozůstatkem po masitém milodaru (*Čižmář–Lečbych 2013*, 99).

Lokalit, kde se pohřbívalo žárově, je doposud nalezeno méně, než je tomu u kostrového ritu, a to i přes skutečnost, že od období LT C1 na celém území střední Evropy zcela převládalo spalování ostatků zemřelého a jejich následné uložení do země. Podle způsobu umístění pohřbu do půdy lze hroby dělit na popelnicové a jámové. Urny mohly být překryty jinou nádobou, nejčastěji obrácenou miskou (*Meduna 1962*, 88–91), není to však pravidlem. Preferovanějším zvykem bylo ukládání zesnulých spíše do jámových hrobů než do popelnic. Jinak tomu není ani v jižních Čechách, kde tento způsob naprosto převládá. Ostatky uložené v popelnici jsou známy v jižních Čechách jen ve dvou případech, a to z lokality Želenov (okr. Strakonice) (*Beneš 1966*, 38) a ze Strakonic (*Dubský 1930*, 291–293), kde jsou všechny čtyři

pohřby urnové. Jeden z těchto pohřbů byl překryt obrácenou miskou, což je na jihu Čech ojedinělé a časté spíše na moravských lokalitách.

Uspořádání hrobového celku u jámových pohřbů v jihočeské oblasti se nijak nevymyká z pohřebních obyčejů na jiných lokalitách. V hrobě se nachází popel či nedopálené kůstky, střepy nádob, kovové milodary a ojediněle i předměty z jiných materiálů (*Meduna 1962, 97*). Ve většině případů jsou pohřby orientovány ve směru S–J, ale existují i výjimky. Bohatý jámový pohřeb dospělé ženy z lokality Velké Zboží (okr. Nymburk) měl orientaci SV–JZ (*Sankot–Sedláček 2012, 400*).

Nejčastější tvar hrobových jam jihočeských lokality byl oválný, ale například pohřeb z Černíkova (okr. Strakonice) (*Jansová 1962, 312*) měl půdorys čtvercový a z dalších lokalit v Čechách a na Moravě jsou doloženy i obdélné tvary. Jak již bylo uvedeno výše, úprava hrobových jam je spíše ojedinělou záležitostí. V jižních Čechách jsou známy tři lokality s kamennou úpravou pohřební jámy. Na moravských lokalitách tyto modifikace nejsou známy (*Meduna 1962, 91*). Zajímavým se z tohoto hlediska jeví již zmíněný ženský hrob z Velkého Zboží, kde se uvažuje o možném vydřevení. Tuto skutečnost naznačují otisky dřev, nacházejících se na spodní straně spálených zlomků z části železného opasku (*Sankot–Sedláček 2012, 408*).

Složení hrobové výbavy se liší v závislosti na pohlaví zemřelého a také na jeho sociální příslušnosti. Dělení hrobů je prakticky stejné jako u kostrového pohřebního ritu (mužské bojovnické hroby, mužské prosté a ženské hroby). Bojovníci byli zpopelněni a uloženi do hrobu se svojí výzbrojí (železný meč, hrot kopí, kování štítu). V jihočeské oblasti jsou doloženy pozůstatky pravděpodobně po čtyřech bojovnických hrobech – Modlešovice (*Michálek 1995, 95–104*), Semice (*Fröhlich 1974, 187–193*), Třebohostice (*Pleiner 1974, 461–463*), Veřechov (*Michálek 1985, 291*). Příslušnost či pohlaví u dalších pohřbených jedinců na jihočeských lokalitách nejsou dobře identifikovatelné.

Nejčastějším nalézaným artefaktem v žárových hrobech jsou bronzové nebo železné spony a bronzové náramky (nejčastěji ve dvou a více exemplářích). Na moravských lokalitách mají tyto náramky tendenci ustupovat a jsou nahrazovány železnými (*Meduna 1962, 106–108*). Z pravidla byla součástí výbavy zesnulého keramika. Jsou nalézány nejčastěji jen zlomky z původně celých nádob. Nejčastějším tvarem jsou štíhlé situlovité nebo hrncovité nádoby a misky. Do hrobu byly ukládány v 1 až 2 exemplářích, ale existují i výjimky, jako je tomu na lokalitě Netolice (okr. Prachatice), kde bylo nalezeno sedm keramických nádob (*John et al. 2015, 13*). Větší počet nádob je typický spíše v Podunají než na našem území. Keramika je obvykle vytáčená na kruhu. Zajímavým jevem, který je patrný pouze na moravských

lokalitách, je přidávání dalších nádob do popelnicových hrobů. Měla pravděpodobně sloužit k uchování blíže nespecifikovaného pokrmu či tekutiny (*Meduna 1962, 97*).

Sporadicky se na různých lokalitách v Čechách i na Moravě nalézají předměty netypické pro hřobovou výbavu (hliněné přesleny, kamenné brousky, kamenné sekerky, ovčácké nůžky apod.). Ojediněle byly do hrobu přidávány šperky zhotovené ze skla, jako korále z Milenovic (*Michálek 1985, 278*) nebo náramky z Ponětovic a Místřína (*Meduna 1962, 110*).

Pohřební ritus období LT B–C je v základních rysech shodný takřka po celém území střední Evropy. Drobné nuance poukazují na svébytné praktiky a zvyky v různých regionech. Odlišné tradice mohly být ovlivněny kontakty s jinými skupinami obyvatel z různých, možná i dalekých oblastí. Výrazným činitelem byla víra v posmrtný život, která s velkou pravděpodobností určovala pohřební rituály (*Poborský 2006, 385*). Do jisté míry působil také osobitý ráz obyvatel daného území a společenská diferenciacce (*Filip 1956, 311*).

7. Dodatečné latéské aktivity ve starších mohylách

Jedním z diskutovaných fenoménů mladší doby latéské je dodatečné ukládání předmětů do plášťů starších mohyl z doby bronzové a halštatské, jimž je často připisován funerální či rituální účel.

Ve východní části střední Evropy byly ve starších mohylách pozorovány nálezy datované do období stupňů LT B–D. Doklady tohoto jevu jsou registrovány na Slovensku, Moravě, v Bavorsku, Badensku – Württenbersku či Rakousku. Tyto obětní či pohřební aktivity se ojediněle objevují již ve stupni LT B, ale charakteristické jsou zejména pro stupeň LT C/D (*Chytráček a kol. 2021, 606*).

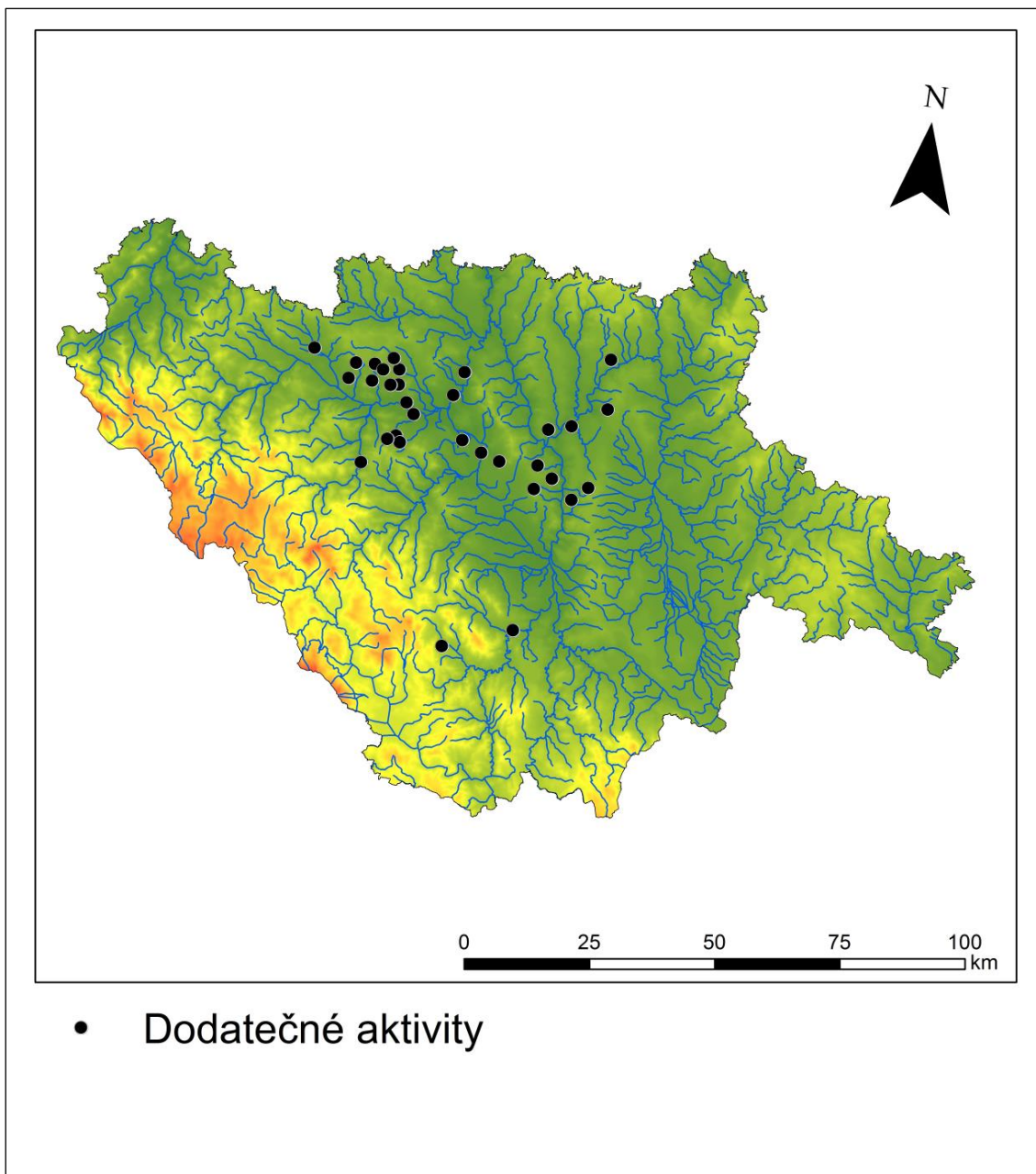
Pro území České republiky je tento jev nejčastěji spojován s jihočeskou oblastí, avšak doklady jsou známy z několika lokalit po celém území. Příkladem mohou být nálezy zlomků keramiky v mohylníku v Čejetičkách (okr. Mladá Boleslav) či Malé Bělé (okr. Mladá Boleslav) ze severních Čech (*Waldhauser 1999, 219*), skleněný korál z Únětic ze středních Čech (*John 2003, 81*) nebo též v západních Čechách nálezy mincí v Malesicích (okr. Plzeň–město) a Pivoni (okr. Domažlice) (*Waldhauser 2001, 381*).

V jižních Čechách bylo dosud zjištěno 37 lokalit, kde byly prokázány dodatečně uložené mlado až pozdně latéské předměty ve starších mohylách. Strakonicko, Českobudějovicko a Písecko jsou oblastmi, ve kterých se tento fenomén vyskytuje nejhojněji (*Mapa 3*). Nejčastěji jsou v plášťích mohyl nalézány zlomky keramiky, ale objevují se i hodnotnější předměty jako bronzové spony a různé druhy kruhových šperků. Mimo tyto artefakty se v mohylách objevily i netradiční předměty, například mince (Hradiště u Písku; *Michálek 1985, 278*), předměty z kamene (Babín; *Jansová 1962, 308*) či železné klíče (Hosty; *Jansová 1962, 327*).

Interpretace tohoto fenoménu není jednoznačná. Některé lokality jsou v odborné literatuře prezentovány jako doklady pohřebního ritu. Třešovice (okr. Strakonice) jsou pravděpodobně jedinou lokalitou v jižních Čechách, kterou lze s jistotou interpretovat jako dodatečný pohřeb. Podle B. Dubského se nacházel žárový pohřeb v kuželu halštatské mohyly (*Dubský 1949, 261–262*). Nesporným důkazem o pohřbívání do starších mohyl jsou Borotice (okr. Znojmo) ležící na Moravě. Na mohylovém pohřebišti z doby bronzové byly zjištěny sekundární zásahy datované do mladší doby latéské a doby stěhování národů. Při systematických výzkumech bylo zjištěno pět hrobů kostrových a jeden žárový, celkově ze stupně LT B1–C1 (*Čižmářová–Stuchlík 2014, 471–484*). Za zmínku stojí nálezy z Netolic (okr. Prachatice), kde byl žárový pohřeb umístěn do přírodního útvaru, který nápadně připomínal mohylník (*John et al. 2015, 10–14*). Další lokalitou, kterou je nutno zmínit, je mohylník v Rovné (okr. Strakonice), kde

s ohledem na radiokarbonové datování lidských ostatků je možné uvažovat o dodatečně uloženém žárovém pohřbu z období LT C/D. Podle M. Chytráčka se může jednat o jeden či více dodatečných pohřbů s poměrně složitým pohřebním rituálem. Milodary byly ukládány pravděpodobně jen s vybranými menšími částmi nespálených ostatků zemřelých. Dodatečné nálezy z doby laténské v halštatské mohyle je možné interpretovat jako tzv. vícestupňový pohřeb (*Chytráček 2021, 587*).

Není však možné všechny nálezy interpretovat jako doklady dodatečných pohřbů. Ve většině případů se jedná o ojedinělé nálezy, které nemají větší vypovídací hodnotu. Není pochyb, že v době laténské byly mohyly ze starších údobí v terénu patrné a lidé si byli vědomi jejich významu (*Čižmářová–Stuchlík 2014, 481*). Předměty mohly být tedy druhem votivních darů „předkům“. Na lucemburském pohřebišti Lamadelaine byly prokázány kultovní akce v souvislosti se staršími pohřby (*Jud 2008, Abb. 138*). Je známo, že Slované v raném středověku pořádali pravidelně na svých nekropolích „zadušnice“, rituály na počest duší zemřelých. Byly přinášeny votivní dary a slavilo se (*Podborský 2006, 538*).

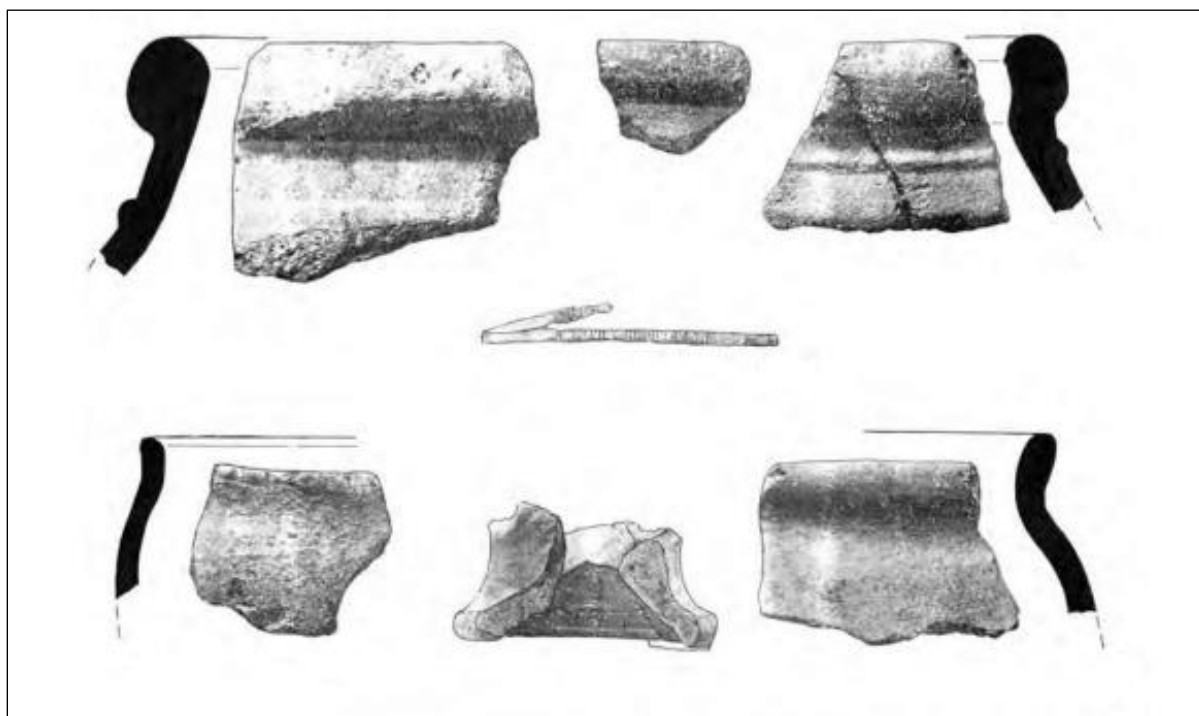
Mapa 3: Dodatečné laténské aktivity na starších mohylách v jižních Čechách.

7.1. Soupis lokalit s dodatečnými aktivitami na starších mohylách v jižních Čechách

1. Babín (okr. Klatovy)

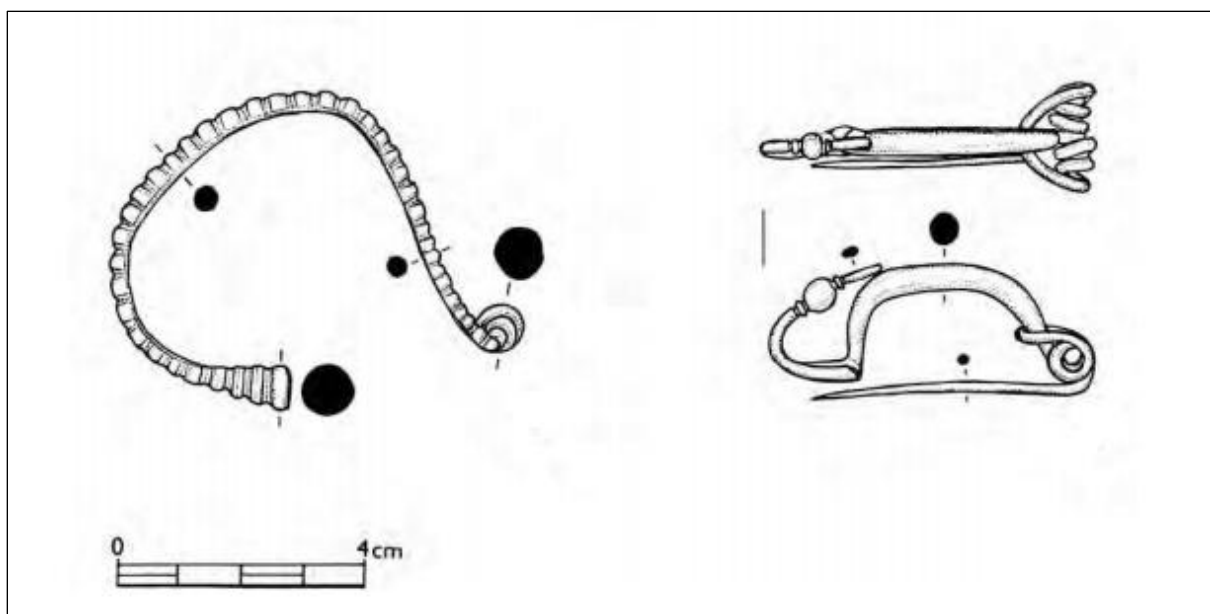
Z různých halštatských mohyl na mohylovém pohřebišti v lese „Háj“ pocházejí předměty datované do 3.–2. století př. n. l. Jedná se o zlomky keramiky (*Obr. 79*), zlomek skleněného náramku s hladkými žebry při obou okrajích, část železné spony spojené konstrukce ze silného drátu s asymetricky vyklenutým lučíkem, železný předmět tyčinkovitého tvaru s vývalky na těle a kamenný brousek (*Jansová 1962*, 308; *Waldhauser 2001*, 144).

Obr. 79: Babín, keramické zlomky (*Michálek 2021*, 709).

2. Bechyňská Smoleč (okr. Tábor)

V roce 2014 byl proveden průzkum v mohylovém pohřebišti ze střední doby bronzové a pozdní doby halštatské. Pohřebiště je situováno při západním okraji lesa Potálov. Při úpatí mohyly 2 byl v lesní hrabance a humusu objeven náramek. Pod ním, v hloubce 20 cm, byla nalezena spona duchcovského typu (*Obr. 80*). Bronzový náramek byl mírně deformovaný a tvořen z tyčinky kruhového průřezu. Tělo bylo celé zdobené vývalky a žlábků. Na koncích měl pečetítkovité rozšíření. Bronzová spona duchcovského typu s pravidelně klenutým hladkým lučíkem téměř kruhového výřezu měla volnou patku ukončenou třemi vývalky. Spona měla vnitřní tětivu, vinutí 3+3 a jehlu se zachycovačem U průřezu. Oba artefakty lze datovat do stupně LT B1 (*Michálek 2017*, 50). Předměty jsou uloženy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.

Obr. 80: Bechyňská Smoleč, bronzová spona a náramek (Michálek 2021, 1112).

3. Čejetice (okr. Strakonice)

Z již rozvezené mohyly z doby halštatské, na blíže neuvedeném místě, vyzvedl B. Dubský z její ještě zachovalé části, při mezi pole, zlomky tuhované laténské keramiky a zlomky pozdně laténské hřebenované keramiky. Keramické zlomky nádob jsou datované do 3.–1. století př. n. l. (Michálek 2017, 61; Waldhauser 2001, 175). Předměty se do dnešní doby nedochovaly.

4. Černíkov (okr. Strakonice)

V trati Na Drahách našel B. Dubský fragment železné zápony a zlomky na kruhu točené keramiky (Jansová 1962, 312). Nálezy jsou uloženy v Muzeu středního Pootaví ve Strakonících pod inventárním číslem A 52.

5. Hosty – Hladná (okr. České Budějovice)

V mohyle 3 z doby halštatské našel roku 1913 M. Blecha dodatečně uložený neúplný železný klíč se třemi zuby a pravoúhle zaklenutou rukojetí pocházející ze stupně LT C/D. Nález byl učiněn po dešti z vyhozeného materiálu po výzkumu z roku 1895 (Jansová 1962, 327; Michálek 2017, 114–115). Nález je uložen v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.

6. Hradiště u Písku (Písek)

V trati „Na Dolínách“, roku 1858, byla v časně laténské mohyle nalezena čtyřiaadvacetinka statéru, typ hlava gryfa/stočený drak. Nález byl učiněn při rozvážení náspu

mohyly 1/1858. Jedná se o zlatou bójskou minci nejspíše z 2. století př. n. l., která na lící straně vyjevuje lineárně stočenou hlavu gryfa, vpravo po obvodu lemovanou tečkami. Na rubové straně se nachází esovitě prohnutý stylizovaný drak. Hmotnost mince je 0,281 g a její průměr činí 6,5 mm. Údajně mělo být v mohyle nalezeno mincí daleko více, ale již od roku 1863 neexistují žádné zprávy, jak s nimi bylo naloženo (*Michálek 1985, 278; Militký 1995, 35; Waldhauser 2001, 228*). Mince je uložena v Národním muzeu v Praze pod inventárním číslem H1–27284.

V mohyle číslo 2 byly vyzvednuty zlomky velkých laténských hrncovitých nádob zdobené hřebenováním (*Michálek 2017, 129*).

7. *Chrástovice (okr. Strakonice)*

V blízkosti obce je do dnešní doby zachováno mohylové pohřebiště datované pravděpodobně do období halštatu až časně doby laténské. Z pozdně halštatské mohyly byly vyzvednuty zlomky pozdnělaténských tuhových nádob, dnes ztracené (*Michálek 2017, 150; Waldhauser 2001, 240*).

8. *Knín–Kočín (okr. České Budějovice)*

Při stavbě Jaderné elektrárny Temelín byl v roce 1983 proveden záchranný archeologický výzkum. V mohyle ze střední doby bronzové byla objevena dodatečně uložená keramika z 2.–1. století př. n. l. (*Waldhauser 2001, 266*). Nálezy byly původně uloženy v bývalé expozituře Archeologického ústavu v Plzni. V současnosti část expozitury nachází v depozitáři Jihočeského muzea umístěného v Netolicích. Bohužel sbírka nebyla kompletně předána a laténská keramika nemohla být ověřena. Uložení je neznámé.

9. *Kostelec (okr. České Budějovice)*

V trati „Na Pahorku“ s mohylami ze střední a mladší doby bronzové a doby halštatské byly nalezeny keramické zlomky nádob z 2.–1. století př. n. l. (*Beneš–Michálek–Zavřel 1999, 35–36*). Nálezy jsou uloženy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.

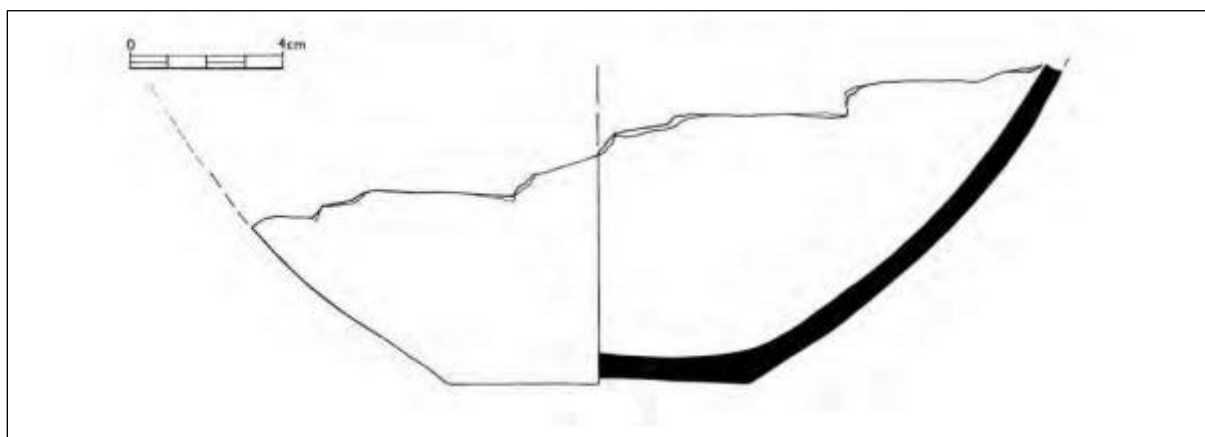
10. *Křtěnov (okr. České Budějovice)*

V roce 1930 byl na mohylovém pohřebišti proveden archeologický průzkum, který zahájila americká expedice Harvardovy univerzity. V mohyle pět o průměru 5,5 m byl při obvodu nalezen tuhový stěp hrnce s ovalným okrajem a vodorovným žebrem pod ním. Keramický zlomek byl datováno do mladší až pozdní doby laténské. Nálezy byly odvezeny do USA (*Michálek 2017, 190*).

Z mohylníku z doby bronzové nebo halštatské pocházejí předměty z 2.–1. století př. n. l., které byly nalezeny ještě na konci 19. století (Waldhaser 2001, 285–286).

11. Leskovice (okr. Strakonice)

Na pahorku „Hradského“ se nacházela pozdně halštatská mohyla s nálezy zlomků keramiky datované do 3.–1. století př. n. l. Jednalo se o fragmenty misky, svisle hřebenované nádoby a dalších nádob. Keramické zlomky byly ztraceny (Jansová 1962, 321). V další rozrušené mohyle vyzvedl B. Dubský zlomky tuhové nádoby s ovaleným okrajem datované do pozdní doby laténské (Obr. 81–82). Jejich uložení je neznáme, pravděpodobně jsou ztraceny. V jiné mohyle, poblíž jejího věnce, byly nalezeny fragmenty spodku lahvovité nádoby či mísy s rovným nebo mírně dovnitř vtlačeným dnem (Michálek 2017, 220). Zlomek nádoby je uložen v Muzeu středního Pootaví ve Strakonících pod inventárním číslem A 246.

Obr. 81: Leskovice, torzo laténské nádoby (Michálek 2021, 855).

Obr. 82: Leskovice, torzo laténské nádoby (Foto: Bumerl, Maršíčková).

12. Litoradlice (okr. České Budějovice)

V lese „Shořová“ našel J. N. Woldřich roku 1883 v jedné ze tří taro bronzových mohyl asi třetinu syenitového běhounu typu, tuhovanou keramiku a kus surové tuhy. Předměty jsou datované do stupně LT D1 (*Fröhlich–Waldhauser 1989*, 28). Běhoun typu B4 je vyroben ze syenitu typu Čertova hřebene. Na zlomku je patrný asi oválný otvor pro osu s křídlovitými výběžky, násypová výduť, obvodová lišta a otvor pro rukojeť. Jeho stěny jsou oblé a šikmé. Uložení běhounu je neznámé (*Waldhauser 1981*, 158). Nálezy jsou uloženy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích pod inventárním číslem 580. Uložení běhounu je v současnosti neznámé.

13. Lékařova Lhota (okr. České Budějovice)

V místě zvaném „Matky Boží“ byly prozkoumány mohyly z doby halštatské, ze kterých byly vyzvednuty zlomky polokulovité hrncovité nádoby a zlomky výduť hrnce se svislým hřebenováním. Nálezy jsou datované do stupně LT C/D. Keramické zlomky jsou uloženy v Národním muzeu v Praze pod inventárním číslem 96 648–96 649 (*Michálek 2017*, 214–215).

14. Malá Turná (okr. Strakonice)

Roku 1922 prokopal B. Dubský halštatskou mohyly v jejíž plášti našel svísele hřebenované keramické zlomky datované do 2.–1. století př. n. l. (Waldhauser 2001, 324). Uložení nálezů je v současnosti neznámé.

15. Mnichov (okr. Strakonice)

V poloze „Na Čihadlech“ našel B. Dubský v mohyle střep s ovaleným okrajem asi z období LT C/D (Dubský 1949, 259). Nález se do dnešní doby nedochoval (Michálek 2017, 238).

16. Nišovice u Volyně (okr. Strakonice)

V dnes již neexistující halštatské mohyle vykopal B. Dubský zlomky svísele hřebenované keramiky a velký železný sekáč (Dubský 1949, 259–261; Michálek 2017, 254). Předměty jsou uloženy v Národním muzeu v Praze pod inventárním číslem 14531–14540 a 15059–15060.

17. Nuzice (okr. České Budějovice)

V lese Celiv byly v pozdněhalštatské mohyle nalezeny keramické střepy z 2.–1. století př. n. l. (Waldhauser 2001, 366). Střepy by se měly nacházet v Městském muzeu Bechyně, ale nepodařilo se je dohledat.

18. Osí (okr. Český Krumlov)

V trati „Panischer-Bühel“ se nacházely čtyři mohyly z doby halštatské. Z mohyly 3 vykopal K. Brdlik roku 1925 z hloubky jeden metr pod povrchem na úrovni masivního dláždění torzo masivního hrnce se svislým hřebenováním (Obr. 83), která spadá do stupně LT C/D (Jansová 1962, 320; Michálek 2017, 288). Lokalita je v literatuře vedena jako Osí, což byla osada, která zanikla po roce 1945. Místo dnes již zničených mohyl se nachází na katastru obce Chvalšiny (Michálek 2017, 288). Keramický zlomek je uložen v Regionálním muzeu v Českém Krumlově pod inventárním číslem A 199.

Obr. 83: Osí, laténský střep se svislým hřebenováním (Foto: Bumerl, Maršíčková).

19. Paračov (okr. Strakonice)

Na vrchu „Oltář“ prokopal B. Dubský v roce 1913 mohylu, ve které objevil dodatečně uložené zlomky zesíleného a ovaleného okraje hrnce se dvěma vodorovnými žlábkami a laténské střepe misek. Nálezy jsou považovány za nezvěstné (Dubský 1949, 226; Michálek 2017, 289).

20. Plav (okr. České Budějovice)

Bez bližších nálezových okolností byly v 19. století na návrší „Obecní les“ vyzvednuty předměty, které byly původně dodatečně uloženy do mohyl ze střední doby bronzové až časně laténské. Jedná se o zlomek železného meče, zlomek železných nůžek a bronzový kruh s vypuklinami. Soubor předmětů by mohl náležet k inventáři již nedochovaného hrobu (Michálek 1985, 289; Waldhauser 2001, 383). Nálezy jsou uloženy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích pod inventárním číslem J. II 41.

21. Protivín (okr. Písek)

Z mohyl z doby bronzové a halštatské pocházejí keramické zlomky (Obr. 84) datované do LT C/D (Waldhauser 2001, 419). Nálezy se původně nacházely v bývalé expozituru Archeologického ústavu v Plzni. V současnosti jsou uloženy v depozitáři Jihočeského muzea v Netolicích pod inventárním číslem P 35/70–3.

Obr. 84: Protivín, zlomek laténské nádoby (Foto: D. Hlásek).

22. Přešřovice (Strakonice)

Na návrší „Kbelnice“ je situováno mohylové pohřebiště. Z halštatských mohyl vyzvedl B. Dubský při svých výkopech i na kruhu točenou keramiku z období LT C/D. Nálezy jsou ztraceny (Michálek 2017, 328; Waldhauser 2001, 262). Nálezy se nepodařilo dohledat.

23. Putim (okr. Písek)

Na návrší při okraji rybníka Řežabinec byly v roce 1941 zkoumány dvě vyvýšeniny, které připomínaly mohyly. Při výzkumu byly odkryty dva žárové hroby datované do mladší doby bronzové. Dle B. Dubského byly vyzvednuty také keramické zlomky okrajů nádob a fragmenty s hřebenovou výzdobou a údajně i zlomky spálených lidských ostatků. Soubor je datován do stupně LT C/D. Nálezy jsou v současnosti ztraceny (Dubský 1949, 386; Chytráček a kol. 2021, 609).

24. Rohozná (okr. Strakonice)

V lese „Chlum“ se nacházely čtyři dnes již neexistující mohyly z doby halštatské. Roku 1928 vyzískal B. Dubský z jedné z porušených mohyl dva zlomky misky z doby halštatské a jeden zlomek ovaleného okraje hrnce z tuhé hlíny datované do pozdní doby laténské. Zlomky získal B. Dubský od pana Simandla a jejich uložení je dnes neznámé (Michálek 2017, 357).

25. *Rojice (okr. Strakonice)*

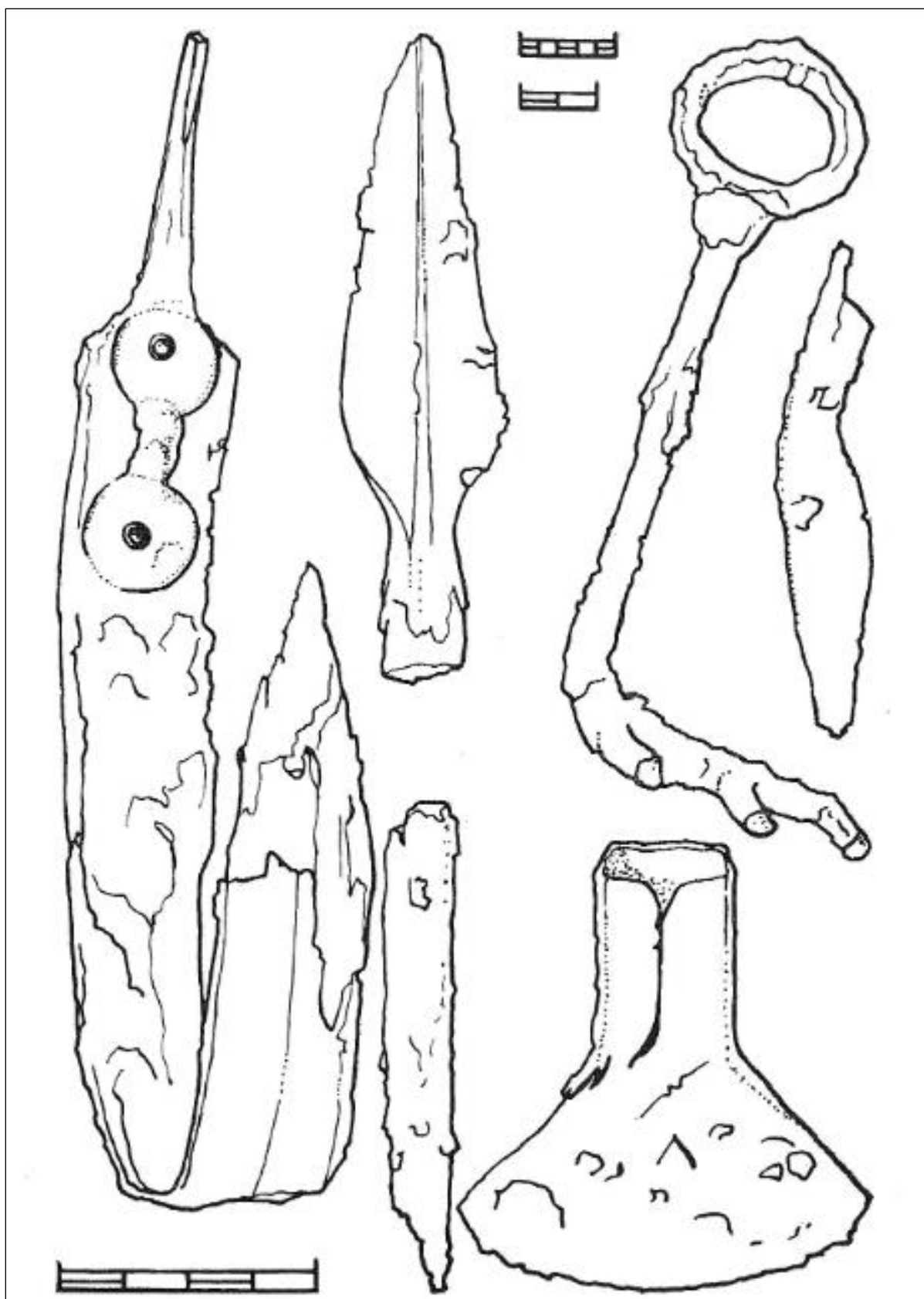
Na poli severním směrem od obce nalezl roku 1927 B. Dubský v porušené halštatské mohyle zlomky nádoby se svislým hřebenováním datované do období 2.–1. století př. n. l. Nálezy se nedochovaly (*Michálek 2017, 358; Waldhauser 2001, 432*).

26. *Rovná (okr. Strakonice)*

V letech 2012–2013 byl prováděn systematický archeologický výzkum v lese Sedlina u obce Rovná. Jednalo se o průzkum pozdně halštatské mohyly na základě nelegálního vyzvednutí pěti bronzových nádob z roku 2009. V mohyle byl zjištěn bohatý mužský hrob z pozdní doby halštatské. V západní části pohřební komory se v násypu nacházela sekundárně uložená keramika a kosti. Podle analýz P. Stránské se v mohyle nacházely ostatky nejméně tří jedinců, přičemž největší soubor kosterních pozůstatků náleží muži z doby halštatské, jemuž byla mohyla primárně vystavěna. Kosterní pozůstatky dalších dvou jedinců (dospívající a novorozenec) nebyly dosud datovány. Je možné, že jeden či oba mohli být sekundárně uloženi do mohyly v období mladší doby laténské, neboť se v okolí kosterních pozůstatků nacházela keramika z téhož období (*Chytráček et al. 2014, 39–50*).

27. *Řepeč (Tábor)*

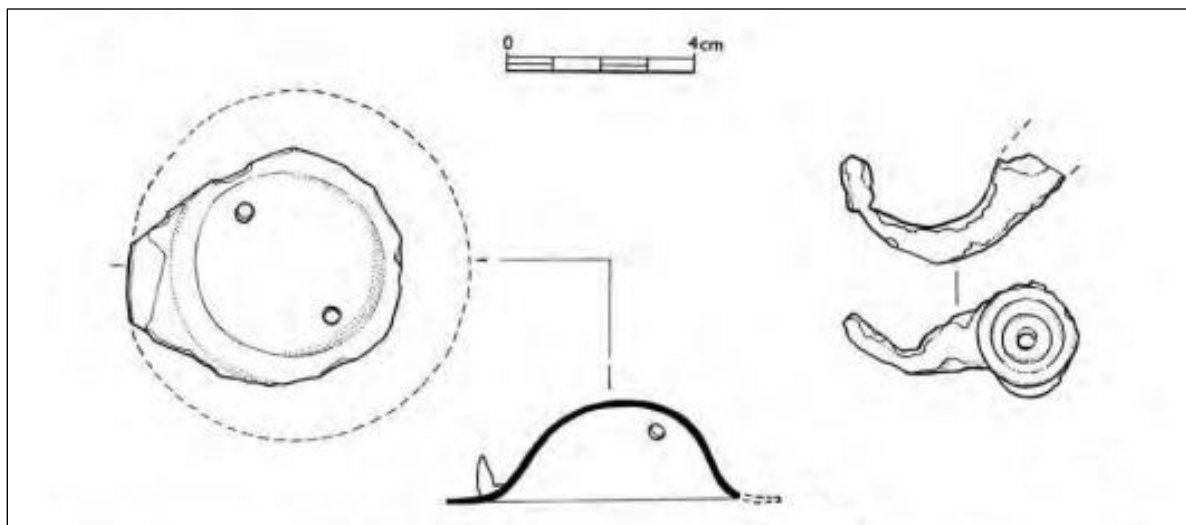
V lese „Atlas“ se nachází skupina asi šedesáti mohyl ze střední doby bronzové až časně doby laténské. Většina z těchto mohyl je v současné době již porušena. Ze dvou mohyl ze střední doby bronzové pocházejí dodatečně uložený železný klíč a železná sekerka s tulejí (*Obr. 85*). Oba předměty náleží do období LT C/D (*Jansová 1962, 327; Michálek 2017, 366*). Nálezy jsou uloženy v Národním muzeu v Praze.

Obr. 85: Řepeč, nálezy vyzvednuté z mohyly (Michálek 1985, 281).

28. Skály (okr. Písek)

V mohyle z halštatského pohřebiště ležícího v lese „Malá Písečná“ byla nalezena část železné spony a železná kruhová destička se dvěma otvory (Obr. 86) (Jansová 1962, 327).

Obr. 86: Skály, železná kruhová destička (Michálek 2021, 1013).

29. Těšínov (okr. Písek)

V roce 1942 prováděl Bedřich Dubský výzkum na mohylovém pohřebišti v trati „Sýkavka“. V sondě vedle mohyly č. 1 našel bronzovou záponku s ptačí hlavičkou na konci. Na záponce se nacházel bronzový kroužek z opasku. V zářezech záponky se dochovaly zbytky červeného emailu. Dále byl nalezen bronzový C náramek a keramické zlomky nádob (Obr. 87). Nálezy jsou datovány na přelom 3. a 2. století př. n. l. (Jansová 1962, 319; Michálek 1985, 290; Waldhauser 2001, 479).

Obr. 87: Těšínov, nálezy vyzvednuté z mohyly (Foto: Bumerl, Maršíčková).

30. Těšovice (okr. Prachatice)

Nad pravým břehem řeky Blanice v poloze „U jezer“ se nacházejí dvě mohyly, které byly registrovány v roce 2008. Mohyly byly zjištěny při archeologickém dohledu na stavbě přeložky silnice III/145 pod vedením M. Parkmana. Při výzkumu byly vyzvednuty keramické zlomky nádob z pozdní doby halštatské a zlomky tuhovaných nádob s hřebenováním ze stupně LT C/D (Michálek 2017, 429).

31. Topělec (okr. Písek)

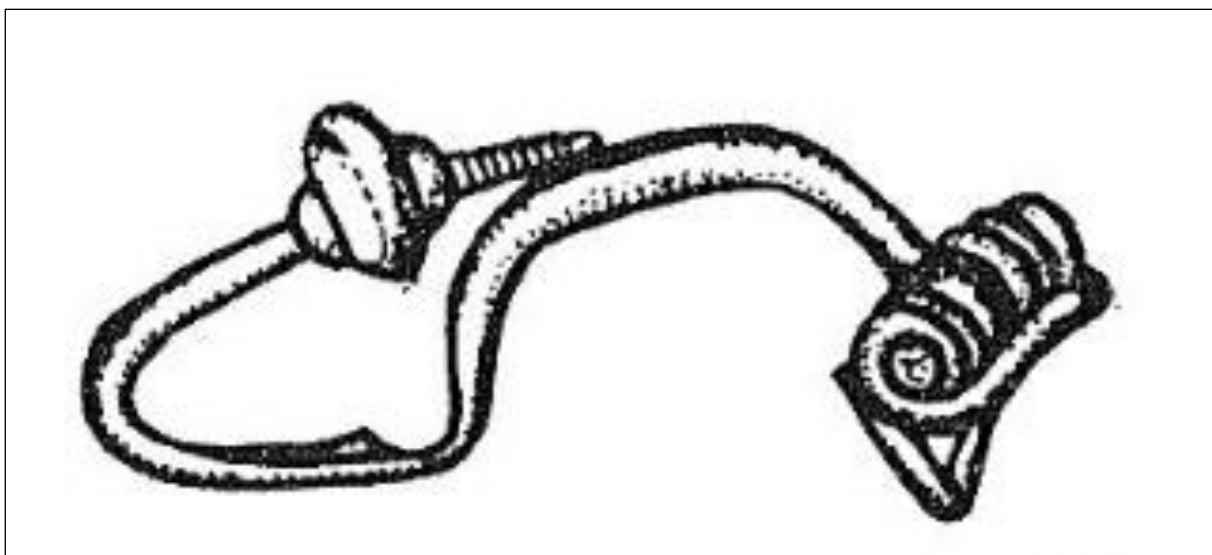
V lese „Na Hřebíčku“ se nachází mohylové pohřebiště z doby bronzové a hlaštatské. V letech 1927 a 1951 prokopali B. Dubský šest mohyl ze střední doby bronzové a z doby hlaštatské. V mohyle III/1927 byla při odstraňování humusu při vrcholu podle B. Dubského zjištěna snad chata, z níž bylo vyzvednuto šest zlomků středověké keramiky. Na jižním boku byly zachyceny keramické zlomky tuhé keramiky. Jednalo se o dva oblé zesílené okraje a jeden zlomek podhrdlí hrnce s vodorovným plastickým žebrem. Materiál je datován do stupně LT C/D (*Michálek 2017*, 430; *Waldhauser 2001*, 484).

32. Třebohostice (okr. Strakonice)

V trati zvané „U Jezer“ objevil B. Dubský v náspu kuželu hlaštatské mohyly zlomky keramiky se svislým hřebenováním z 2.–1. století př. n. l. (*Jansová 1962*, 314). V kamenném kuželu mohyly 2 se nacházel zlomek nádoby s ovaleným okrajem z tuhé hlíny. Z mohyly 3 byly vyzvednuty pozdně laténské zlomky nádob. Keramické střepy jsou ztracené (*Michálek 2017*, 435–437).

33. Třešovice (okr. Strakonice)

Bedřich Dubský roku 1917 našel v kuželu mohyly z doby hlaštatské laténský žárový hrob. V sondě se nalézaly nedopálené kosti, bronzová duchcovská spona a keramika. Keramický inventář tvořila mísa točená na kruhu, zlomky nádoby zdobené svislým šrafováním a střep z nádoby se svislou rytou výzdobou. Pohřeb pochází z druhé poloviny 3. století. Bronzová spona byla středoláténské konstrukce s vinutím 3+3, vnější třívou a s volnou patkou s kuličkou profilovanou dvěma vývalky (*Obr. 88*). Lokalita je publikovaná v odborné literatuře i pod názvem Cehnice (*Dubský 1949*, 261–262; *Michálek 1985*, 276; *Waldhauser 2001*, 490–491).

Obr. 88: Třešovice, bronzová duchcovská spona (Michálek 1985, 284).

34. Tuchonice (okr. České Budějovice)

V trati „U Šraňků“ byla prozkoumána porušená mohyla z pozdní doby halštatské, označená číslem 7. Z mohyly byl vyzvednut zlomek hrnce se svislým hřebenováním a zlomek rovné podstavy nádoby. Nalezený materiál je datován do období 2.–1. století př. n. l. (Michálek 2017, 442; Waldhauser 2001, 497). Nálezy jsou uloženy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.

35. Velká Turná (okr. Strakonice)

Zlomky keramiky byly nalezeny v mohyle pozdní doby halštatské až časně laténské. Keramika je řazena do stupně LT C/D (Jansová 1962, 314). Zlomky keramiky jsou nezvěstné.

36. Zadní Zborovice (okr. Strakonice)

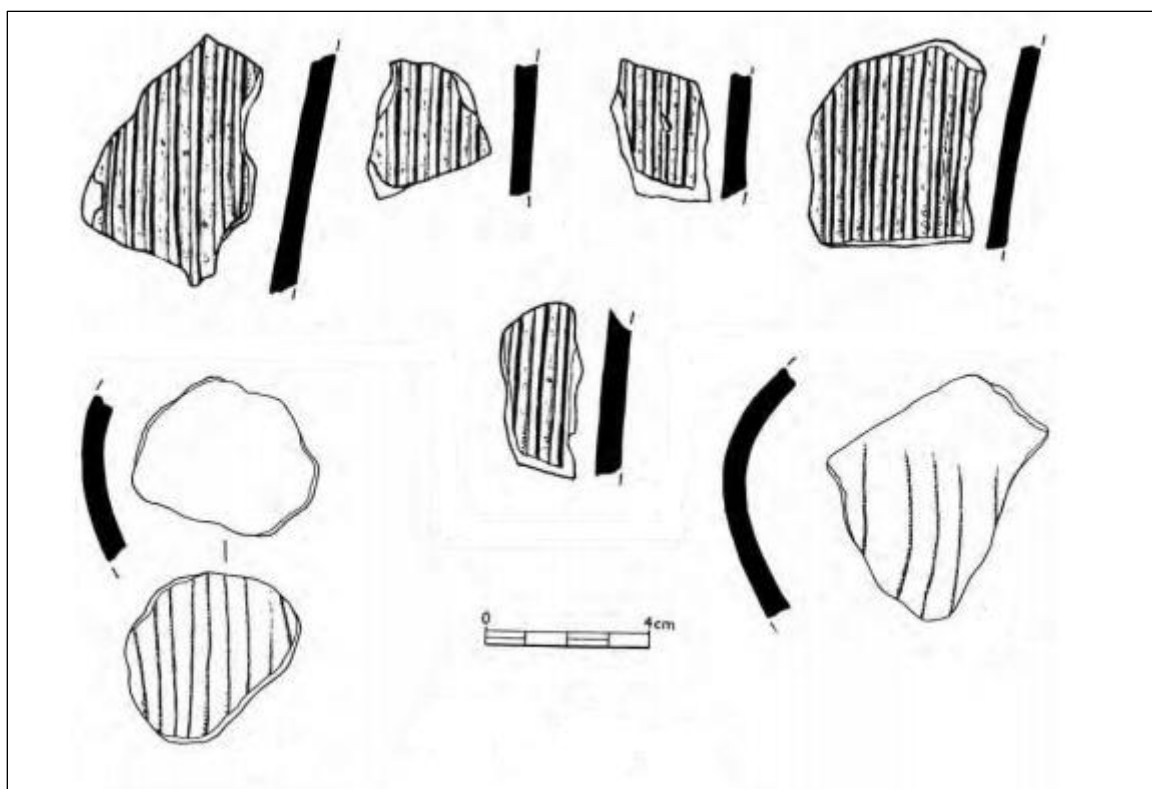
Střepy z hlazené misky datované do LT C/D se nacházely v dnes již zničené mohyle (Obr. 89) (Dubský 1949, 258). Nález je uložený v Muzeu středního Pootaví ve Strakonici pod inventárním číslem 735.

Obr. 89: Zadní Zborovice, zlomek laténské nádoby (Foto: Bumerl, Maršíčková).

37. Záluží (okr. Český Krumlov)

Roku 1888 prováděli J. N. Woldřich a A. Lindner výzkum v lese Kopřivna. Prokopali zde dvě halštatské mohyly, ve kterých bylo nalezeno pět zlomků svisle hřebenované nádoby z 3.–1. století př. n. l. (Obr. 90) (Zavřel 1996, 99). Zlomky jsou uloženy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.

Obr. 90: Záluží, zlomky svisle hřebenové nádoby (Michálek 2021, 1086).

8. Pohřební ritus na konci doby laténské

K nápadným změnám v chování společnosti doby laténské dochází v průběhu 2.–1. století př. n. l., tedy ve stupni LT C2–D. Pro toto období je typické stavění hrazených areálů (dvorců) a velkých opevněných hradišť, tzv. oppid (*Venclová et al. 2008, 33–38*). Dosud neobjasněnou otázkou v tomto úseku doby laténské je absence hrobových nálezů. V celé střední Evropě nebyl nalezen jediný doklad o způsobu nakládání s ostatky zemřelých ve formě „regulérního“ hrobu. Lidé pozdní doby laténské praktikovali zřejmě takové pohřební rituály, které je nemožné archeologicky zachytit (*Chytráček 2005, 787*).

Naopak v některých regionech středního Porýní, Lucemburska či severovýchodní Francie existují jisté koncepty tzv. knížecích hrobů vybavenými dvoukolovými vozy, které se projevují až do pozdní doby laténské. V regionech při ústí řeky Seiny a Rhony existují menší koncentrace bojovnických pohřbů z pozdní doby laténské (*Chytráček a kol. 2021, 601*).

V české odborné literatuře jsou publikované dvě lokality, a to oppidum Stradonice a ohrazený areál Markvartice, na kterých byly údajně nalezeny pohřby náležejících do pozdní doby laténské.

Stradonice (okr. Beroun): Oppidum objevené v roce 1818 mělo rozlohu přibližně 90 ha. Bylo opevněné a jsou předpokládány čtyři brány. V roce 1903 prováděl J. L. Píč výzkum na nedalekém poli, kde prokopal údajně 20 jam, které byly hluboké 40–50 cm a obsahovaly nedopálené kůstky, uhlíky a popel. V některých výkopech bylo nalezeno několik střepů, které byly analogické ke střepům z oppida. Podle očitých svědectví místních obyvatel, bylo pod hradištěm nalezeno 40–50 žárových hrobů a na západní straně hradiště několik dalších hrobů, které obsahovaly nedopálené kůstky a keramické střepy bez dalších milodarů. Informace o údajných pohřbech však nejsou v dnešní době ověřitelné (*Píč 1903, 9–10; Waldhauser 2001, 464–466*).

Markvartice (okr. Jičín): Ohrazené sídliště, tzv. Viereckschanze, je známé už od počátku 18. století. Je obdélného půdorysu, leží na mírném svahu a z části je zachován příkop. Roku 1970 byl při plošném odkryvu objeven žárový pohřeb. Hrob se nacházel pod destrukcí hlíněného valu v hloubce 20 cm. Jáma byla oválného tvaru a ukrývala nedopálené kosti, zlomek železné spony a zlomek dalšího železného předmětu. Vedle hrobu byla prozkoumána další jáma obdélného tvaru, ve které se nacházely keramické zlomky několika mís se zataženým okrajem. Z antropologických výsledků vyplývá, že spálené ostatky náležely muži ve věku 50–60 let. Hrob je datován do období stupně LT C2–D1 (*Waldhauser 1996, 104–106; 2001, 327–328*).

Na obou lokalitách byly nalezeny pohřby žárové, uložené jen prostě do země bez přidání výraznějších milodarů. Tyto pohřby nastínily, jak mohl vypadat pravděpodobný pohřební ritus v pozdní době laténské.

8.1. Kobylská skupina

Tvrzení, že se nenachází žádné lokality s prokazatelným pohřebním ritem z tohoto období, není zcela přesné. V severních Čechách, na Českolipsku a Turnovsku, jsou doloženy hned tři pohřebiště datovaná do stupně LT D1. Tato tři pohřebiště představují tzv. kobylskou skupinu. Jedná se o Chocnějovice (okr. Mladá Boleslav), kde bylo objeveno šest žárových hrobů, Jestřebí (okr. Česká Lípa) se sedmi žárovými pohřby a eponymní lokalitu Kobyly (okr. Liberec) s nálezem 55 hrobů (*Venclová et al. 2008, 135*).

Všechna pohřebiště byla objevena v meziválečném období, kvalita pořízené dokumentace není vysoká. Pohřební ritus je žárový a převládá ukládání do popelnice (v Kobylech jsou i hroby jámové), která bývá zpravidla překryta mísou. Jako milodary sloužily početné spony a železné zápony, mimořádně hrot kopí, ovčácké nůžky a pinzeta. Všechny předměty byly porušeny žárem. Keramika je rozdělena do dvou skupin, na nádoby točené nebo dotáčené na kruhu laténské proveniencí a nádoby kultury przeworské. Kovový inventář je z větší části datován do mladšího až pozdního laténského období a některé kruhové zápony mají středoněmecký původ (*Venclová et al. 2008, 135–137; Waldhauser–Krásný 2006, 122*).

Zajímavým jevem jsou dosud nenalezená sídliště a není tudíž jasné, kde lidé kobylské skupiny přebývali. Snad jen k lokalitě Jestřebí se pravděpodobně podařilo archeologickým průzkumem odhalit sídlištní aktivity na katastru obce Okna (okr. Česká Lípa), kde se našla keramika přisuzovaná kobylské skupině (*Dreslerová a kol. 2013, 556*).

Inventář žárových pohřbů naznačuje mísení pozdnělaténských prvků a vlivů jiných zahraničních kultur (*Chytráček 2005, 787*).

8.2. Lidské ostatky v sídlištních kontextech

Jedním z rysů doby laténské je ukládání kosterních ostatků do sídlištních objektů. Tento fenomén je znám z mnoha pravěkých období. Rozlišují se dvě základní skupiny, uložení rituální a uložení nerituální. Počátky tohoto jevu se objevují v neolitu, zejména v rámci kultury s lineární keramikou. Kosterní pozůstatky jsou známy ze stavebních, zásobních a

odpadních jam, též i z příkopů. Z Čech jsou známy například z Horoměřic (okr. Praha–západ), Tuchomyšle (okr. Ústí nad Labem) či Kolína. Na Moravě jsou to Vedrovice (okr. Znojmo) nebo Brno–Komín. Fenomén nadále pokračuje do eneolitu (např. Makotřasy) a největší vrchol je zaznamenán v době bronzové. Již v kultuře únětické jsou známy nálezy například z lokality Těšetice–Kyjovice (okr. Znojmo) či Cézavy u Blučiny (okr. Brno–venkov), kde bylo nalezeno přes 700 ks lidských ostatků. Fenomén kulminuje ve střední fázi knovízské kultury. Jednou z nejvýznamnějších lokalit na českém území jsou Čachovice (okr. Chomutov), kde bylo v zásobní jámě nalezeno pět lebek a kosterní pozůstatky nejméně 15 jedinců. V době železné nálezy kosterních pozůstatků v sídlištních kontextech nejsou již tak početné, jako v předchozích obdobích. Sporadicky se tento jev objevuje v době římské (např. Mlékojedy, okr. Mělník) a raném středověku (např. Lochovice, okr. Beroun). Ukládání lidských ostatků do sídlištních kontextů nebylo nic výjimečného a probíhalo kontinuálně celým pravěkem (*Rulf 1996*, 115–120).

Do centra pozornosti se tento aspekt z doby laténské dostal v roce 1900, kdy byly na oppidu ve Stradonicích (okr. Beroun) nalezeny v cisterně na vodu kraniální pozůstatky. Interpretace ukládání lidských pozůstatků do sídlištních kontextů není zcela jasná. Důvody mohly být různé, náboženské i světské (stavební oběti, trofeje, pohřby sociálně diferencovaných jedinců, známky antropofagie apod.). Pozoruhodným jevem jsou ostatky novorozenců, které jsou na sídlištních dominantnější než ostatky mužů a žen. Tento fakt je o to zajímavější, protože pohřby takto malých dětí nejsou v období LT B–D známy (*Venclová et al. 2008*, 91–92; *Waldhauser 2010*, 151).

Ukládání lidských ostatků do sídlištních objektů je rozšířeným jevem v Evropě (Francie, Německo, Švýcarsko). Nacházejí se na území Moravy a v Čechách s výjimkou jižních a jihozápadních Čech, kde může být tento deficit připisován specifickým půdním podmínkám, které nejsou vhodné pro zachování osteologického materiálu (*Waldhauser 2010*, 152). Kosterní pozůstatky jsou častějším nálezem na oppidech (Závist, Stradonice a další) než na sídlištních. V Soběsukách (okr. Chomutov) bylo nalezeno 16 jedinců z období H D–LT D1, ale pouze dva náležely do stupně LT C2–D1 (*Holodňák 2015*, 6–9).

Jako rituální aktivity jsou hodnoceny lidské ostatky v laténském objektu v Nových Dvorech (okr. Kutná Hora). Roku 1995 prováděli pracovníci Archeologického ústavu AV ČR Praha záchranný archeologický výzkum při vyhlubování meliorační strouhy. Kruhový objekt se nacházel v silně podmáčeném terénu 15 cm pod podloží. Byl obehnán žlabem a nelze vyloučit nadzemní konstrukci (nález čtyř kůlových jamek). Ve výkopu se nalézaly ostatky dvou jedinců v orientaci S–J, kostra tura domácího (*Bos primigenius f. taurus*), zlomek čelisti

prasete domácího (*Sus scrofa f. domestica*) a část pažní kosti ovce (*Ovis*) nebo kozy (*Capra*). Skelety byly překryty vrstvou keramických střepů silnou až 20 cm. Kromě početné keramiky (55 nádob) se v objektu nalézaly fragmenty korodovaných železných předmětů, kamenný artefakt, předmět vyrobený z jeleního parohu a ojediněle uhlíky. Z antropologických analýz vyplývá, že lidské ostatky náležely muži a ženě. Zachovalejší mužská kostra ležela ve východní části výkopu na břiše. Jedná se o dospělého jedince věku 30–50 let. Ženské ostatky ležící v západní části byly velmi fragmentární. Věk je odhadován v rozmezí 14–30 let. Oba skelety nesou stopy silné povrchové degradace, ale beze stop kořínkové eroze. To může znamenat, že pozůstatky nebyly hned po skonu uloženy do země, ale mohly být po nějaký čas „vystavovány“ ve volném prostoru (Šumberová–Valentová 2011, 220–245).

Existují teorie o několika fázových pohřbech. Podle nich byl zesnulý nejprve exponován, po uplynutí určité doby byly odstraněny měkké části a odděleny významnější části skeletu, které byly následně uloženy do sídlištních objektů. Tímto způsobem mohou být interpretovány i lidské ostatky z německého oppida Manching. Lokalita je zajímavá tím, že jsou zde nacházeny převážně kosti horních a dolních končetin, a to v odpadních jámách a komunikačních koridorech (Chytráček 2005, 788). Lidské kosterní pozůstatky v objektu z nových dvorů jsou interpretovány jako doklad vícefázového pohřebního ritu a zvířecí kosti jako známka pohřební hostiny (Šumberová–Valentová 2011, 246).

Nálezy na laténských sídlištních jsou projevem určitých náboženských představ nebo výsledkem nastalé situace, která vyžadovala uložení ostatků na místa mimo pohřebiště (Čižmář 2000, 87).

8.3. Teoretický model pohřebního ritu

Absence pohřbů s milodary pozdní doby laténské ve východní části střední Evropy odráží pravděpodobně zásadní změnu v náboženských představách.

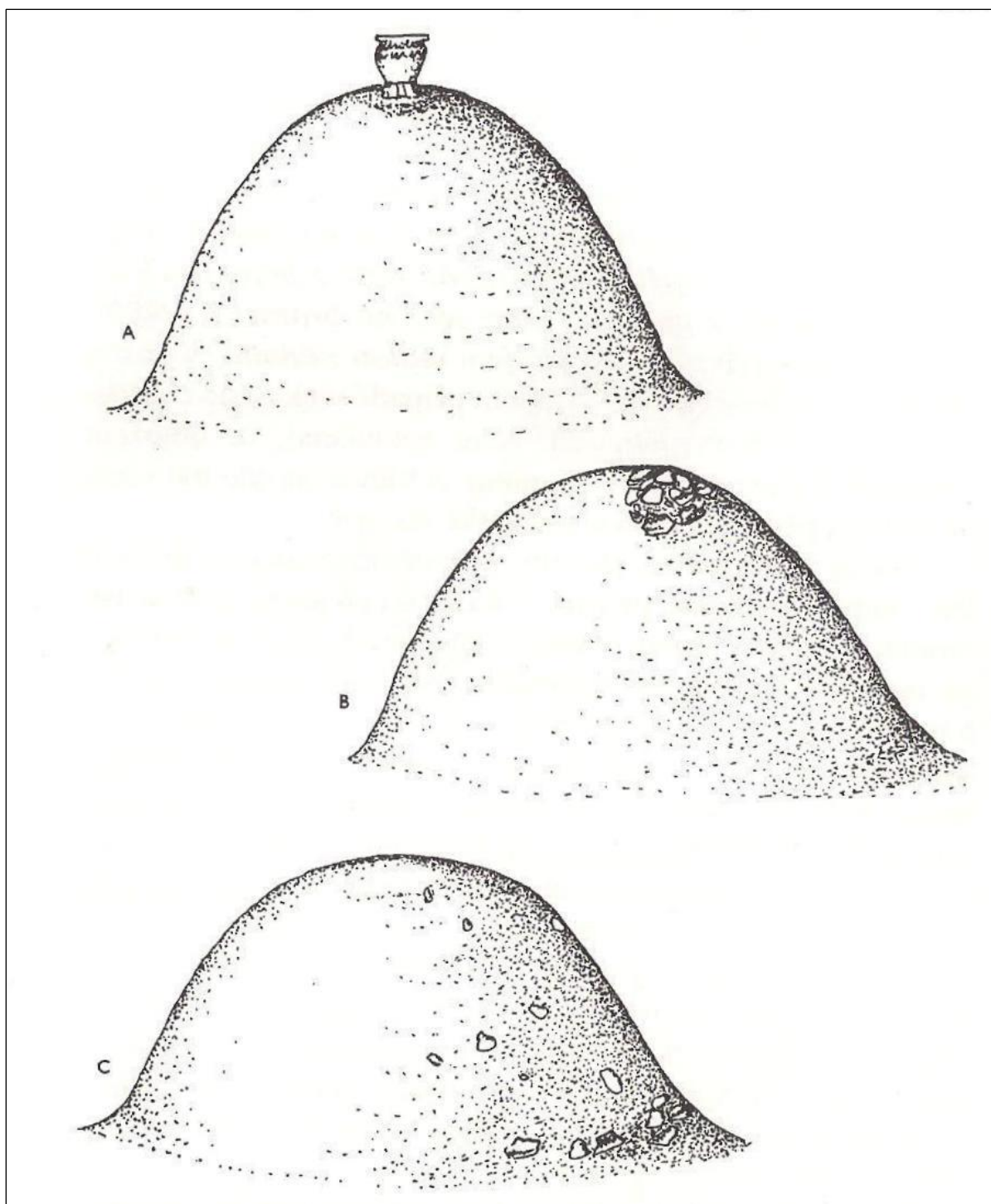
Fakt, že nejsou z pozdně laténského období nalezeny prokazatelná pohřebiště, neznamená, že lidé neprováděli žádné pohřební rituály. Pravděpodobně praktikovali takové postupy, které nejsou archeologicky zjistitelné. Zprávy antický autorů pohřební praktiky nepopisují nebo mluví převážně o rituálech příbuzných kmenů. Ovšem je nutné brát tyto informace s rezervou, neboť většina autorů nebyla svědkem těchto událostí a sepisovali svá díla na základě sdělení od jiných či opisovali poznatky ze starších spisů.

Existuje mnoho teorií, od exotických až k těm více pravděpodobným. Za zmínku stojí například házení ostatků do rybníků (makedonské kmeny), ponechání těl na bojištích (*Chytráček 2005*, 788), Galatové údajně nechávali zemřelé supům (*Mauduit 1973*, 153), zajímavou tezí se jeví i zavěšování těl na stromy nebo pohřbívání do bažin (*Podborský 2006*, 62).

Za pravděpodobnější se zdá, že lidé pozdně laténského období, praktikovali žárový ritus. K tomuto názoru se přiklání i autorka práce. Jednou z možností je, že spálené ostatky mohly být rozptýleny volně do prostoru. Popsaná praktika je jednou z oblíbených forem i v současnosti, kdy je popel pietně rozprašen na oblíbená místa zemřelého. Ze situace nálezů ve Stradonicích a Markvarticích by se dalo uvažovat o ukládání spálených ostatků do mělkých jamek. Zemřelým nebyly do hrobu přidávány žádné milodary, což může souviset se změnou náboženských představ a úpadkem dřívějších pohřebních zvyklostí.

Je možné, že k rozptýlu docházelo i na starších mohylách. Povrchové žárové pohřby na mohylách byly běžné v raném středověku. Po kremaci byly ostatky rozptýleny po mohyle a přidány střepy z rozbitých nádob. V jiném případě byly nespálené kůstky s popelem vloženy do keramické nádoby, byla vybudována mohyla se středovým kulem a na vrchol byla umístěna popelnice (např. Kožlí, okr. Písek) (*Lutovský 1996*, 114–121). „(...) Když někdo z nich zemře, spálí jej. Když ženám zemře nějaký příbuzný, poraní si nožem ruce a tvář. Když někde spálí mrtvolu, na druhý den přijdou na spáleniště, vyberou popel, uloží jej do hliněné nádoby a nádobu položí na vyvýšené místo (mohylu). Když uplyne rok od smrti příbuzného, vezmou s sebou asi 20 nádob plných medu a vyjdou s nimi na to vyvýšené místo. Když se tam všichni shromáždí, jí a piji. Potom se vrátí domů.“ Takto mluví zpráva geografa ibn Rusta o pohřebním ritu východních Slovanů (*Pauliny 1999*, 99).

V pozdní době laténské, takto mohly být pohřby umístovány právě na vrcholy starších mohyl. Postupem času se nádoba rozpadla a erozními aktivitami a gravitací se zbytky pohřbu rozptýlily po svazích plášťů mohyl, především k jejich patám (*Obr. 91*). To by mohlo vysvětlit nálezy zejména keramických střepů z období LT C–D v pláštích starších mohyl.

Obr. 91: Umístění pohřbu na vrchol mohyly (Lutovský 1996, 120).

9. Závěr

Předkládaná práce shrnuje dosavadní poznatky o pohřebním ritu v jižních Čechách ve stupni LT B–D. Pro ucelení poznatků byl zformován nový soupis lokalit pohřebních komponent jižních Čech a vizualizován pomocí geografického informačního systému. Podle dosavadního stavu výzkumu se v jižních Čechách nachází 34 lokalit s pohřebními komponentami. Jejich prostorové rozložení je soustředěno zejména do oblasti kolem Strakonicka, Písecka, Blatenska a Pootaví, méně pak do oblastí Českobudějovicka a Prachaticka. Českokrumlovský a Jindřichohradecký region je, co se týče pohřebních komponent, zcela bez nálezu. Je otázkou, zda je tato situace zapříčiněná stavem výzkumu, či jinými okolnostmi.

Zdá se, že v jižních Čechách byl preferován žárový ritus, jelikož chybějí primární doklady po kostrovém ritu. Tento fakt může být ovšem ovlivněn půdními podmínkami, které nejsou vhodné pro uchování osteologického materiálu v zemi. V žárovém ritu zcela převládalo ukládání pozůstatků do prosté jámy, popelnicové pohřby jsou pouze na dvou lokalitách. Deset lokalit je datovaných do stupně LT B, jedenáct pak do stupně LT C a u třinácti lokalit nebylo možné určit dataci blíže než do stupně LT B–C.

Práce dále poukazuje na nerovnosti mezi pohřebními a ostatními komponentami v jižních Čechách. Sídlištních komponent jsou známy přes tři desítky, zatímco pohřební komponenty se omezují pouze na osamocené hroby (s výjimkou Strakonice a Modlešovic), kde bylo nalezeno více pohřbů. Tento jev se zatím nepodařilo objasnit.

Jedním z cílů práce bylo srovnání pohřebního ritu v jižních Čechách se situací v ostatních regionech s přihlédnutím i do zahraničí. Autorka práce se zaměřila na rozdíly pohřebního ritu v oblastech, jako je orientace uložení zemřelého, úprava hrobové komory a zejména difference v hrobových výbavách. Zjištěné poznatky ukazují, že pohřební ritus je zpravidla v základních atributech shodný v celé střední Evropě, ale existují různé nuance, které poukazují na odlišné tradice a zvyky v různých regionech. Větší či menší odlišnosti v pohřebním ritu jsou patrné i v různých oblastech České republiky.

Jedním z fenoménů pohřebního ritu, patrný právě nejvíce na území jižních Čech, je dodatečné ukládání artefaktů do plášťů starších mohyl. Pro přehled byl vytvořen soupis těchto aktivit pro území jižních Čech. Soupis obsahuje celkem 32 lokalit a je patrné, že nejhojněji se tento fenomén vyskytuje na Strakonicku, Českobudějovicku a Písecku. Interpretovat tento jev je obtížné. Jedním z názorů je, že se jedná o dodatečné pohřby. Toto tvrzení se dá s jistotou prokázat pouze na jedné lokalitě v jižních Čechách, a to v Třešovicích. Zajímavým se jeví i

nedávný objev žárového pohřbu v Netolicích, který byl uložen do přírodního útvaru připomínající mohylník. Tento objev by mohl podpořit teorii o dodatečných pohřbech. Není však možné všechny nálezy interpretovat jako doklady dodatečných pohřbů. Ve většině případů byly nalezeny pouze ojedinělé předměty bez bližší vypovídací hodnoty. Z nalezených analogií v zahraničí, ale i v mladších obdobích českých dějin, se autorka práce domnívá, že šlo nejspíše o druh kultovní aktivity, jejíž účel je nám neznámý.

Poslední část práce je věnována pohřebnímu ritu na konci doby laténské, zejména pak teoretickým modelům nakládání s lidskými pozůstatky. Pro zajímavost jsou uvedeny příklady pohřebních praktik různých etnických skupin z tohoto období zapsané antickými autory. Jako nejvíce pravděpodobný model pohřebního ritu se jeví spalování ostatků zemřelých s následným rozptylem či povrchovým uložením v popelnici. Analogii k tomuto modelu vidí autorka práce v raném středověku, kde jsou známy případy rozptylu ostatků do mohyl či ukládání popelnic se spálenými pozůstatky na vrcholy mohylníků. Jsou to ovšem pouze teorie, které nejsou archeologicky prokázány, a snad v budoucnu bude možno na tuto otázku najít odpověď.

10. Seznam obrazových příloh v textu

<i>Obr. 1: Semice, zaměřená plocha pomocí GPS (autor J. John).</i>	2
<i>Obr. 2: Semice – výsledek magnetometrické měření pomocí Fluxgate gradiometru FM256 (autor J. John).</i>	27
<i>Obr. 3: Černíkov, zlomek keramické nádoby (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	10
<i>Obr. 4: Černíkov, zlomek keramické nádoby (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	10
<i>Obr. 5: Černíkov, zlomek keramické nádoby (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	11
<i>Obr. 6: Černíkov, zlomek keramické nádoby (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	11
<i>Obr. 7: Černíkov, zlomek keramické nádoby (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	12
<i>Obr. 8: Černíkov, zlomek železné záponky (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	12
<i>Obr. 9: Černíkov, fragment železného nože (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	13
<i>Obr. 10: Černíkov, keramické nádoby a železná záponka (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	13
<i>Obr. 11: Čimelice, inventář hrobu (Michálek 1985, 285).</i>	15
<i>Obr. 12: Čimelice, bronzová spona a bronzový kruh (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	16
<i>Obr. 13: Modlešovice – inventář hrobu (Michálek 1995, 101).</i>	17
<i>Obr. 14: Modlešovice, zlomek meče (Foto: https://www.cesonline.cz/).</i>	18
<i>Obr. 15: Modlešovice, zlomky meče (Foto: https://www.cesonline.cz/).</i>	18
<i>Obr. 16: Modlešovice, keramické zlomky (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	19
<i>Obr. 17: Modlešovice, nespálené kůstky (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	19
<i>Obr. 18: Netolice – místo nálezu (John at al. 2015, 10).</i>	21
<i>Obr. 19: Netolice – kamenná sekerka (John at al. 2015, 13).</i>	21
<i>Obr. 20: Netolice–Doubrava, bronzový kruh a laténská nádoba (Foto: M. Pták).</i>	22
<i>Obr. 21: Netolice–Doubrava, laténská nádoba (Foto: M. Pták).</i>	22
<i>Obr. 22: Netolice–Doubrava, laténská nádoba (Foto: M. Pták).</i>	23
<i>Obr. 23: Netolice–Doubrava, železný nůž (Foto: M. Pták).</i>	23
<i>Obr. 24: Netolice–Doubrava, železný sekáč (Foto: M. Pták).</i>	24
<i>Obr. 25: Plíškovice – inventář hrobu (Michálek 1985, 277).</i>	25
<i>Obr. 26: Semice, inventář hrobu (Fröhlich 1974, 189).</i>	28
<i>Obr. 27: Semice, inventář hrobu (Fröhlich 1974, 191).</i>	29
<i>Obr. 28: Semice, zlomky železného meče (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	30
<i>Obr. 29: Semice, část hrobového inventáře (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	30
<i>Obr. 30: Semice, železný hrot kopí (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	30
<i>Obr. 31: Semice, železná spona (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	31
<i>Obr. 32: Semice, část hrobového inventáře (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	31
<i>Obr. 33: Semice, železný meč (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	32
<i>Obr. 34: Strakonice – inventář žárových hrobů (Michálek 1985, 286).</i>	33
<i>Obr. 35: Třešovice, bronzová duchcovská spona (Michálek 1985, 284).</i>	34
<i>Obr. 36: Horní Záblatí, bronzové náramky (Chvojk–Parkman 2004, 171).</i>	35
<i>Obr. 37: Kadov, soubor nalezených předmětů (Michálek 1985, 291).</i>	36
<i>Obr. 38: Kadov, skleněný korál (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	37
<i>Obr. 39: Kadov, skleněný prstencový korál (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	37
<i>Obr. 40: Kadov, bronzový knoflík (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	38
<i>Obr. 41: Kadov, železná sekerka (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	38
<i>Obr. 42: Mutěnice, nálezový soubor (Michálek 1985, 287).</i>	40

Obr. 43: Mutěnice, nálezový soubor (Michálek 1985, 288).....	41
Obr. 44: Mutěnice, zlomek latéské mísy (Foto: Bumerl, Maršíčková).	42
Obr. 45: Mutěnice, zlomky latéské keramiky (Foto: Bumerl, Maršíčková).	42
Obr. 46: Torzo nádoby se svislým hřebenováním (Foto: Bumerl, Maršíčková).	43
Obr. 47: Mutěnice, torzo latéské mísy (Foto: Bumerl, Maršíčková).	44
Obr. 48: Mutěnice, kamenná deska drtidla (Foto: Bumerl, Maršíčková).	45
Obr. 49: Mutěnice, nespálené kůstky (Foto: Bumerl, Maršíčková).....	46
Obr. 50: Mutěnice, žulový valounek (Foto: Bumerl, Maršíčková).....	46
Obr. 51: Mutěnice, bronzová patka spony (Foto: Bumerl, Maršíčková).....	47
Obr. 52: Rovná – latéské nálezy v obj. 11 (Chytráček 2014, 44).	48
Obr. 53: Strunkovice nad Blanicí, bronzové nánožní kruhy (Waldhauser 2001, 471).	49
Obr. 54: Třebohostice – hrobový inventář (Michálek 1985, 282).....	51
Obr. 55: Veřechov, hrobový inventář (Michálek 1985, 291).	52
Obr. 56: Veřechov, železný hrot kopí (Foto: Bumerl, Maršíčková).	52
Obr. 57: Veřechov, železný dvousečný meč (Foto: Bumerl, Maršíčková).	53
Obr. 58: Veřechov, kroužky z opasku (Foto: Bumerl, Maršíčková).	53
Obr. 59: Blatná, článek nánožníku (Michálek 1985, 280).	54
Obr. 60: Dobronice u Bechyně, bronzová spona s odlomenou patkou (Michálek 1985, 279).	55
Obr. 61: Dobronice u Bechyně, bronzová spona s odlomenou patkou (Foto: Bumerl, Maršíčková).	55
Obr. 62: Držov, bronzová mötschwilská spona (Michálek 1985, 279).	56
Obr. 63: Holušice, bronzová spona (Michálek 1985, 279).	56
Obr. 64: Holušice, bronzová spona (Foto: Bumerl, Maršíčková).	57
Obr. 65: Hradiště u Písku, 1/24 statéru (Foto: Bumerl, Maršíčková).	57
Obr. 66: Mačkov, pohárovitá nádoba (Michálek 1985, 279).	58
Obr. 67: Mačkov, pohárovitá nádoba (Foto: Bumerl, Maršíčková).	59
Obr. 68: Milenovice, skleněné korále (Foto: Bumerl, Maršíčková).	60
Obr. 69: Mirovice, lahvovitá nádoba (Michálek 1985, 279).	61
Obr. 70: Mirovice, lahvovitá nádoba (Foto: Bumerl, Maršíčková).	62
Obr. 71: Nišovice, latéská keramika (Michálek 1985, 289).	63
Obr. 72: Nišovice, latéská keramika (Foto: Bumerl, Maršíčková).	64
Obr. 73: Nišovice, latéská keramika (Foto: Bumerl, Maršíčková).	64
Obr. 74: Radomyšl, bronzová spona duchcovského typu (Michálek 1985, 289).	65
Obr. 75: Těšínov, bronzová záponka s ptačí hlavičkou a článek nánožníku (Michálek 1985, 280).	66
Obr. 76: Těšínov, bronzová záponka (Foto: Bumerl, Maršíčková).	67
Obr. 77: Těšínov, koncový článek nánožníku (Foto: Bumerl, Maršíčková).	68
Obr. 78: Zbonín, bronzové spony (Foto: Bumerl, Maršíčková).	69
Obr. 79: Babín, keramické zlomky (Michálek 2021, 709).	82
Obr. 80: Bechyňská Smoleč, bronzová spona a náramek (Michálek 2021, 1112).	83
Obr. 81: Leskovice, torzo latéské nádoby (Michálek 2021, 855).	85
Obr. 82: Leskovice, torzo latéské nádoby (Foto: Bumerl, Maršíčková).	86
Obr. 83: Osí, latéský střep se svislým hřebenováním (Foto: Bumerl, Maršíčková).	88
Obr. 84: Protivín, zlomek latéské nádoby (Foto: D. Hlášek).	89
Obr. 85: Řepeč, nálezy vyzvednuté z mohyly (Michálek 1985, 281).	91
Obr. 86: Skály, železná kruhová destička (Michálek 2021, 1013).	92
Obr. 87: Těšínov, nálezy vyzvednuté z mohyly (Foto: Bumerl, Maršíčková).	92

<i>Obr. 88: Třešovice, bronzová duchcovská spona (Michálek 1985, 284).</i>	94
<i>Obr. 89: Zadní Zborovice, zlomek laténské nádoby (Foto: Bumerl, Maršíčková).</i>	95
<i>Obr. 90: Záluží, zlomky svisle hřebenové nádoby (Michálek 2021, 1086).</i>	96
<i>Obr. 91: Umístění pohřbu na vrchol mohyly (Lutovský 1996, 120).</i>	102

Mapa 1: Prostorové rozložení komponent LTB-LTC v jižních Čechách.

Mapa 2: Prostorové rozložení pohřebních komponent LTB – LTC v jižních Čechách.

Mapa 3: Dodatečné laténské aktivity na starších mohylách v jižních Čechách.

11. Seznam použité literatury

- Beneš, A. 1966:* Příspěvky k archeologii horního Pootaví, 1. Laténský hrobový nález ze Želena, Vlastivědné zprávy horního Pootaví 1964–1965, 38.
- Beneš, J.–Michálek, J.–Zavřel, P. 1999:* Archeologické nemovité památky okresu České Budějovice. České Budějovice.
- Bouzek, J. 2009:* Keltové českých zemí v evropském kontextu. Praha.
- Čechura, M. 2013:* The Beginnings of the Inhumation Burials in the La Tène in West Bohemia, in: Dzieduszycki, W. – Wrzesiński, J. (eds.) *Migrace* (= *Funeralia Lednickie* 15), 75–83.
- Čižmář, M. 2000:* Nálezy lidských kostí na moravských sídlištích doby laténské. In: In memoriam Jan Rulf. Památky archeologické, Supplementum 13, 81–91.
- Čižmář, I.–Lečbych, M. 2013:* Doba laténská. In: Geislerová, K.–Parma, D. (eds.) *Výzkumy 2005–2010*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno, 98–113.
- Čižmářová, J. 2004:* Encyklopedie Keltů na Moravě a ve Slezsku. Praha.
- Čižmářová, J.–Stuchlík, S. 2014:* Laténské pohřebiště v Boroticích (okr. Znojmo). In: Čižmářová, J.–Venclová, N.–Březinová, G. (eds.) *Moravské křižovatky: střední Podunají mezi pravěkem a historií*. Brno: Moravské zemské muzeum, 471–486.
- Drda, P.–Rybová, A. 1998:* Keltové a Čechy. Praha.
- Dreslerová, D.–Waldhauser, J.–Abraham, V.–Kočár, P.–Křivánek, R.–Meduna, P.–Sádlo, J. 2013:* Bezdězsko – Dokesko v pravěku a laténské sídliště v Oknech, Archeologické rozhledy 65, 535–573.
- Dubský, B. 1926:* Mohyly u Černíkova na Strakonicku, Památky archeologické 35, 228–229.
- Dubský, B. 1930:* Žárové laténské pohřebiště u Strakonic, Památky archeologické 36, 291–293.
- Dubský, B. 1649:* Pravěk jižních Čech. Blatná.
- Filip, J. 1956:* Keltové ve střední Evropě. Praha.
- Fröhlich, J. 1984:* Keltský žárový hrob bojovníka ze Semic v jižních Čechách–Ein keltisches Kriegerbrandgrab aus Semice in Südböhmen. Archeologické rozhledy 36/2, 187–193.
- Fröhlich, J. 1997:* Písecko v zrcadle archeologie. Písek.

- Fröhlich, J.–Michálek, J. 1989: Archeologické průzkumy území dolního toku Blanice, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 6, 7–24.*
- Fröhlich, J.–Waldhauser, J. 1989: Příspěvek k ekonomice českých Keltů (Kamenictví a distribuce žernovů), Archeologické rozhledy 41, 16–58.*
- Holodňák, P. 2015: Lidské pozůstatky v kontextu sídlištních objektů doby halštatské až laténské ze Soběsuk (okr. Chomutov), Živá archeologie – REA 17, 3–9.*
- Chvojka, O.–Parkman, M. 2004: Údajně pravěké nálezy z Horního Záblatí u Prachatic, Zlatá stezka 11, 169–174.*
- Chytráček, M. 2005: Komparace pozdně antického literárního obrazu a archeologického projevu pohřebního ritu mladší a pozdní doby laténské, Archeologické rozhledy 57/4, 787–794.*
- Chytráček, M.–Chvojka, O.–Egg, M.–John, J. Křivánek, R.–Michálek, J. –Kyselý, R.–Stránská, P.–Kozáková, R.–Fikrle, M. 2014: Die Untersuchung eines späthallstattzeitlichen Fürstengrabhügels bei Rovná (Kr. Strakonice) im Lichte naturwissenschaftlicher Analysen, Fines Transire 23, 39–50.*
- Chytráček, M.–Chvojka, O.–Egg, M.–John, J. Křivánek, R.–Michálek, J. –Kyselý, R.–Stránská 2021: Proměny pohřebních zvyklostí starší a mladší doby železné ve střední Evropě. Archeologické rozhledy 73, 578–623.*
- Jansová, L. 1962: Konec jihočeských mohyl doby laténské. Památky archeologické 53, 306–329.*
- John, J. 2003: Spony, náramky, hradiště a mohyly. Příklad materiální paměti komunit doby laténské. In: Šmejda, L.–Vařeka, P. (eds.), *Sedmdesát neústupných let*. Plzeň, 79–84.*
- John, J.–Militký, J.–Chvojka, O.–Vlášek, M. 2015: Hromadný nález skordiských tetradrachem z Knína (okr. České Budějovice), Archeologické výzkumy v jižních Čechách, 139–146.*
- John, J.–Pták, M.–Průchová, E.–Hojerová, H.–Vondrovský, V. 2015: Laténský žárový pohřeb z „mohyly“ v lese Doubrava u Netolic. Živá archeologie – REA 17, 10–14.*
- Jud, P. 2008: Die Töpferin und der Schmied. Basel – Gasfabrik, Grabung 1989/5. Teil I: Text. Materialhefte zur Archäologie in Basel, Heft 20 A. Basel.*
- Kudrnáč, J. 1998: Strunkovice nad Blanicí od pravěku do novověku. Strunkovice nad Blanicí.*

- Lutovský, M. 1996: Hroby předků. Praha.*
- Lutovský, M.–Smejtek, L. a kol 2005: Pravěká Praha. Praha.*
- Mauduit, J. A. 1973: Keltové. Praha.*
- Meduna, J. 1962: Laténské žárové hroby na Moravě, Památky archeologické 53/1, 87–134.*
- Michálek, J. 1985: Hrobové nálezy charakteru plochých keltských pohřebišť (LT B-C1) z jižních Čech–Grave finds of the Celtic flat cemetery type (LT B-C1) from S-Bohemia. Archeologické rozhledy 37/3, 273–296.*
- Michálek, J. 1995: Siedlung (Gehöft), Gräber und Flußgoldgewinnung (?) der Latenezeit (LT B2/C1-2) in Modlešovice bei Strakonice (Südböhmen) : neue Grabungen und Ergebnisse. In: Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/West- und Südböhmen, 4. Treffen, 95–106.*
- Michálek, J. 1999: Keltský poklad z Bezdědovic na Blatensku. Blatná.*
- Michálek, J. 2007: K současnému stavu výzkumu doby železné v jižních Čechách, Archeologické výzkumy v jižních Čechách, Supplementum 4., 57–78.*
- Michálek, J.–Venclová, N. 1994: Laténské sklo ze Strakonicka, Archeologické rozhledy 46, 558–581.*
- Michálek, J.–Fröhlich, J.–Chvojka, O. –John, J. 2014: Depot železných nástrojů z doby laténské z Bohdalovic (okr. Český Krumlov). In: Čížmářová, J.–Venclová, N.–Březinová, G. (eds.) Moravské křižovatky: střední Podunají mezi pravěkem a historií. Brno: Moravské zemské muzeum, 707–714.*
- Michálek, J.–Chvojka, O.–Fröhlich, J.–John, J.–Jířík, J.–Pták, M. 2014: Nové nálezy kovových předmětů z doby halštatské a laténské v jižních Čechách (pokračování), Archeologické výzkumy v jižních Čechách 27, 151–164.*
- Michálek, J. 2017: Mohylová pohřebišť doby halštatské (Ha C-D) a časně laténské (LT A) v jižních Čechách Praha: Archeologický ústav Akademie věd České republiky, Praha, v.v.i. 3 svazky.*
- Militký, J. 1995: Nálezy keltských a antických mincí v jižních Čechách, Zlatá stezka 2, 34–62.*
- Pauliny, J. 1999: Arabské správy o Slovanech (9.–12. storočie). Bratislava: Veda.*

- Píč, J. L. 1903:* Hradiště u Stradonic jako historické Marobudum. In: Starožitnosti země české. Praha.
- Pleiner, R. 1974:* K otázce jakosti keltských zbraní na základě hrobového nálezu z Třebohostic. Archeologické rozhledy 26, 461–467.
- Podborský, V. a kol. 1993:* Pravěké dějiny Moravy. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost.
- Podborský, V. 2006:* Náboženství pravěkých Evropanů. Brno.
- Rulf, J. 1996:* Problematika pohřbů na sídlištích v českomoravském pravěku, Študijné zvesti archeologického ústavu SAV 32, 115–120.
- Sankot, P.–Sedláček, Z. 2012:* Středolátenský žárový hrob z Velkého Zboží. In: Březinová, G.–Varsik, V. (eds.) *Archeologia na prahu historie*, 399–411.
- Sankot, P.–Kuna, M. 2015:* Laténský kostrový hrob z Roztok (okr. Praha-západ), Živá archeologie – REA 17, 27–31.
- Siblík, J. 1924:* Po stopách stradonické kultury na Blatensku. Obzor prehistorický 3, 119–124.
- Sklenář, K.–Kazdová, E.–Vignatiová, J. 1994:* Archeologické památky. Čechy, Morava, Slezsko. Opava.
- Šumberová, R.–Valentová, J. 2011:* Dům mrtvých, nebo dům živých? Laténský objekt s lidskými kostrami z Nových Dvorů, okr. Kutná Hora – A House of the Living, or a House of the Dead? A La Tène feature with human bones from Nové Dvory, Central Bohemia, Archeologické rozhledy 63, 220–250.
- Venclová, N. (ed.) 2008:* Archeologie pravěkých Čech. Doba laténská. Praha.
- Waldhauser, J. 1981:* Keltské rotační mlýny v Čechách, Památky archeologické 72, 153–221.
- Waldhauser, J. 1996:* Keltové na Jizeře a v Českém ráji. Praha.
- Waldhauser, J. 2001:* Encyklopedie Keltů v Čechách. Praha
- Waldhauser, J. 2010:* Lidské osteologické pozůstatky v sídelních strukturách z období HaD–LTD v Čechách a na Moravě, Živá archeologie – REA, Supplementum 3, 151–156.

Waldhauser, J.–Holodňák, P.–Budínský, P.–Stránská, P. 1999: Jak se kopou keltské hroby. Praha.

Waldhauser, J.–Krásný, F. 2006: Problémy konce doby laténské v Pojizeří. In: Droberjar, E.–Lutovský, M. (eds.) Archeologie barbarů. Praha: Ústav archeologické památkové péče středních Čech, 91–153.

Zavřel, P. 1996: Současný stav poznání sídlištního zázemí oppida Třisov, Archeologické rozhledy 48/1, 98–112.

12. Internetové zdroje

<https://www.cesonline.cz/>

13. Přílohy

Název lokality	Okres	Datace LT	Komponenta
Hlavatice	ČB	B	Sídliště
Sedlec	ČB	B	Sídliště
Míreč	Strakonice	B	Sídliště
Myštice	Strakonice	B	Sídliště
Hosty	ČB	C	Ojedinělý nález
Knín	ČB	C	Depot
Horažďovice	Klatovy	C	Sídliště
Prášily	Klatovy	C2	Sídliště
Orlík n. Vltavou	Písek	C	Sídliště
Žďár	Písek	C	Ojedinělý nález
Žďár u Protivína	Písek	C	Sídliště
Blanice	Strakonice	C	Sídliště
Čejtice	Strakonice	C	Ojedinělý nález
Černíkov	Strakonice	C	Sídliště
Dolní Poříčí	Strakonice	C	Sídliště
Hájská	Strakonice	C	Sídliště
Křtětice	Strakonice	C	Ojedinělý nález
Míreč	Strakonice	C	Sídliště
Míreč	Strakonice	C	Ojedinělý nález
Modlešovice	Strakonice	C	Sídliště
Strakonice	Strakonice	C	Sídliště
Vodňany	Strakonice	C	Sídliště
Čakov	ČB	D	Sídliště
České Budějovice	ČB	D	Sídliště
České Budějovice	ČB	D	Sídliště
České Vrbné	ČB	D	Sídliště
Češnovice	ČB	D	Sídliště
Dehtáře	ČB	D	Ojedinělý nález
Dehtáře	ČB	D	Sídliště
Lhotka	ČB	D	Sídliště
Lipí	ČB	D	Sídliště
Otěvěk	ČB	D	Sídliště
Pištín	ČB	D	Ojedinělý nález
Plástovice	ČB	D	Ojedinělý nález
Sedlec u ČB	ČB	D	Sídliště
Slavče	ČB	D	Sídliště
Vhlavy	ČB	D	Sídliště
Záboří	ČB	D	Sídliště
Zliv	ČB	D	Ojedinělý nález
Žbovřesky	ČB	D	Sídliště
Brloh pod Kletí	ČK	D	Ojedinělý nález

Český Krumlov	ČK	D1	Ojedinelý nález
Holubov	ČK	D	Sídliště
Chvalšiny	ČK	D	Ojedinelý nález
Záluží	ČK	D	Pohřeb
Člunek	Jindřichův Hradec	D	Ojedinelý nález
Kožlí u Orlíka	Písek	D	Ojedinelý nález
Laziště	Písek	D	Sídliště
Milevsko	Písek	D	Sídliště
Nevězice	Písek	D	Sídliště
Oldřichov	Písek	D	Sídliště
Probulov	Písek	D	Sídliště
Skály	Písek	D	Sídliště
Dolní Nakvasovice	Prachatice	D	Sídliště
Dub	Prachatice	D	Sídliště
Hracholusky	Prachatice	D	Sídliště
Mahouš	Prachatice	D	Sídliště
Malovice	Prachatice	D	Sídliště
Třebanice	Prachatice	D	Ojedinelý nález
Bezdědovice	Strakonice	D	Depot
Dolní Poříčí	Strakonice	D	Sídliště
Jinín	Strakonice	D	Sídliště
Katovice	Strakonice	D	Sídliště
Kraselov	Strakonice	D	Ojedinelý nález
Litochovice	Strakonice	D	Ojedinelý nález
Němětice	Strakonice	D	Sídliště
Nestanice	Strakonice	D	Ojedinelý nález
Petrovice	Strakonice	D	Sídliště
Radčice	Strakonice	D	Sídliště
Strakonice	Strakonice	D	Sídliště
Střelské Hoštice	Strakonice	D	Ojedinelý nález
Úlehle	Strakonice	D	Sídliště
Vodňany	Strakonice	D	Ojedinelý nález
Zadní Zborovice	Strakonice	D	Ojedinelý nález
Bežerovice	Tábor	D	Sídliště
Čenkov u Bechyně	Tábor	D	Sídliště
Radětice	Tábor	D	Sídliště
Rataje u Bechyně	Tábor	D	Ojedinelý nález
Březí u Týna n. Vltavou	ČB	B-D	Ojedinelý nález
Hluboká n. Vltavou	ČB	B-D	Ojedinelý nález
Knín	ČB	B-D	Sídliště
Radošovice	ČB	B-D	Ojedinelý nález
Besednice	ČK	B-D	Ojedinelý nález
Bohdalovice	ČK	B-D	Depot
Holubov	ČK	B-D	Sídliště
Záluží	ČK	B-D	Ojedinelý nález

Albrechtice u Sušice	Klatovy	B-D	Sídlště
Babín	Klatovy	B-D	Sídlště
Komušín	Klatovy	B-D	Sídlště
Ostřetice	Klatovy	B-D	Sídlště
Předslavy	Klatovy	B-D	Ojedineľý nález
Boudy	Písek	B-D	Ojedineľý nález
Čimelice	Písek	B-D	Sídlště
Jestřebice	Písek	B-D	Sídlště
Milenovice	Písek	B-D	Ojedineľý nález
Mirotice	Písek	B-D	Sídlště
Putim	Písek	B-D	Sídlště
Stará Dobev	Písek	B-D	Sídlště
Krtely	Prachatice	B-D	Sídlště
Malovice u Netolic	Prachatice	B-D	Sídlště
Prachatice	Prachatice	B-D	Ojedineľý nález
Strunkovice	Prachatice	B-D	Ojedineľý nález
Žichovec	Prachatice	B-D	Sídlště
Bezdědovice	Strakonice	B-D	Depot
Kozlov n. Otavou	Strakonice	B2-C1	Ojedineľý nález
Přešťovice	Strakonice	B-D	Sídlště
Rovná	Strakonice	B-D	Sídlště
Řepice	Strakonice	B-D	Sídlště
Velká Turná	Strakonice	B-D	Sídlště
Dobronice u Bechyně	Tábor	B-D	Ojedineľý nález
Rataje u Bechyně	Tábor	B-C	Sídlště
Plíškovice	Pís.	B-C	Pohřeb
Milenovice 1	Pís.	B-C	Pohřeb
Mirotice	Pís.	B-C	Pohřeb
Nevězice	Pís.	B-C	Pohřeb
Čížová	Pís.	B-C	Pohřeb
Držov	Pís.	B-C	Pohřeb
Hradiště u Písku	Pís.	B-C	Ojedineľý nález
Čimelice 1	Pís.	B-C	Pohřeb
Hvoždany	Táb.	B-C	Pohřeb
Dobronice u Bechyně 1	Táb.	B-C	Pohřeb
Strunkovice n. Blanicí	Pra.	B-C	Pohřeb
Roudné	ČB.	B-C	Pohřeb
Plav	ČB.	B-C	Pohřeb
Kostelec	ČB.	B-C	Ojedineľý nález
Křtěnov	ČB.	B-C	Ojedineľý nález
Litoradlice	ČB.	B-C	Ojedineľý nález
Knín 1	ČB.	B-C	Ojedineľý nález
Třešovice	Str.	B-C	Pohřeb
Velká Turná	Str.	B-C	Pohřeb
Třebohostice 1	Str.	B-C	Pohřeb

Strakonice 1	Str.	B-C	Pohřeb
Rovná 2	Str.	B-C	Pohřeb
Radomyšl	Str.	B-C	Pohřeb
Přechovice	Str.	B-C	Pohřeb
Nišovice 1	Str.	B-C	Pohřeb
Modlešovice 2	Str.	B-C	Pohřeb
Mutěnice	Str.	B-C	Pohřeb
Mačkov	Str.	B-C	Pohřeb
Kadov	Str.	B-C	Pohřeb
Holušice	Str.	B-C	Pohřeb
Čejetice	Str.	B-C	Ojedinělý nález
Černíkov 1	Str.	B-C	Pohřeb
Blatná 2	Str.	B-C	Pohřeb

Tab. 2: Seznam komponent, které byly srovnávány s pohřebními.